ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

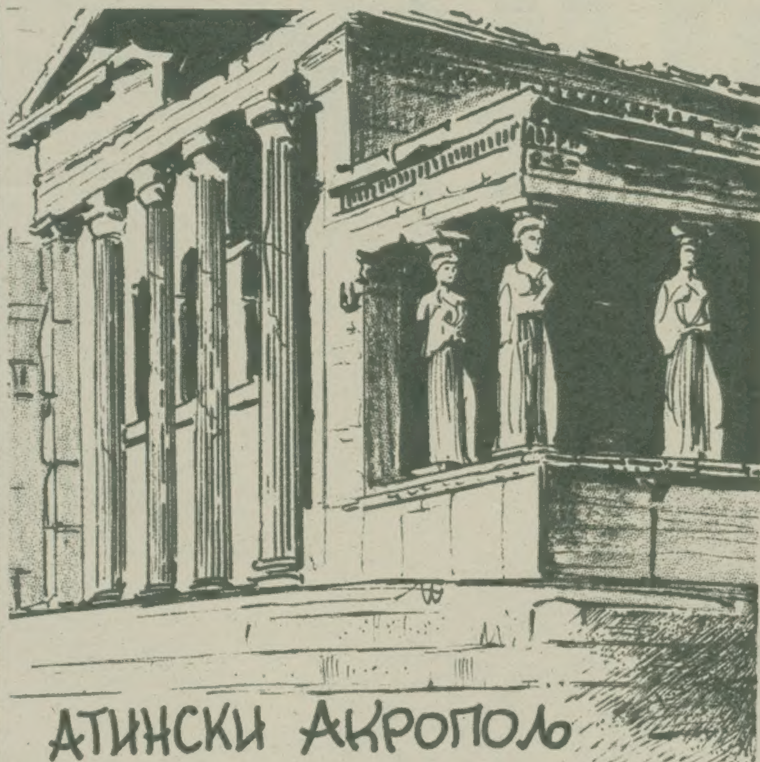

29. 11. 1985. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLVII • 100 ДИН. • БРОЈ 1770

29 · XI · 1943

Рипли

Веровали или не!

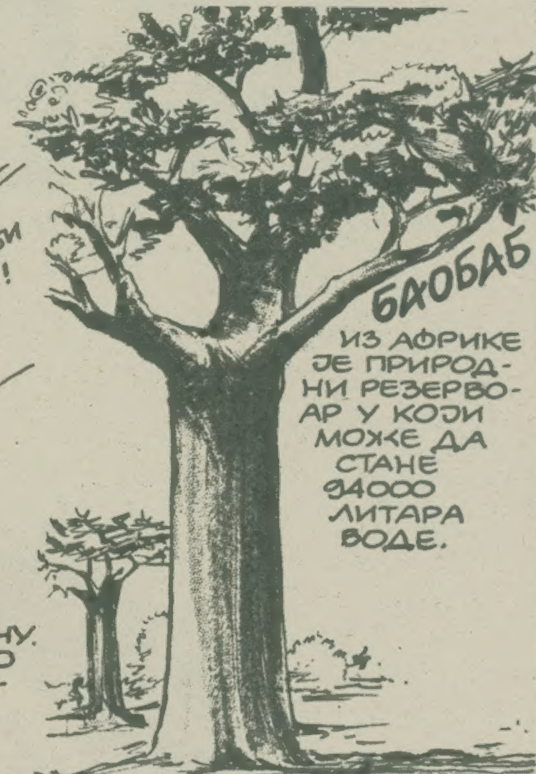
АТИНСКИ АКРОПОЉ

ЈЕДАН ОД НАЈВЕЋИХ АНТИЧКИХ СПОМЕНИКА НА СВЕТУ, ОД 1940. ГОДИНЕ ДО ДАНАС МНОГО ВИШЕ СУ ОШТЕТИЛЕ КИСЕЛЕ КИШЕ НЕГО ПРИРОДНЕ НЕПОГОДЕ ЗА ПОСЛЕДЊИХ 2500 ГОДИНА.

ВАГА КОЈА „ГОВОРИ”

ИМА РЕЧНИК ОД 230 РЕЧИ И МОЖЕ ДА „ПАМТИ” ТЕЖИНУ. ПОКАЗАЛА СЕ КАО ВЕОМА ДЕЛОТВОРАН ПОМАГАЧ У СКИДАЊУ СУВИШНИХ КИЛОГРАМА.

БАОБАБ

ИЗ АФРИКЕ ЈЕ ПРИРОДНИ РЕЗЕРВОАР У КОЈИ МОЖЕ ДА СТАНЕ 94000 ЛИТАРА ВОДЕ.

ОРУЖЈЕ

КОЈЕ СУ КОРИСТИЛИ ВОЈНИЦИ У 16. ВЕКУ БИЛО ЈЕ ИСТОВРЕМЕНО И ПИШТОЉ И БОЈНА СЕКИРА.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

● ● ● у октобру идуће године у Перту, у Аустралији, одржаће се велика светска регата јахти. Да би што боље организовали ово велико такмичење и дочекали учеснике, Аустралијанци су одлучили да домаћини обавезно похађају курс лепог понашања. Све у свему, на њему ће

бити око 2500 полазника јер је закључено да хотелијери и келнери овог града нису баш много љубазни.

● ● ● рибари и остали мештани Сан Бенедета дел Троно (Италија) прикупили су добровољне прилоге за подизање споменика животињи с којом се друже и на мору и на копну – га-

лебу. Жеља им је да скулптура ове птице буде што већа тако да може да се види далеко са пучине.

● ● ● огромни подводни вулкан открили су крај обала јужне Калифорније истраживачи Сједињених Америчких Држава. Вулкан је висок 4550 метара, има кратер од десет километара и показује неке знаке не тако давне активности.

● ● ● једна крава холандске расе из чиста мира се ишетала из своје штале у Малхеди у Бразилу, упутила се право преко веома прометне улице и проузроковала велику саобраћајну не-

срећу, срећом, без људских жртава. Крава-кривац је одмах „ухапшена”, а иза решетака је остала све дотле док њен власник није надокнадио сву штету насталу саобраћајним удесом.

● ● ● пописом од 31. марта 1981. године Раб и Ластово су биле једине општине у СР Хрватској у којима није било ниједног коња.

● ● ● Ивон Ле Кер, четрдесетогодишњи Француз по занимању архитекта, прешао је пре из-

весног времена канал Ламанш на воденом бициклу сопствене производње. За овај подухват било му је потребно петнаест часова.

● ● ● на Земљи постоје области у којима је у одређеним годишњим добима изузетно хладно. Рецимо, најнижа температура на Аљасци је –62°C, док је у Сибиру –68°C. Али досад

најнижа температура на нашој планети забележена је на Антарктику и износила је чак –88°C.

ПРЕТХОДНОГ ДАНА ПРОГЛАШЕНА ФНРЈ

ШТА СУ ПИСАЛЕ НОВИНЕ ПРЕ 40 ГОДИНА

Директор: ВЛАДИСЛАВ СЛ. РИБНИКАР

ПРИМЕРАК 1 ДИН. | ТЕЛЕФОНИ: Уредништво: 28-227 и 28-228; Администрација: 25-007; Штампарија: 28-226 | БЕОГРАД, ПЕТАК 30 НОВЕМБАР 1945 Број 12154 — Година XLII | ЛИСТ ИЗЛАЗИ СВАКОГ ДАНА СЕМ УТОРКА. ПРЕТПЛАТА СЕ ЗАСАДА НЕ ПРИМА | ПОЛИТИКА ПОЕНКАРЕОВА 31

ТРИЈУМФ ПОБЕДЕ НАШИХ НАРОДА

ПРОГЛАШЕНА ЈЕ РЕПУБЛИКА

Уставотворна скупштина, на предлог народних посланика Србије са одушевљењем једногласно је усвојила Декларацију Федеративне Народне Републике Југославије

ЈЕСЕН 1945. ВЕЋ ВИШЕ ОД ГОДИНУ ДАНА „ПОЛИТИКА" ИЗЛАЗИ У СЛОБОДНОМ БЕОГРАДУ. СВОЈ ТРАГ ОСТАВИО ЈЕ И ОБИЧНИ, СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ – У МАЛИМ ОГЛАСИМА.

Агенција Франс-прес преноси вест британског радија који јавља из Осла да је прошле ноћи стрељан издајник Квислинг, објављује „Политика" 25. октобра 1945. године. Неколико дана касније у „Политици" је и следећа вест: „Овогодишња незапамћена суша проузроковала је тешку оскудицу у сточној храни". Та суша ипак није остала незапамћена: забележена је у новинама.

„Сено и кукурузну шашу купујем – вагонске количине за приватну употребу. Телефон 27-164."

„Плетем руком џемпере, пуловере, чарапе и дечије ствари. Стојановић, Д-ра Кестера 5, двориште."

Следећи оглашавач не тражи шашу нити плете, али зато има заиста оригиналну робу:

„Штапове за метле има већу количину фирма Драгише Адамовића – Кучево."

Једе се скромно, али оскудним обедима у разрушеној Југославији потребан је и зачин: А „Што је лав међу ЖИВОТИЊАМА – МЕРКУР је међу миробијама! Меркур, Загреб, Влашка 12."

Мишеви и пацови преживе сваки рат. Они добро живе у свакој несташици. Пре четрдесет година у Београду су били права напаст, уосталом, као и данас. Зато, вероватно, није био без повода следећи оглас:

„МИШЕВИ, ПАЦОВИ и друге штеточине биће одмах утамањене употребом испитаног средства „Пацолин". Добија се у свим радњама. Депо „Веритас", Поенкареова 32. Траже се продавци за сва већа места."

„Следовање кафе делиће се свима становницима изнад седам година. Од количине роба која стиже од Унре, Србија, Косово и Метохија и Београд добили су 222 000 килограма кафе, а Војводина 90 000 килограма. Кафа ће се ускоро, по одређеним следовањима, делити свим становницима изнад седам година, а радници ће добити и посебно следовање."

У исто време објављено је да је Београд обезбеђен довољним количинама електричне енергије, да се један астероид од тада зове исто као и наш главни град и да су се у Београду појавила лакша обољења шарлаха.

Следећи оглас далеко је од астероида под именом Београд:

„Пекарима и грађанству! Од 1. новембра па закључно са 5. о.м. пекари ће издавати грађанима хлеб на купоне из старе Г-карте на бр. 32, 33, 34, 35 и 36. Сваки поједини број важи за један дан по 300 грама хлеба."

Обавештења! Пажња! Молим другове заробљенике из Сталага В Б да ли шта знају о Ратку Пољаковићу из Београда да се јаве на адресу: Марија Пољаковић, Молерова 60/III, Београд."

„Мој муж Душан Бјелајац, бравар, напустио ме пре десет дана и отишао незнано где. Ако се у року од три дана не врати не признајем га за мужа. Олга Бјелајац, Рудник 48, Алексинац."

„Природни сок од свежих јабука, непревreo, без шећера, необично здрав за децу, болеснике, реконвалесценте и остале продаје се у боцама од 1 литра. Друштво „Воћар", Београд, Теразије 35."

Данас, 40 година касније, у овој згради и на овој адреси налази се – Фудбалски савез Југославије!

Према подацима Штаба за репатријацију од 8. новембра 1945. вратило се из Заробљеништва и интернације укупно 335 000 наших држављана. Совјетске трупе напуштају Чехословачку како јавља ТАСС из Прага.

На шаховском турниру у Софији води наш мајстор Светозар Глигорић.

Стиже и следећи оглас: „Моја мајка Марица Станкић из Ниша одведена је у Немачку априла 1941. године. Ко шта зна о њој нека се јави сину Слободану, дечји дом „Туркуловић", Врњци."

У биоскопу „Београд" совјетски филм „Кораци слободе", у „Луксору" амерички „Крик љубави".

Није познато да ли су посетиоци ових биоскопа кренули и за следећим огласом: „Прасе, бело, побегло из авлије, ко га нађе биће награђен. Стан Владете Ковачевића, бр. 2-а, Сењак."

И док траје потера за белим авлијским прасетом, у Београду се снима филм „Олуја на Балкану", у две језичке верзије: на српскохрватском и руском језику. Главне улоге, Маршала Тита и мајора Славка Бабића играју велики уметници Берсењев и Мордвинов.

Злу не требало, „Политика" објављује и телефон станице за спасавање: 23-456.

Датум 13 за наше сликаре вероватно је био срећан: тог дана, у месецу новембру 1945, почела је настава на Академији ликовних уметности у Београду. Неко се уписао на Академију, неко тражи електрични решо „са двема ринглама", а неко продаје „кућну дугу хаљину, ватирану, боје неба, изнутра розе свила, врло јевтино"...

„Једна коза, бела, са роговима, из плаца Техничког факултета до краљице Марије улице. Моли се лице које је нашло козу да јави Николићу на Технички факултет."

Београд у решевинама постаје велики град:

„8. новембра по подне улазећи у трамвај на Железничкој станици отишла су ми два балона са ракијом, а да се нисам попела. Моли се поштени налазач да их преда или јави Плећевићу, Јована Ристића 5."

„Пажња столарима! Погребном заводу „Конкордија", Београд, Гробљанска 16, потребна је већа количина мртвачких сандука, од чамовог, буковог, храстовог и другог дрвета, по ценама одобреним од надлежних власти."

Петнаестог новембра 1945. објављено је да је обавезно седмогодишње школовање. У селу Тржцу, у срезу жупском, убијен је злогласни кољаш Мирко Томашевић, који је био десна рука четничког команданта Драгутина Кесеровића. Совјетском новинару Ильи Еренбургу уручен Орден братства и јединства Првог реда. Одликовање предао председник Привремене скупштине Иван Рибар. У Београду преко 350 ратних богаташа чији добици у току овог рата износе преко 30 милиона динара Демократске Федеративне Југославије.

Владислав Рибникар, власник и одговорни уредник „Политике" пише уводник 29. новембра 1945. Истог дана одржава се свечана Представа у Народном позоришту у Београду. На фотографији: „Маршал Тито и Владимир Назор, председник Народног сабора Хрватске.

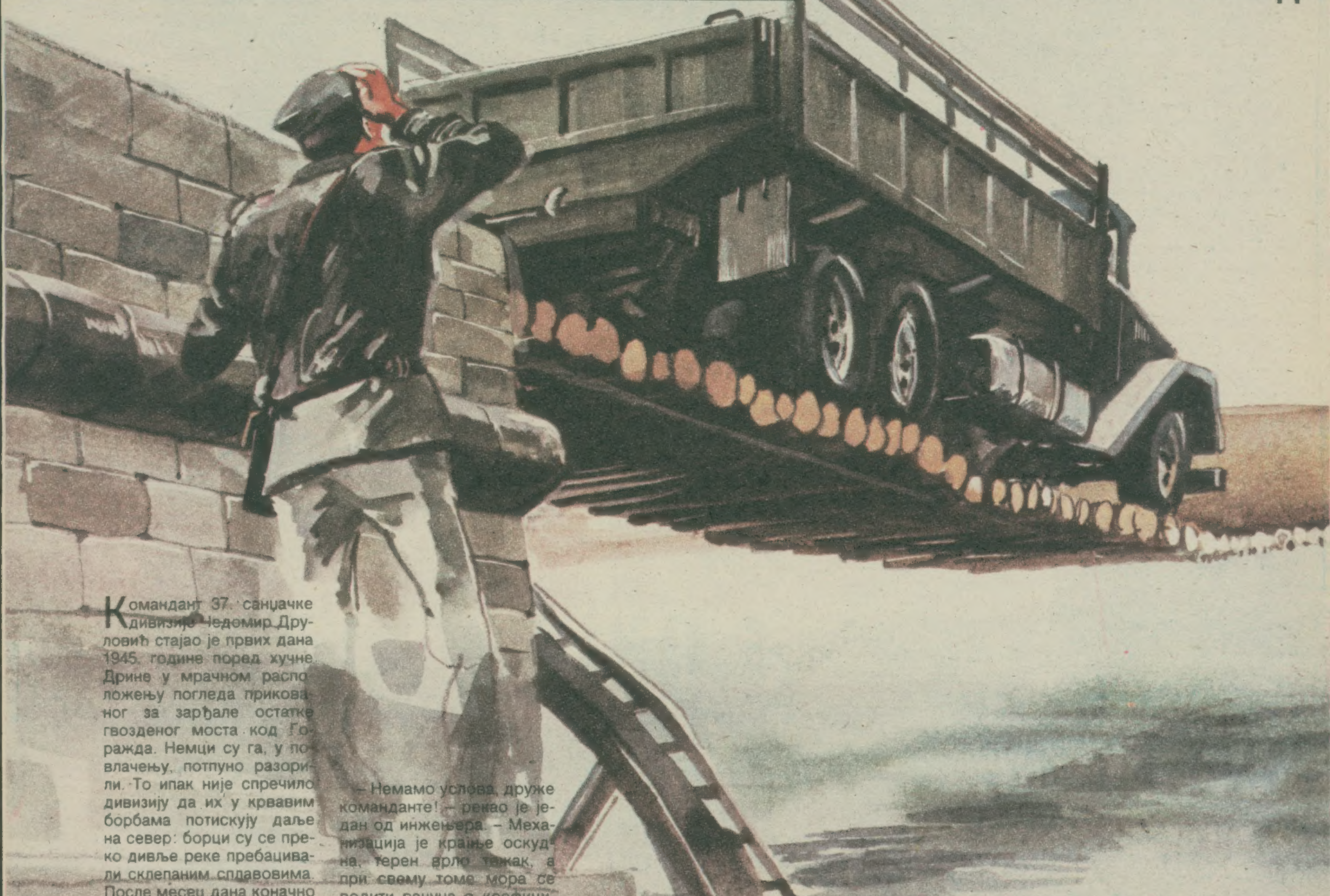
Последњег дана новембра 1945. „Политика" је на првој страни обавестила да је претходног дана проглашена ФНРЈ.

Приредио: ***Иван Лончар***

ЂАВОЉА ЉУЉАШ

ПРЕМОСТИТИ ВОДУ ПАРТИЗАНСКИ

БИО ЈЕ ТО ВЕРОВАТНО НАЈЧУДН

Командант 37. санџачке дивизије Чедомир Друловић стајао је првих дана 1945. године поред хучне Дрине у мрачном расположењу погледа прикованог за зарђале остатке гвозденог моста код Горажда. Немци су га, у повлачењу, потпуно разорили. То ипак није спречило дивизију да их у крвавим борбама потискују даље на север: борци су се преко дивље реке пребацивали склепаним сплавовима. После месец дана коначно су ослободили град, а онда настављали даље...

С друге стране реке, међутим, беспомоћно су стајали дивизијски камиони пуни муниције и хране. Најнужније количине пребациване су сплавовима, али ипак, пошто с ове стране реке није било других камиона, дивизија је у даљем наступању трпела све већу оскудицу. Командант Друловић је из својих јединица прикупио инжењере-борце и питао их када би могли да оспособе стари мост. Пошто су осмотрили терен и неко време се договарали, поднели су рапорт – са постојећим средствима и људством, најбрже за два месеца!

– Шта вам је, људи, па за то време ће се рат завршити! – праснуо је командант. – Зар то не може брже?

– Немамо услова, друже команданте! – рекао је један од инжењера. – Механизација је крајње оскудна, терен врло тежак, а при свему томе мора се водити рачуна о коефицијенту сигурности...

– Онда ништа! Слободни сте, другови! – рекао је командант и разочарано одмахнуо руком.

Кад су инжењери отишли, уздахнуо је и промрмљао себи у браду:

– Коефицијент сигурности! Закерају као да је ово неки мирнодопски конкурс за најлепшу грађевину!

Свака част инжењерима

Свега се тога присећао загледан у бесну реку са чијом се хуком мешало довикивање шофера с друге стране и бесмислено туљење сирена нагомиланих камиона. Из црних мисли трже га глас:

– Здраво, друже команданте!

Окренуо се и спазио старог познаника, борца Јована Стаменовића, предратног металског радника.

– Здраво, Јоване! – га поздрави командант. – Шта радиш?

– Па, ето, гледам ову нашу кубуру са скелама... Него, чуо сам да си тражио инжењере да оправе мост? Хоће ли шта бити од тога?

Друловић се трже као да га је неко убо иглом:

– Јесте, тражио сам их... Али не могу да га поправе. Треба им два месеца... А што то тебе мучи?

Јован сад стаде „на месту вољно", замишљено забаци титовку на потиљак, почеша се иза ува, па рече:

– Па, овај... Свака њима част. Мислим, тим инжењерима. Они знају своје...

Командант Друловић се љутну:

– Дабоме да знају, то су озбиљне ствари. А кад они кажу да не могу, онда је тако! Да не би ти, можда, могао брже?

Стаменовић се премести с ноге на ногу:

– Па, да видиш, кад бих ја то узео да урадим онако како ја мислим, било би то највише за петнаест дана...

Командант се сада загледа у Јована не кријући своју збуњеност, али металац издржа његов поглед. Није ни трепнуо. Коначно Друловић тихо изусти:

– Слушај, Јоване, изабери људе и све што ти затреба, што дивизија може да набави. Нарeдићу интендантима... Али, држим те за реч: петнаест дана!

– Разумем, друже команданте! – поздрави га Стаменовић оштро куцнувши поткованим петама.

Деветог дана известише команданта да је онај „надримајстор" завршио посао и да чека одобрење да први камион пређе мост. Друловић похита према Дрини, одакле се

КА НАД ДРИНОМ

ИЈИ МОСТ КОЈИ ЈЕ ИКАДА САСТАВИО ДВЕ ОБАЛЕ НАШИХ РЕКА.

Илустровао Брана Јовановић

још издалека чуло шкрипање Јованове конструкције што се угибала под ударима студеног ветра.

– Море, ово није мост! – узвикну један од официра у Друловићевој пратњи. – То је нека ђавоља љуљашка!

Заиста, био је то вероватно најчуднији мост који је икад саставио две обале наших река. Мајстор Јован и његови многобројни помоћници искористили су потпорне стубове порушеног гвозденог моста и повезали их, од обале до обале, челичном ужади. Затегли су је што су боље могли. Затим су попреко на ужад ређали дебеле облице, увезујући једну до друге. Онда су поврх свега поставили широке храстове даске и заковали их клиновима.

Због велике тежине челична ужад су се ипак прилично спустила, па је мост имао полукружни облик, а ветар над запенушаном реком љуљао је његов „трбух" уз злослутно шкрипање грађе...

„Колики ли је овде коефицијент сигурности?" помислио је командант искрено запрепашћен Јовановом конструкцијом која је тако брзо била готова.

Ја ћу први!

Сви су са зебњом очекивали прелазак првог камиона, нарочито шофери. Који ли ће од њих први добити овај опасни задатак? Видео их командант како стоје на другој страни реке цупкајући на мразу и дувајући у поцрвенеле руке. Знао је да се ниједном од њих баш не жури да испроба Јованову „ђавољу љуљашку". Ни њему није било лако да изда наређење за покрет. Мислио је: ако челична ужад и издрже терет, камион, ипак, може да се сурва у Дрину са уске дашчане стазе, управо због тог опасног љуљања на ветру...

Из гомиле се тада прогура Јован Стаменовић и, оштро поздрављајући команданта, рече:

– Дозволи, друже команданте, да ја превезем први камион! Ја сам ово [illegible] знам да је ово добар мост. Ако не ваља, нека ја то платим својом главом!

– Јоване! – рече Друловић тихо. – Ово није наређење... Али ако си стварно сигуран, онда вози!

Металац поздрави и потрча преко моста, према дивизијским камионима.

Са видним поштовањем и шофери затворише врата за Јованом кад је сео у кабину најближег камиона. Мотор је закркљао и лагано, као да пипа предњим точковима, нагазио на прагу моста прве грубо отесане даске.

Нико да прозбори ни реч. сви су се претворили у једно велико уво ослушкујући шкрипу дрвета која као да је говорила: хоће – неће – хоће – неће...

Кад су сва четири точка прешла на мост, конструкција поче лагано да мења облик: „трбух" се сад преместио са средине према камиону, правећи испред њега стрмину. Под тежином возило јурну напред. Јован је кочио, али се камион зачас нашао на средини.

Упркос страшном шкрипању ниједна даска није искочила, ниједна облица попустила, ниједно уже није пукло. А и љуљање се [illegible]ог оптерећења мало умирило. Остатак моста показао се сад испред камиона као врло стрм успон. Срећом, даске су биле довољно храпаве и суве и Јован, уз појачано брујање мотора и у првом степену преноса, убрзо изађе на другу обалу. Искочио је из кабине и рапортирао:

– Друже команданте, задатак је извршен!

Чедомир Друловић му отпоздрави, а онда му пружи руку и снажно је продрма:

– Мајсторе, свака част!

Шофери на другој обали Дрине, помало постиђени због недавне малодушности, сада повратише храброст, па у хору повикаше:

– Ура-а-а-а!

– Ура-а-а-а! – прихватише сад и с ове стране командантови пратиоци и чланови штаба.

То је било све. Рат не допушта дуготрајна славља. Раздрагане повике надјача брујање мотора. Један по један, сада су преко „ђавоље љуљашке" прелазили дивизијски транспортери.

Кад је 37. санџачка наставила своје победоносно наступање и кад се рат удаљио од Дрине, Јованов висећи мост добро је послужио становништву Горажда и околине.

Шта су о „надримајстору" Јовану Стаменовићу, који се после рата настанио у Пљевљима, мислили прави инжењери из Друловићеве дивизије, то се не зна. Избегавали су разговоре о томе. А „ђавоља љуљашка" је још доста дуго и после рата, за време обнове земље, служила као прави правцати мост. И још више, као доказ да пред храбрим људима нема немогућег...

Б. Б.

МУДРИ ЛАЖЉИВАЦ ПЛАТОН

***

ЗАШТО ЈЕ ОВАЈ ФИЛОЗОФ ПРВИ, ЈЕДИНИ И ПОСЛЕДЊИ ОД СВИХ АНТИЧКИХ ПИСАЦА КОЈИ ПОМИЊЕ ТАЈАНСТВЕНУ ЦИВИЛИЗАЦИЈУ НЕСТАЛУ У МОРСКИМ ДУБИНАМА?

***

У Платонову причу сумњало се још у античко време. Његов савременик, „отац географије" Страбон све је то сматрао пуком измишљотином. Међутим, још и данас, две и по хиљаде година касније, ломе се копља да ли је Атлантида заиста постојала или је измишљена? Само кратко време, у доба надирања хришћанства, ова тема ће бити заборављена. Тајанственог острва сетиће се већ у 16. веку шпански конквистадори кад су се нашли на грдној муци.

Потичу ли Индијанци од Адама и Еве?

Управо то питање мучило је шпански престо после освајања Америке. Где сместити дивљаке у новооткривеним крајевима, у црвене ђаволе или, пак, у поданике Његовог величанства? „Оно" се најзад одлучило да великодушно „призна" Индијанце за људе. Али, том приликом требало је објаснити и откуд „људи" у Новом свету. Тада се неко сетио Платона и његове загонетне земље у Атлантском океану. Па, стигли су из Старог света преко Атлантиде, тако и никако друкчије.

Од тада па све до данас интересовање за ишчезло острво не престаје. Ко све није маштао да нађе „своју" Атлантиду. Тражили су је романтичари, авантуристи, али и озбиљни научници. Траже је и даље.

Године 1967. у близини Бахамског архипелага пронађени су под водом „објекти" који су личили на остатке чврсто грађеног пута или зидине неког утврђења. Одушевљени истраживачи пожурили су да објаве како је пронађено камење, дело људских руку, да временски припада „претколумбовској Америци", односно Атлантиди. Геолози су, међутим, морали да их разочарају: камене плоче су дело природе. Као сензација је одјекнула и вест да су, наводно, совјетски научници пронашли остатке Атлантиде на врху планине Ампер, 270 миља од Португалије. Али, касније анализа фотографије „зида" показала је да се ради о окамењеној вулканској лави...

Вребају нас у Бермудском троуглу

Ишчезлу цивилизацију тражили су и у Егејском мору. После низа „допуна" и „прецизирања" верзија да се ишчезло Платоново острво не налази у Атлантском океану већ ближе Грчкој добила је коначан облик у хипотези археолога Спиридона Маринатоса. Ископавајући остатке древног Амнисоса, престонице критског царства, грчки професор је на северној обали острва открио луку разрушену јаким земљотресом који је пратила вулканска ерупција. Како на Криту нема ниједног вулкана, Маринатос је разарање града повезао са снажном ерупцијом вулкана на Санторину – малом архипелагу од свега пет острва који се налази око 110 километара северно од Крита. Професор је на основу тога тврдио да су земљотрес, џиновски талас цунами и огромне количине пепела које је избацио вулкан, уништили не само живот у самом Санторину него и читаву егејску цивилизацију, па и Атлантиду. Међутим, ту се нешто не слаже, и то крупно: насеља на Санторину припадају бронзаном добу, а Платонова Атлантида је старија осам (!) хиљада година...

У последње време појавило се неколико заиста занимљивих хипотеза. Бермудски троугао није ништа друго – тврде неки – до „клопка" коју нам постављају Атланти притајени на дну океана! По следећој „теорији" потомци некада моћног пламена Атланта преселили су се у... космос и отуда долећу у своју прадомовину Земљу на летећим тањирима!

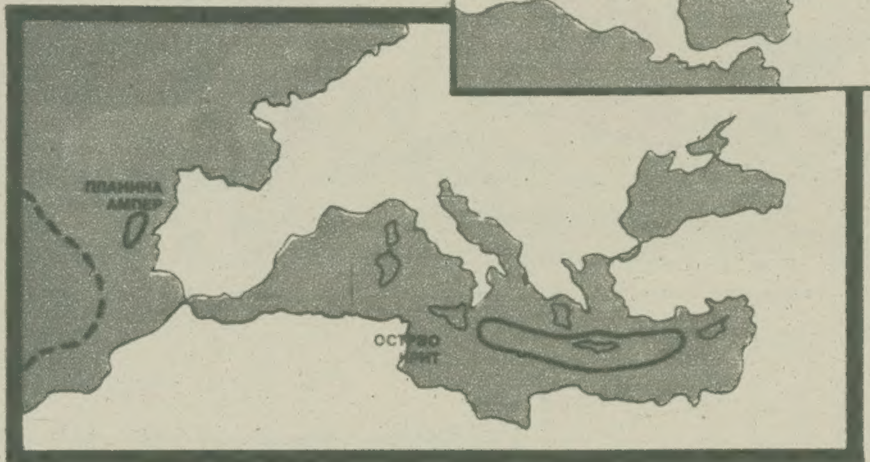
Али, вратимо се извору приче, текстовима Платонове трилогије „Држава", „Критон" и „Тимеј" из којих

је човечанство први пут и сазнало за ово тајанствено острво.

Зашто Платон није спавао

У кући познатог атинског аристократе и песника Критона Старијег (Платоновог деде) скупили су се најумнији људи Атине, међу којима је био и Сократ са својим учеником Тимејем. Пуна два дана разговарало се о филозофији, политици, прошлости и садашњости... Критон је тада испричоведао необичну причу која је до њега стигла од Солона, његовог претка по мајчиној линији, коју је овај, опет, лично чуо од једног египатског свештеника. Дакле, девет хиљада година пре законодавца Солона који је живео у 7–6. веку пре наше ере, иза „Херкулових стубова у спољашњем мору" постало је огромно острво које је по величини премашивало Азију (Малу Азију) и Ливију (Северну Африку) заједно. Постало је славно по плодној земљи и густим шумама у којима су живели чак и слонови. Острвљани су градили лучне одбрамбене зидове и мостове од неког чудног метала (орихалк), подизали храмове и дворце од злата и сребра, трговe украшавали џиновским статуама. Земљу су пресецали многи канали за наводњавање и одвод сувишне воде. Први цар ове моћне земље био је Атлант, син Посејдонов и смртне жене Клито. Цареви Атлантиде владали су Ливијом од Египта и Европом до Тиреније (Италије). Али, онда су одлучили да баце у ропство све земље с оне стране теснаца (Гибралтара). Атлантима су се супротставили Атињани који су их у почетку рата победили. Касније је, међутим, целу атинску армију „прогутала разјапљена земља", а сама Атлантида ишчезла је потонувши у морске дубине.

Где све нису тражили Атлантиду: у области Бахамских острва, крај обала Португалије, у Егејском мору на острву Криту. Узалуд. (На карти су круговима означена места истраживања.)

Илустровала Босиљка Кићевац

Модерни истраживачи који су пажљиво проучавали текст трилогије дошли су до занимљивих закључака. Пре свега, они су утврдили да се сусрет филозофа у кући Критона Старијег одиграо кад је Платону било свега шест година! А сва ова дела хеленски филозоф написао је пред крај живота (умро је 347. године пре наше ере). Отуда аутор жали што не памти све појединости приче. Али, каже, једне ноћи кад га је мучила несаница „сетио се и детаља". На другом месту, међутим, он пише: „Записи (мисли на Солонове) су се налазили код мога деде и сада су код мене, а ја сам их пажљиво читао још као дечак". Зашто је онда сву ноћ лупао главу сећајући се нечега што већ има у записима?

Разочарање на дну Атлантика

Потпуна збрка влада и око тога где се налазило тајанствено острво. Платон два пута напомиње да је Атлантида већа од Ливије и Мале Азије, значи једва нешто мања од данашње Аустралије! Ако се, како тврди филозоф, налазила западно од Гибралтара и тамо потонула, морала би заузимати добар део Атлантског подводног хрбата. Данас научници располажу богатим материјалом о рељефу и градњи дна Атлантика, нарочито његовог северног дела. Испоставило се да је Средњоатлантски хрбат у који су многи „атлантисти" полагали велике наде, састављен од стена чија се старост креће од 100–150 милиона година. Континенталне коре овде уопште нема! Значи, у Атлантику нема острва које је потонуло пре 11,5 хиљада година.

И то није све. У тако далека времена, која наводи Платон, кажу археолози, на нашој планети још није постојало никакво моћно царство. То је крај палеолита кад није било ни метала, чак ни керамике и ни за какве трагове високе културе из тог далеког времена савремена наука не зна. Укратко, Платоново географско и историјско лоцирање Атлантиде у потпуној је супротности са свим знањима којима располаже данашња наука.

Па где је онда Атлантида?

Одговор можда треба потражити у самом аутору трилогије.

Није ни сањао да ће пажњу потомства привући баш противници његових погледа на свет – некада славни род Атланта огрезао у суровости и ратове" и њихова земља коју је Зевс осудио на страшну казну.

●●●

Аристотел, најдражи Платонов ученик, овако је у своје време изразио однос према Атлантиди: „Онај ко је створио џиновско острво, натерао га је и да нестане". Можда се у овим речима крије и одгонетка откуд је Платон једини, први и последњи антички писац који спомиње фамозну Атлантиду. И зашто је већ хиљадама година људи узалуд траже.

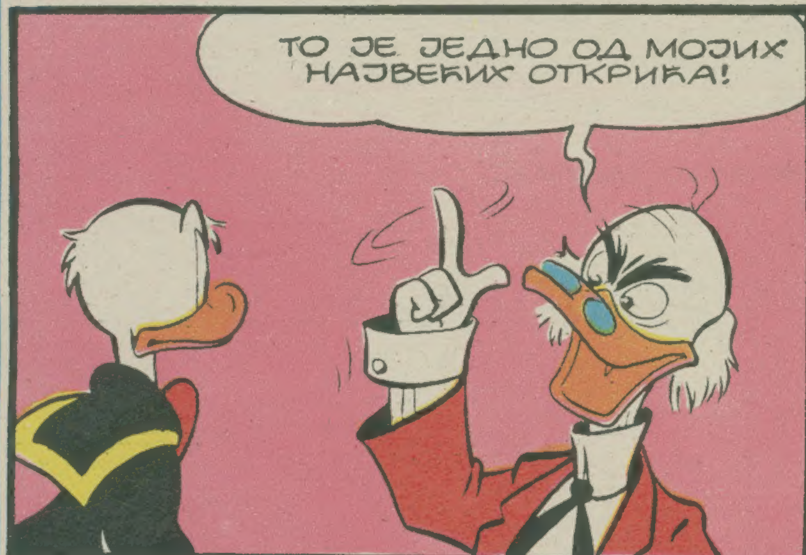
В. М.

WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

ШТА ОПЕТ ТРАЖИШ, ДЕДА СТАЈО?

ЈЕДНУ НОВУ ФОРМУЛУ КОЈУ САМ ЗАПИСАО НА ПАРЧЕТУ ПАПИРА!

ТО ЈЕ ЈЕДНО ОД МОЈИХ НАЈВЕЋИХ ОТКРИЋА!

А ИЗ ИСКУСТВА ЗНАМ ДА ЈЕ ТРЕБА ТРАЖИТИ ТАМО ГДЕ СЕ НАЈМАЊЕ НАДАМ...

ПРВО СЕ НАЈМАЊЕ НАДАМ ДА ЈЕ ОВДЕ! НЕ ПЕРЕМ ЧЕСТО РУКЕ!

ОВДЕ? НЕМОГУЋЕ!

ХМ... СВУГДЕ САМ ТРА-
ЖИО... ШТА САД?
© 1985 Walt Disney Productions
All Rights Reserved

ОСТАЛО ЈЕ ЈОШ САМО ЈЕДНО МЕСТО... ОХ... КО БИ ТУ ТРАЖИО?
5-26
Distributed by King Features Syndicate

За читање наглас

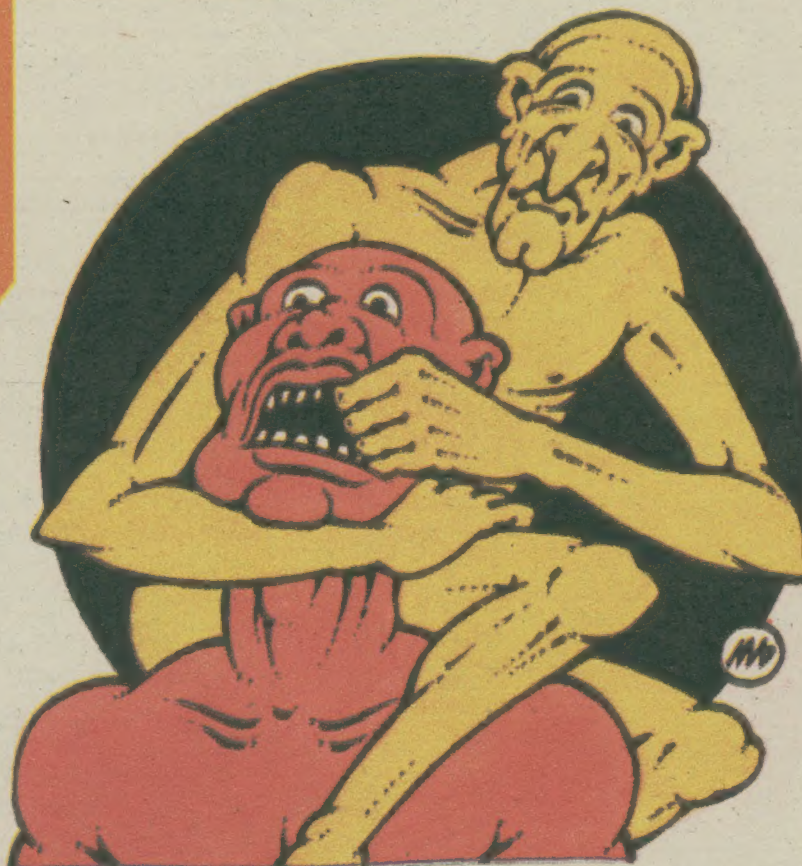

ЧОВЕК КОЈИ ОЛАКШАВА СМРТ

ВЕНТУРА ГАРСИЈА КАЛДЕРОН

Перуански писац Вентура Гарсија Калдерон први пут се појављује у књижевности 1908. године. Књижевну славу и титулу „мајстора пера" стиче, међутим, петнаестак година касније, када је, као дописник перуанских листова из Париза, објавио неколико кратких прича које су одмах постигле огроман успех. Било је то право књижевно откриће, па га многи ондашњи критичари упоређују са Мопасаном и Киплингом, а „Приче из перуанске шуме" постају омиљено штиво и широм Европе и Америке.

Покушали су све, али узалуд. Сало од јагуара, вуна од беле ламе, трљање лековитом којом по прсима. Чак и траве са планине које је чаробњак из суседног села справио, пошто је претходно пљунуо у небо да растера нечастиве силе – све то није помогло.
Серафина, ситна врачара, натопивши своје тело уљем и попрашивши га прашином, оде у село Хуамасуко и пољуби три пута у задњицу једног јарца. Али ни ђаво ни свеци не учинише ништа за старца који је умирао у својој колиби.
Старац није умирао као што умиру други људи измирени са судбином, готово ћутећи, пијући чичу и ракију да би олакшали прелаз у други живот. Извијао се од болова, пенушећи и хулећи. Нико у колиби није могао ни ока да склопи: ни ружичаста прасад, ни овчарски пас, ни син самртников, а сви они спавали су заједно.
Докле ће стари господар тако јечати? Зли духови удружили су се с гробним кукумавкама и окупили око огњишта на коме је горела балега од ламе. У просторији, загушљивој и пуној смрада, родбина је већала шта ваља чинити.
Можда је болесни старац чуо какав коментар, јер се одједном издигао на лежају од сламе и погледао тако мрко да му се син стресао од страха и брзо се прекрстио.
Сложили су се: да се позове „деспенадор". Последње средство пре доласка свештеника. Кад сви почну да очајавају, јер се покушавало све, деспенадор, човек што олакшава смрт, долази да прекрати агонију самртника. То је био домаћи џелат који се поштује и добро плаћа.
Могао је да дође тек два сата касније, будући да је целога дана имао посла у суседном селу. Био је то Индијанац херкуловске снаге, ретких длака и веома разрок. Одевен у загасит пончо и панталоне од војничког сукна, био је некако чудан и смешан са босим ногама што су се црвенеле од силних уједа прашумских инсеката. О врату му је висила огрлица од чудног камења, званог „незнабошчево око". Веровало се да то камење није ништа друго до очи окамењених мртваца.
Да би се охрабрио, деспенадор се напи чиче, па стаде на праг колибе, жваћући коку и упери поглед у небо по коме су шестарили кондори. Сваки час би извадио по коју вашку из косе и скрцкао је гласно међу зубима.
У колиби, старац је непрестано јечао и требало га је што пре смирити. Деспенадор уклони свиње, привеза пса који је завијао на умирућег, пузећи на све четири, приближи се самртнику. Брзо га веза дебелим канапом, а зати му својим коленом, свом снагом, притисну грло. То је био његов начин сређивања тешких и неизлечивих болесника.
Шиљата чашица умирућег старца зари се у месо.
Самртник стаде да дахће, да се гуши и убрзо се зачу ропац што најављује агонију.
Деспенадор се упињао и знојио, не успевајући никако да заврши свој стравични посао. На себи је стално осећао ледени поглед умирућег и храброст полако поче да га напушта. „Око пумино, срце кондорово!" – промуца кроз зубе. Најзад, у крајњем напору, самртник се ослободи менгела од снажних прстију, усправи се и започе ћутљива борба.
Први пут откад се бави својим чудним занатом, деспенадор је био сведок васкрсења своје муштерије. Био је престрављен и запањен да се једва бранио. Старац, напротив, наједном доби ону исконску снагу, која у једном загрљају може да убије човека.

Илустровао Љубомир Милојевић Љубавац

***

Породица је чекала пред вратима да деспенадор изађе из колибе и како је ред, заједно с њом оплакује старчеву смрт. Да би чекали без страха и одагнали зле духове, у једној од огромних тестија донесоше ракију и почеше да пију. Зачу се промукли хор пијанаца, поред којег је један огроман пацов, везан узицом, водио дечака као пас слепца. У дивљем гнезду копрцала су се два орлића које је неки смели пљачкаш украо са врхова Анда.
И одједном, чувши у колиби некакве необичне шумове, а будући да операција сређивања самртника никада до тада није толико дуго трајала развалише врата и из груди им изби крик ужаса. Васкрсли мртвац био је одвукао свог побеђеног џелата до разбуктале ватре. И ту га је, још свег угљенисаног, држао да му случајно не побегне. Затим је, тихо и четвороношке, да би умилостивио паклене силе палио лишће коке и димом кадио свој дом.
Када је чуо да улази родбина, није изустио ни једну реч, нити је окренуо главу. Са усана му се није отела тужба, а у погледу није било прекора ни строгости. Докрајчити самртника био је обичај из древних времена и он је и то примио као све остало у свом чудном животу. Био је поново жив и веома снажан, а да би то и доказао, диже изнад главе велику свињу, изиђе из колибе да пије и игра са породицом и рођацима који су сишли са планине да присуствују његовој сахрани.

ПРЕ НЕГО ШТО СЕ ЗАВАЛИТЕ У СВОЈУ УДОБНУ ФОТЕЉУ И ПРЕПУСТИТЕ НАШОЈ ПРЕДСТАВИ, ПРОВЕРИТЕ ДА У ОКОЛИНИ НЕМА БУБАШВАБА. ОВАЈ ИМ СЕ ФИЛМ НЕЋЕ ДОПАСТИ МАКАР ГА ГЛЕДАЛЕ И ИЗ ВАШЕГ УВА.

АНЕСТЕЗИЈА ЗА БУБАШВАБЕ

УПОЗНАЈТЕ АЛЕКСАНДРА ГИСТАВА АЈФЕЛА (1832–1923)

Још као мали, Александар Гистав Ајфел, рођен у Дижону, највише је волео да се игра с коцкама и од њих прави различите конструкције. Међутим, и поред дивљења које је изазивао код својих другова и родитеља, никад није био задовољан. Маштао је о нечем много већем и компликованијем и „претио" да ће они тек видети шта он хоће и може кад одрасте и постане прави инжењер. И заиста, инжењера Ајфела нису интересовале цигле и бетон него челичне конструкције. За њих је постао прави стручњак. Градио је изванредне мостове и вијадукте али је круна његовог умећа челични торањ који је изградио за Светску изложбу 1889. године у Паризу и који, по њему, носи име – Ајфелова кула. Идеја да направи нешто тако јединствено пала му је на памет 1884. године. Између 1887. и 1889, уз помоћ три стотине дизалица, постављена је на ноге ова кула састављена од два и по милиона спојева. Одушевљен својим делом Ајфел је узвикнуо: „Француска је једина земља чија се застава вијори на висини од 300 метара".

Илустровао Ненад Милићевић

Али, нису сви били одушевљени остварењем овог инжењера фантасте. Париски уметници су се поделили. Њих три стотине, међу којима су били композитор Гуно, писци Леконт де Лил, Дима Млађи и Мопасан потписали су петицију којом су захтевали да се ово чудо од грађевине сместа уклони из Париза. Они модернији, као Пикасо, Дифи, Сера, Кокто и Аполинер били су на страни оригиналне лепотице.

Већ одавно нико више нема оваквих дилема. Ајфелова кула је, несумњиво, знаменитост Париза. Ајфел је био у праву кад је сматрао да је створио ремек-дело које ће га учинити бесмртним!

КО БИ РЕК'О?!

Јуџин Федор, писац у свету најцењенијих бедекера (туристичких водича) направио је своју листу најлепших градова. Да ли је његовом избору под бројем 1. кумовала и лепота Ајфелове куле, остаје његова тајна. Ево те листе:

1. Париз, Француска
2. Њујорк, САД
3. Лондон, Енглеска
4. Рио де Жанеиро, Бразил
5. Хонгконг, Кина
6. Рим, Италија
7. Мадрид, Шпанија
8. Сиднеј, Аустралија
9. Кјото, Јапан
10. Стокхолм, Шведска

Његова конкурентиња Кејт Симон, такође познат писац бедекера као и он, направила је мало другачији избор:

1. Венеција, Италија
2. Лењинград, СССР
3. Њујорк, САД
4. Сан Франциско, САД
5. Кјото, Јапан
6. Сијена, Италија
7. Гуанајуато, Мексико
8. Бурж, Француска
9. Барселона, Шпанија
10. Јорк, Енглеска

Направите и ви своју листу. Ако нисте путовали, бар сте видели много градова на филму, а филмове на телевизији!

ОТКЛОНИТИ НЕИСПРАВНОСТ УШИЈУ

Да ли вам је некад бубашваба ушла у уво? По свему судећи у Америци то и није нека ретка незгода. У америчким болницама постоји чак неколико метода који се у тим случајевима примењују и од којих су следећа два најчешћа: 1. Традиционални метод: у ушни канал улије се уље у коме се незвани гост удави; 2. Такозвани авангардни метод: нападник се испрска анестетиком у виду спреја који употребљавају зубари.

Заговорници оба ова метода чврсто верују да баш њихов има предност. Међутим, ова дилема је коначно разрешена. Питсбуршкој болници се недавно обратио један несрећник са по једном бубашвабом у оба ува. Лекари су се сложили: ево прилике да се први пут изврши клиничка провера ваљаности метода бр. 1 и метода бр. 2.

Прво су пацијенту сипали уље у једно уво. Инсект се дуго борио за живот, али је коначно подлегао. Вешти стажиста се ипак помучио да га у деловима извуче из ува. Затим је друго уво дошло на ред. У њега је уштрцан анестетик и злонамерник у уву (бубашваба) излетео је к'о из топа! Лекари су сада сигурни који је метод бољи.

СВЕТ У КОМЕ ЖИВИМО

Живи свет обавија нашу планету омотачем танким као јутарња роса која обавија плод јабуке. Стотину километара испод наших стопала Земља је још увек ужарена маса, чија температура износи до 3000 степени Целзијусових. Тридесет километара изнад наших глава ваздух је толико редак и хладан да човек у њему не може да опстане. Између онога „доле" и онога „горе" буја наш зелени свет. Колико знамо, то је једини зелени свет који постоји. Ко зна хоћемо ли икад пронаћи још један такав! Зато би било добро да га чувамо не би ли нам дуже трајао!

ЛИЧНА ЈАБУКА

Ако већ имамо наш зелени свет, зашто не бисмо имали и нашу личну јабуку? До ње ћете доћи ако поступите на овај начин: док је јабука још у фази развоја и на стаблу, залепите за њу почетна слова свог имена и презимена која сте изрезали од хартије. Кад је јабука зрела, уберите је и уклоните залепљену хартију. На јабуци ће се појавити ваши иницијали у нешто светлијој боји него што је јабука!

Илустровао Зоран Петковић Петко

Мила и Тимоти Бајфорд

КУПАЦ – ОСОБА С ВИШЕ НЕПОЗНАТИХ

КОСА ОД МИЛИОН ДОЛАРА

НА АМЕРИЧКОМ ТРЖИШТУ, ПРЕПЛАВЉЕНОМ СЛИЧНИМ ПРОИЗВОДИМА, ТВОРЦИМА РЕКЛАМЕ СВЕ ЈЕ ТЕЖЕ. ЧИНЕ И НЕМОГУЋЕ ДА ПРИДОБИЈУ КУПЦЕ. АКО ТРЕБА, И У ГЛАВУ ЋЕ ИМ УЋИ.

Више се ништа не препушта случају. То знају и светски признати произвођачи. Тако, на пример, у „Леви Штраусу" чије се фармерке шеткају по свим континентима, не пуштају нови производ по продавницама док претходно добро не испитају тржиште. А како друкчије него – рекламом.

Будући купац све је непредвидљивији. Тешко је унапред знати на какву рекламу ће најбоље да се одазове. Зато читави тимови раде на проналажењу најбољих метода за проучавање његовог величанства – купца. На неким институтима (вероватно се држи у тајности на којима) иде се и за испитивањем можданих таласа код људи не би ли се открило на шта више а на шта мање реагују. С обзиром да је мозак и даље прилична тајна и за научнике, прибегава се једноставнијим методама.

Уз помоћ анализатора гласа у „Леви Штраусу" су схватили да ће њихове фармерке "501" најбоље проћи код младих уз рекламу да се те панталоне подешавају према сваком телу. А како се то проучава глас и због чега?

Купци се бирају случајним узорком. Снима им се глас после одгледане рекламе. Компјутер прави детаљну анализу вибрације гласних жица. Што су вибрације брже значи да је та особа узбуђенија. Самим тим изводи се закључак да је на одређену рекламу реаговала с више узбуђења. Реклама је, дакле, добра.

Бранилац у акцији

Кад је „Хелен Кертис" позната фирма за производњу козметичких средстава, недавно почела с производњом новог шампона прибегла је методи „ПРИЗМ" за испитивање најбоље рекламе.

У четрдесет мањих америчких градова, у самоуслугама у којима највише купују запослене жене, не тако високог имовног стања, шампон је стављен на тезге с различитим порукама. После вишемесечног испитивања дошло се до закључка да је најуверљивија реклама: „не треба да дате много новаца да би ваша коса изгледала блистава и сјајна као да је од милион долара!"

Илустровао Зоран Петковић Петко

На америчком тржишту преплављеном малтене истим производима тешко је убедити људе да купују баш њихов а не производ друге фирме. И ту су се творци реклама, који за свој посао добијају позамашне суме, досетили. Измислили су систем „Дифендер" (у слободном преводу – бранилац). „Бранилац" је у ствари, метод који ће преиспитати рекламне поруке свог производа и неког новог који прети да га угрози.

Кад се поред лека за пробаву „метамусила" појавио и други, малтене идентичан, у „Сирлу" су се ухватили за главу. Произвођач се уплашио да ће се потражња метамусила преполовити. „Дифендер" је ступио у акцију. Дошао је до закључка да треба смањити цену и на тај начин рекламирати лек.

За ту работу у „Сирлу" су потрошили сто хиљада долара, али „Бранилац" је био успешан. Потражња за метамусилом се чак повећала.

Све ово до сада прилично је безазлено. Међутим, рекламери могу да буду и бескрупулозни. Ако треба да ураде посао што је боље могуће неће презати ни од тога да уђу у куће својих потрошача.

Са људима су на „ти"

Фирма која се искључиво бави проучавањем тржишта ушла је у домове с „Бихејвиор-Скеном". У 12 градова широм Сједињених Америчких Држава они су у кућама тридесет хиљада људи. Прикључени су на њихове телевизоре. Тако прате које тв програме њихови „изабраници" највише гледају, наравно посебно им је важно које рекламне емисије.

И не само то. За њих праве интерне рекламе и прате које најбоље пролазе. Кад нађу најбољу, пуштају је на телевизији, по новинама, праве рекламне паное.

Са Стандфордског института долази „ВАЛС" систем за испитивање начина живота. „ВАЛС" проучава много тога, почевши од реакције на рекламу, до политичког опредељења купаца, њиховог образовања, имовног стања. Американце је поделио у девет група. Кључна група Американаца су такозвани „Билонгерс" (нешто као – припадници, поклоници). То су људи средњег сталежа којима је домовина и све што је карактерише – најважније.

Џон Матер, један од директора Института, каже:

– Ми наше купце тако добро познајемо као да смо са сваким од њих појединачно разговарали.

То није далеко од истине. Због тога постоји бојазан да те информације могу да се искористе и за неке не тако безазлене послове. Јер више није питање да ли ће просечан Американац да употребљава зелену или белу пасту за зубе, људи од рекламе знају много више о њему. И како живи и с ким живи и да ли иде у позориште и с ким.

Институти за рекламу кажу да нема проблема. Пре свега они искључиво раде са поузданим фирмама, друго – никада не откривају идентитет људи „у програму". Никада неће уступити те податке владиним агенцијама или политичарима. Тако бар тврде.

А да је амерички купац заиста непредвидљив најбоље је показао случај нове кока-коле. Уместо да је рекламирају као нови производ који је задржао све особине старог напитка и много тога побољшао, они су поручивали да се деведесет девет година старо пиће сасвим променило. И нису успели. На полице у радњама враћа се кока-кола старог укуса.

В. С.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

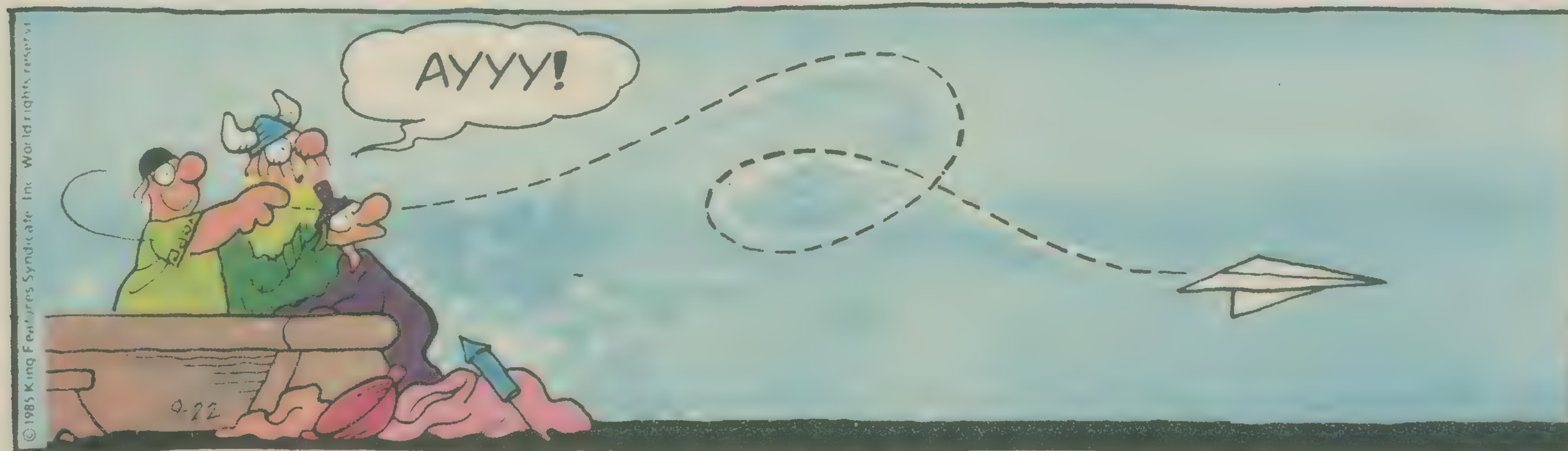

МИРАЖ – ПРИЧА О ВЕЛИКОЈ ФАМИЛИЈИ

Мираж III

НА ПРОДАЈУ – ОПТИЧКА ВАРКА

У ФАБРИКАМА МАРСЕЛА ДАСОА ПРОИЗВОДЕ СЕ РАТНИ АВИОНИ КОЈИ СЕ УБРАЈАЈУ МЕЂУ НАЈБОЉЕ У СВЕТУ. КУПЦИМА СЕ У СВЕМУ ИЗЛАЗИ У СУСРЕТ ЈЕР ТУ ВАЖИ НАЧЕЛО – КО ДАЈЕ ПАРЕ ИМА ПРАВО И ДА ЗАНОВЕТА.

Мираж 2000

Мираж АСХ рафал

Када је Марсел Дасо у младости почео да се занима за ваздухопловство, није смео ни да помисли да ће једног дана доспети у круг десет водећих личности Француске. Моћним су га учинили ратни авиони, претежно ловци – пресретачи и извиђачи који се производе у његовим фабрикама. Она у Сен Клуу крај Париза је највећа.

Као конструктор авиона Дасо је начинио значајнији корак тек 1950. Тада је настао његов први ловачки авион на млазни погон. Назван је „М.Д. 450 ураган". Њиме се снабдело готово цело француско ратно ваздухопловство.

Велики новац и процват Дасоовој фирми иза које стоје и акционари донели су, међутим, миражи. Низали су се основни модели и њихове варијанте. У свету се зову кратко –фамилија миража.

Поуздани и убојити

Права јагма за Дасоовом авионском породицом започела је појавом модела „мираж III". Тај сјајни авион забринуо је Велику Британију и Сједињене Америчке Државе, дотле неприкосновене силе у производњи ловаца. Летео је брзином од 2,3 маха, пењао се на висину од 25 километара и с лакоћом доспевао на удаљеност од 1200 километара. Наоружање су чинила два топа калибра 30 mm или 32 ракетна зрна ваздух-ваздух калибра 68 mm. На небу се појавио 1959.

Радници у монтажним халама нису успевали да склопе у року све наручене „тројке". Тај ловац производи се и данас. Продато је око 1400 примерака!

Током година „мираж III" је усавршаван а варијанте нуђене на продају под разним ознакама и именима. Тако је, на пример, „мираж III Е" познатији као „мираж 5". Има доста скромну опрему, али је и онај који даје паре – има право да зановета!

Дасоова је и крилатица: све што лети мора лепо и да изгледа. Зато миражи имају изузетно складне линије. Уосталом, име није случајно одређено – мираж означава оптичку варку, природну појаву сличну фатаморгани.

Дасо своју фабрику у Сен Клуу назива ковачницом авиона. Али, у тој ковачници не би настао ниједан мираж да у развој није уложен огроман новац. Сами акционари нису могли да издвоје толике паре и за Дасоа је с капиталом стала француска влада. Сасвим разумљиво ако се зна да продајом миража другим земљама државна каса убире велики приход од пореских и царинских дажбина. А и миражи су превише убојито оружје да би се влада тек тако одрекла увида у то коме се оно испоручује.

поред тога Белгија купила 106 примерака.

Модел „мираж Ф 1" сличних је димензија као „тројка". Купила га је Либијска Џамахирија – 38, Грчка – 36, Кувајт – 21 примерак...

Миражи су постали прави хит савременог ратног ваздухопловства. Три су основна разлога за то. Први је што француска влада ретко прибегава забрани продаје Дасоових ловаца из политичких побуда. Други је квалитет: миражи су последња реч технике, поуздани, убојити и лаки за управљање. Најзад, с Дасоом је најлакше трговати. Његови инжењери испуњавају сваки захтев купца за техничким изменама на авиону. Од многих правила које је Дасо устројио за особље својих фабрика посебно се поштује начело: купац мора да буде задовољан да би поново дошао, а

60 метака у секунди

Дасоови конструктори нарочито су поносни на „мираж 2000". И он се изванредно продаје. Француска је своје ваздухопловне снаге попунила са 127, Египат је наручио 20, Индија 40, Перу 26, чак и малени Абу Даби 18 примерака!

Прототип „миража 2000" полетео је 10. марта 1978. Брзо је стекао популарност јер се производи у четири варијанте: с камерама и инфрацрвеним скенером за извиђање, с Харолд камером за снимање на одстојању и до 100 километара чак и бочно, с такозваним серел уређајем за електронско извиђање и са радаром за „хватање" летелица које прилазе авиону са стране. Уместо ракета за уништавање бродова којима су Аргентинци загорчали живот Британцима у Фокландском рату, добиће пројектиле веће моћи и домета. Додатни уређаји чине га разорним ловцем: његова два топа калибра 30 mm испале 30 метака за само пола секунде!

Француско Ратно министарство захтева да „мираж 2000" буде и носач нуклеарног наоружања и на тај начин прискочи у помоћ „миражу IV", једином који је до сада у домаћем ратном ваздухопловству обављао тај задатак

Дасоови инжењери најављују и нови модел миража. Тренутно се склапа у Сен Клуу. Винуће се следеће године. Води се под ознаком АСХ, али ће се у серијској производњи звати – рафали!

На „рафалу" је примењено све знање до којег је људски ум допро у изради летелица таковг типа. Нови су материјали од којих су израђени труп, крила и реп, нови системи, крила су измењива, такозвана стреласта или делта.

Колико ће авион стајати, још се не зна. У сваком случају, цена ће бити таква да се од ње заврти у глави. Сада се, рецимо, „мираж 2000" продаје за око 400 милијарди старих динара, док се старији „мираж III NG" може добити и за „скромних" 200 милијарди старих динара.

М. Тодоровић

ТОБЕЛИЈА, ОБИЧАЈ КОЈИ ПРКОСИ ПРИРОДИ

МРСКО МИ ЈЕ ШТО САМ ЖЕНСКО

У Црној Гори и северној Албанији и данас, истина ретко, постоји чудан обичај заветованих девојака – тобелија. У кући без мушких потомака, девојке ступају на њихово место, заветују се да се неће удавати и у свакодневном животу опонашају мушкарца.

У Зборнику Правног факултета Универзитета „Вељко Влаховић" у Титограду, година 1976, проф. др Петар Стојановић наводи опис тобелије из пера историчара Милорада Медаковића, с почетка прошлог века. Веродостојан. „У Ровцима има једна дјевојка која је остала без браће те се зарекла да ће остати у дјевојачкој чистоти и бити мјесто сина својему оцу, бити замјена у витешкој невољи и јуначком мегдану. Она носи и данас мушко одијело, паше оружје, а носи вељу пушку о рамену. Ову сам момак-дјевојку виђао 1855. године у Дубоком. Има мушко лице и доста озбиљности. Она пуши дуван и иде свуда са људима, па и у бој. Ништа код ње није необично, што личи осталом горштаку. Као необично учинило ми се кад јој један заиска дуван: „Дај ми, Милице, тоболац да напуним"! Тад је могла имати око 35 година. Сва дружина држи њу исто као и остала чоека..."

Сличне описе наводе и албански извори. Тереза Гиља Паљуша из Затријебча, краја уз албанску границу, заветовала се крајем прошлог века да се неће удавати како јој брат јединац не би остао сам. Преобукла се у мушку одећу и до краја живота се осећала, и понашала, као мушкарац. Околина је као такву (или таквог) прихватала. Сличних примера има прилично, а у албанској књижевности исписано је неколико драма које говоре о проблему тобелије.

Култ мушког порода, у прошлости, подједнако су неговали и Црногорци и Албанци. Јер, његовим рођењем племе ће бити јаче и угледније. Међутим, деси ли се да нема мушких потомака, или су мушке главе страдале у неком од бројних бојева, ваља их, онда, вештачки створити. Због тога је и настао обичај тобелија, кућа без мушке главе ће, бар привидно, одржати своје име за једну генерацију.

Прошлост далека, рећи ће многи. Не баш. Њени остаци одолели су и времену, и људима.

Тетка као тата

Тузи су варошица десетак километара источно од Титограда, сасвим близу границе с Албанијом. Становници – углавном Малисори, по много чему различити од Албанаца. У историјским записима помиње се велик број тобелија у Малесији. Данас на помен речи тобелија они млађи слежу раменима. Никад чули. Питајте старије

Патер Винко Малај, свештеник у месној католичкој богомољи, човек који говори неколико светских језика, каже да тобелија у овом крају више нема, бар их он не зна. Једна је до пре неколико година живела недалеко од Тузи. Има негде њену фотографију, поклонио му је њен брат Ђељош Бикај. Део фолклора Малисора. А Ђељош је жив, добегао из Албаније пре много година. Заједно са сестром (или братом).

Даље прича Ђељош Бикај, шездесетогодишњак.

У Келмендосу поред Скадра отац му Томја и мајка Катарина изродили два сина. Мочварно земљиште и маларија дошла по своје. Остала им само кћи Тоне, дете у колевци. Катарина, после, годинама не затрудни. Кућа Томје Бикаја била је пред „ископањем" (немања мушког порода). Није било друге, ваљало је што пре приступити обичају тобелија, деветогодишња девојчица Тоне 1912. године преузима обавезе мушке главе. Тако ће, бар за једну генерацију, сачувати име Томје Бикаја.

Тоне више није чувала овце, мајци помагала око послова у кући. Те женске работе за њу су постале далека прошлост. У одећи дечака радила је искључиво мушке послове. Помагала оцу у косидби, орању, сечи дрва за огрев. Убрзо је добила и оружје, искључиву привилегију мушкараца. Јер, ненаоружан човек – а она је сад била човек – сматрао се „голотрбом женом". Томја је свог „новог сина" водио и на договоре са сељанима.

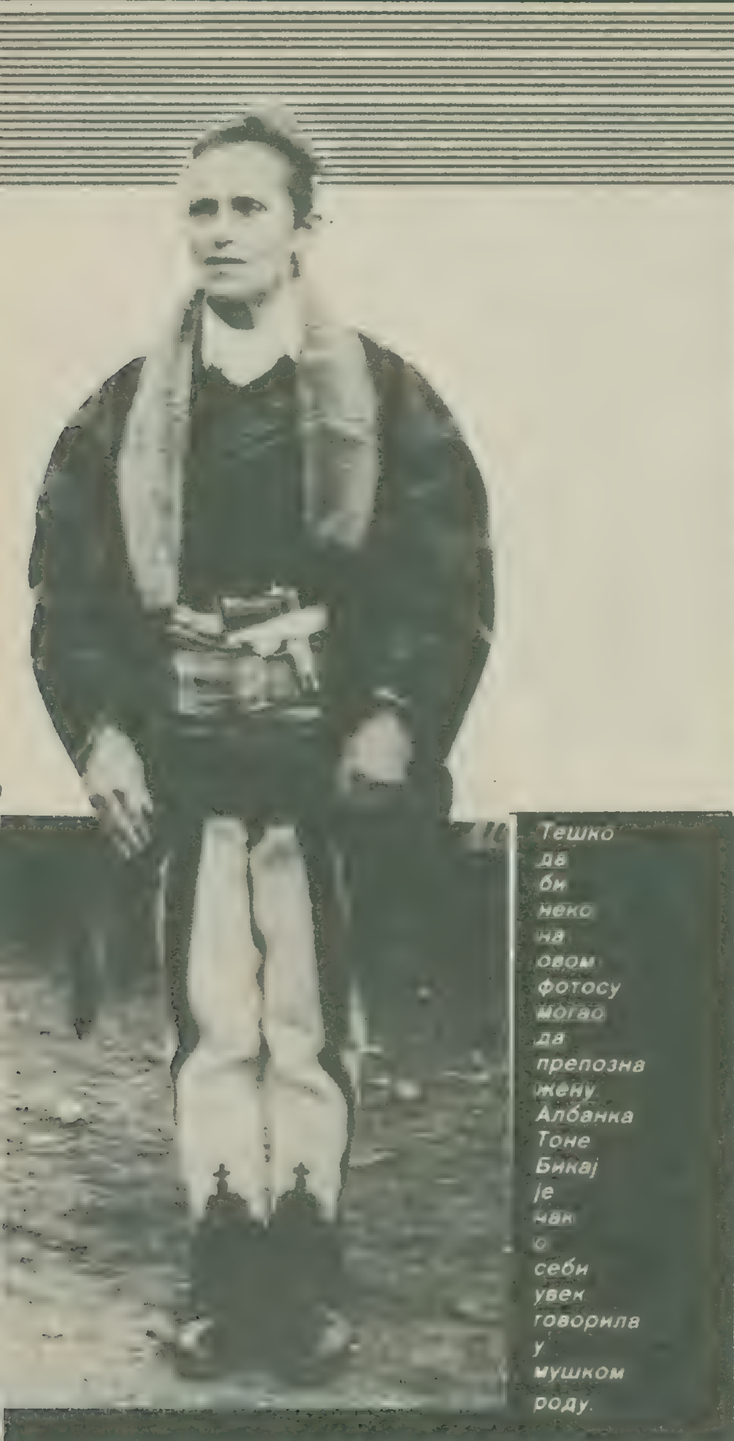
Онда се, у четрдесет деветој години, Катарина поново породила и на свет донела сина Ђељоша, двадесет година после рођења Тоне. Радост је била разумљива, али није променила статус тобелије Тоне. Остала је старији брат са свим правима и обавезама које је то првенство, тада, носило. Дочекивала је и испраћала госте, држала здравицу, певала уз гусле и на кавале (инструмент сличан фрули), ишла на зборове.

Ђељаш, даље, прича.

Родитељи су умрли а Тоне је постала домаћин куће. Нико, поред осталог, није смео, ни да помисли да јој се обрати као жени. Увек је о себи говорила у мушком роду. Онда је стигла 1946. година и Тоне и Ђељош су се придружили устаницима против новоуспостављеног режима Енвера Хоџе. У планине, у герилу. Тоне чак као командир одреда. Обоје су ухваћени и затворени, али је тобелију тада више од свега погодило што су је стрпали у женски затвор. Спас од дугогодишње робије нашли су у пребегу у Југославију, лета 1952.

И у Тузима, где су стигли, кућа и имање регистровани су на њено име. Тоне је и овде прихваћена као пуноправно мушко чељаде. Ишла је у кафане, што је иначе незамисливо за жене у овим крајевима, пушила и пила, чак се и на личној карти фотографисала с мушком капом на глави. Ђељошева деца су је звала тата а читав изглед и понашање наликовали су заиста правом мушком створу. Чак је и глас, вре-

Стана Церовић испод Дурмитора: „Тренерка није за џогинг но за људе!"

Тешко да би неко на овом фотосу могао да препозна жену. Албанка Тоне Бикај је чак о себи увек говорила у мушком роду.

меном, а вероватно и трудом, огрубео. Црте лица такође. Ход, манире, покрете било је јако тешко разликовати од мушких. У августу 1970. сахрањена је у мушкој одежди, онако како је живела.

Тренерка за људе

Онако како је доскора живела Тоне Бикај, живи данас једна друга жена из другог краја и другог народа. Стана Церовић, четрдесет седма јој је година, у селу Тушини, десетак километара од Шавника, слови за угледног домаћина. Неће ли се, ипак, наљутити да незнанац с њомпроговори о тој њеној одлуци да постане, и буде, мушко – тобелија?

Комшиница Мара, такође Церовић, вели да неће, да се Стана поноси што је ето, бар на тај начин, сачувала име свог оца Миливоја. Биће јој, чак, мило да свет чује.

– Домаћине, ооо.... домаћине! – разби се глас сапутника Микаче Карације испред куће Стане Церовић. – Ево ти гостиии...

– Добро дошли, ако сте с добром. 'Ајте у кућу – излази особа у џемперу и панталонама, чудна јој плетена капа на глави.

Наређује старијој сестри Борики да гостима пристави кафу. Она точи ракију и седа у столовачу, домаћинску. Жали се на власти што јој не дају пушку, вукови се накотили, чак и ограду тора прескачу. Мора да су неки увозни, каже, јер раније ни кад западне снег нису смели преко ограде. Много увозимо па мора да се и неки вук провукао и стигао до Тушине. А у тору седамдесет оваца, седморо говеда, коњи...

Отац јој Миливоје добио пет кћери. Стана најмлађа. Туга се уселила у дом унука чувеног капетна црногорске војске Грубана. Подаће се девојке и огњиште више неће имати ко да наложи. „Ископа" се дом. Стана, временом, постаје очева мезимица. Миливоје је стално зове „сине мој" а девојчица упорно носи мушку одећу. У школи је прва на лоптању и свим оним враголијама својственим дечацима. О себи искључиво говори у мушком роду.

– Кад сам поодрастао, рекао сам тати да ћу му ја бити син. Завјетовао се да се нећу, док сам жив, удават' ни његову кућу напуштат'... – прича Стана налакћена на столовачу, с цигаретом у једној и чашом ракије у другој руци. – Зар да пуштим да, послије њега, у ову кућу нема ко уждит' огањ?! Не, богоми, док сам жив. Двије се сестре поудале, друге двије, старије, овдје су са мном...

У углу стара „сингерица". Седне ли кад Стана за њу?

– Не, богоми, нити ми то приличи... Домаћин сам ја, јадо... То је за ове двије сестре, оне око тога петљају... И музу, него?! Није то за чоека. Ја орем, косим, берем дрва. У вукове с мушкијема стално идем... Кад је оно у Боану прављена стрељачка дружина, ја сам се први јавио... А јес', вала, најмрзније ми је што сам женско... превари се природа... Богами ти, не волим женске кад оно уђу у продавницу па гледају и премјеравају неке њигне материјале за 'аљине. Никад то на себе нијесам турио, и нећу, акобогда... Зову ме неке да с њима идем на сједник. Мршнем их ја, 'ђе ћу с њима да лапрдам по сву драгу ноћ. Иђем ја с људима, на разговор, да се картамо...

Крену, потом, прича о прецима, њиховим бојевима и јунаштвима. О Новици Церовићу из Тушине и Смаил-аги Ченгићу који је говорио да је „прошао свијет од Стамбола а да ниђе није јео љепшег 'љеба него ође у Тушини. И чоек-јунак из Тушине, Новица, дође главе зулумћару". Помену се и мојковачка битка, па Сутјеска. Скочи Стана, на ноге лагане, тек кад је, за видела, ваљало направити њену фотографију. Десетак минута касније била је спремна да стане пред објектив. У тренерци. Је л' то за џогинг? Не, јадо, но за људе!

Касније, у ауту, сапутник Микача прича да је Стана често на игранци у Дому културе у Тушини. Седи с мушким главама и мало-мало па гурне оног до себе смејуљећи се:

– Е, да ми је некако скучит ону шћер Милована (очево име и презиме дотичног, из разумљивих разлога, не помињемо)... У осами да је сретнем...

Петар Милатовић

Вести из друге руке

МУЗУ МИШЕВЕ

Не, у наслову није штампарска грешка. Сарадници Универзитета у Улму (СР Немачка) заиста музу мишеве. Група улмских истраживача успела је да направи сићушни електрични апарат за малешне дојке мишица. Он се састоји из вакуумске пумпице, цевчица и музалица. Пре муже мишицама се даје наркоза и постављају их на леђа. То се не чини због тога што их мужење боли већ зато што мишице нису ни издалека тако стрпљиве као, рецимо, краве.

Млеко мишица које се помузе скупља се у „ведрице" од органског стакла чији пречник износи један, а висина три центиметра.

Шта ће коме мишје млеко? Није ваљда за слабо развијене мишиће? Није. Свакако не и за људску употребу, јер се од једне мишице на дан може добити милиметар и по млека у оном мајушном судићу; премда постоје и неки примери „супер мишева" који дневно дају и целих шест милиметара...

Све ове операције око муже мишева изводе се из чисто научних разлога. Млеко из посудица величине напрстка користи се за проучавање дејства лактоферина, материје коју садржи мишје млеко. Истраживања су показала да спречава размножавање бактерија. Зашто се и како то збива – управо то научници желе да сазнају изучавајући лактоферин извучен из мишјег млека.

Опити тек што су почели. Апарат за мужење мишица приказан је на међународном сајму у Хановеру.

Илустровао: Зоран Петканић Петко

живот је трка трка је живот

СКЛАЊАЈ МИ СЕ С НОГУ, ФРЕДЕ!

Илустровво Драгутин Њежић

ПРОШЛЕ ГОДИНЕ ЕКСПЛОЗИЈА У БРАЈТОНСКОМ ХОТЕЛУ „ГРАНД" ЗАМАЛО НИЈЕ ОДНЕЛА ЖИВОТ МАРГАРЕТ ТАЧЕР. ОНА ЈЕ ОСТАЛА НЕПОВРЕЂЕНА, АЛИ СУ ЗАТО МНОГИ ОСТАЛИ ЗАТРПАНИ У РУШЕВИНАМА. МЕЂУ ПРЕЖИВЕЛИМА БИО ЈЕ И МИНИСТАР НОРМАН ТЕБИТ. КАКО ЈЕ ТЕКЛО ЊЕГОВО СПАСАВАЊЕ?

Брајтон, 12. октобар 1984. године. Јутро завршног дана конференције владајуће Конзервативне партије. Хотел „Гранд" – привремено седиште торијеваца. Сто први састанак странке. Међу присутнима је, наравно, и председница владе Велике Британије Маргарет Тачер.

Нешто пре три сата изјутра снажна експлозија. Руше се зидови, пуцају прозори, падају плафони. Готово сви гости хотела затечени су на спавању. Њих четворо нашло је смрт под рушевинама, то се касније сазнало.

Маргарет Тачер имала је среће. Завршавала је читање говора који ће, упркос несрећи, изнети на завршној седници око шест сати касније. Изашла је из купатила где се освежила и вратила се у собу. Само после два минута од купатила ништа није остало.

Она се, са супругом Денисом, налазила на првом спрату хотела. Њен близак сарадник, министар индустрије и трговине Норман Тебит био је у соби на четвртом спрату.

Спасавање упркос правилима

Наредник ватрогасне бригаде Фред Бишоп, са екипом од осамнаесторо људи на дужности је. У року од десетак минута стижу на место несреће.

Призор ужасан. Један део хотела „Гранд" готово уништен. Чује се запомагање настрадалих. Фред и његови људи су у дилеми. Шта урадити? Знају добро да после прве експлозије бомбе може да дође до још које. Не зна се никад какав су паклени план смислили терористи. У овом случају, убрзо се потврдило, били су то припадници Ирске републиканске армије (ИРА).

Треба спасавати пострадале али не по цену да се угрозе нови људски животи. Ипак, Фред Бишоп одлучује да, без обзира на опасност од нове експлозије, ступе у акцију.

Док не стигну и друге екипе, Фред и његови људи откопавају рушевине голим рукама. Крећу се веома пажљиво, ослушкују не би ли чули нечији глас.

Време споро одмиче. Коначно наилазе на првог човека под гомилом цигле и малтера. Успевају да га ослободе терета који га притиска. Смештају га на носила, амбулантна кола, па у болницу „Ројал Сасекс". Онда другог, трећег, десетог...

После четири сата Фред је под неком гредом угледао прво испружену руку. У акцију спасавања већ се укључила и телевизија која прати и у директном преносу обавештава своје гледаоце о свему, па и о том призору. Камера, као неко радознало око, чека шта ће се догодити.

Наредник Фред Бишоп дозива човека. На лицу му је грч. Нико му не одговара. Шта ако том непознатом више нема спаса? На срећу, после неколико минута незнанац се огласио.

- Јесте ли добро? – збуњује се Фред. – Ко сте ви?

- Норман Тебит – министар је једва успео да изусти. Повређеног грудног коша тешко је дисао. Ноге су му затрпане гомилом порушене грађе, глава му само мало извирује, тек толико да може да удахне ваздух.

Бомба у целофану

Спасиоци почињу отрпавање. Полако то раде да се срушена грађа не би обрушила на Нормана Тебита и још више га поклопила. Фред све време прича министру, највише о себи, да му одврати мисли.

У једном тренутку Фред Бишоп је, од силне ревности, згазио Нормана Тебита и овај је јекнуо од бола.

– Фреде, шта то радиш?! Склањај ми се с ногу! – Норман Тебит је успео да повиси глас.

Тројица ватрогасаца на челу с Фредом Бишопом извукли су министра Тебита испод рушевина, нешто касније и његову супругу Мери. После неколико дана посетили су их у болници.

Епилог несреће: четворо мртвих, тридесеторо рањених.

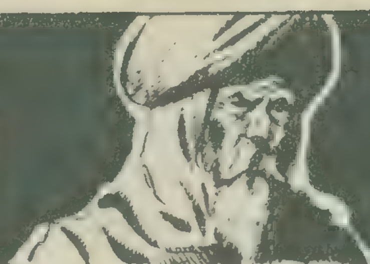
Утврђено је да су бомбе унете у хотел „Гранд" две недеље пре почетка конференције. Смештене у под једне собе на шестом спрату, умотане у пластику и целофан нису могле да буду откривене детекторима. Активиране су микроелектронским путем.

Кад се све стишало, организован је пријем у Бакингемској палати. Енглеска краљица позвала је на свечаност и наредника ватрогасне бригаде Фреда Бишопа.

В. С.

НА СУПРОТНИМ СТРАНАМА

ЦРТА: СТАНКО БЕШИЋ
ПИШЕ: ЗВОНИМИР ФУРТИНГЕР

КРОЗ ИСТОРИЈУ ЦЕТИНСКЕ КРАЈИНЕ

После низа пораза у аустро-турском рату, Турска је била приморана да закључи мир са Светом лигом (Аустрија, Пољска, Русија, Венеција) у Сремским Карловцима 1699. године. Одредбама овог мировног уговора Венција је задржала освојене делове Далмације, од Книна на северу до Габеле на југу, као и део Боке Которске.

ПОЧЕТКОМ 18. ВЕКА ГРАНИЦА ИЗМЕЂУ ТУРСКЕ И ВЕНЕЦИЈЕ ПРОЛАЗИЛА ЈЕ КРОЗ ДАЛМАТИНСКУ ЗАГОРУ. БИЛО ЈЕ ТО НЕМИРНО ПОДРУЧЈЕ ЧАК И У ВРЕМЕ МИРА...

ЗДРАВО! БРЗО МИ СПРЕМИТЕ ВЕЧЕРУ, МНОГО САМ ГЛАДАН!

ДА СИ МИ ЗДРАВО, ГОСПОДАРУ...

Турско-млетачки односи почели су да се погоршавају одмах после Карловачког мира
Непријатељство Турске према Венецији расло је из године у годину.
Млечани су, додуше, настојали да избегну сукоб са Портом, која је само тражила разлог за рат.
Непосредни повод за рат против Венеције пружио се Турској тек 1714. године приликом напада на Црну Гору када се велики број Црногораца склонио у Боку Которску.

Сераскер Нуман-паша Чуприлић одлучно је захтевао изручење свих избеглица, што су Млечани одбили
Управо ово одбијање Порта је искористила за рат против Венеције.
Осмог децембра 1714. године Реис-ефендија позвао је баила Мема у аудијенцију

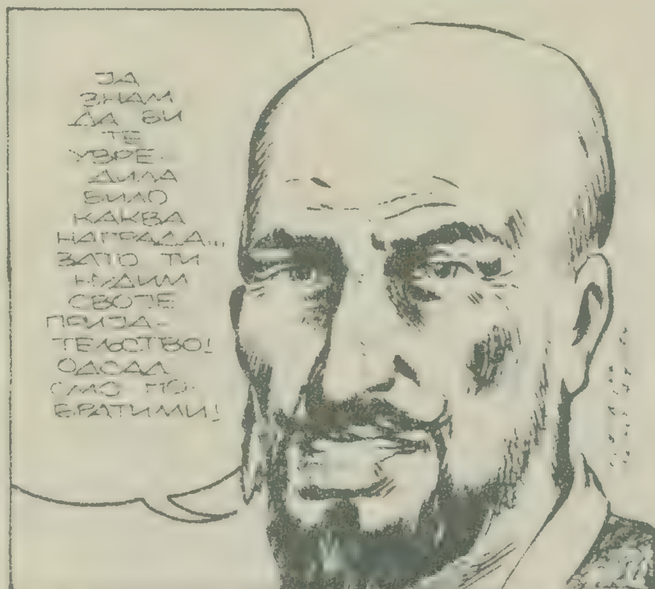

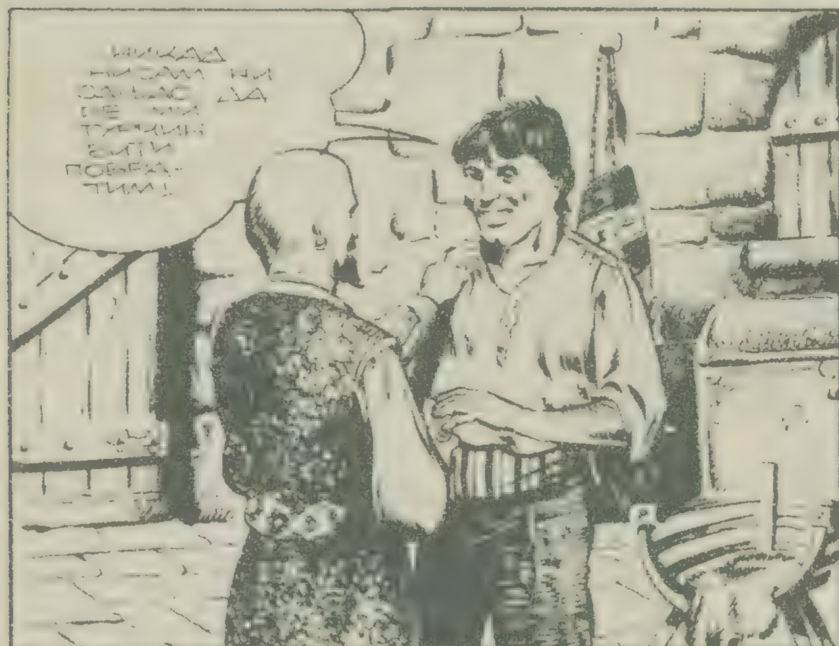

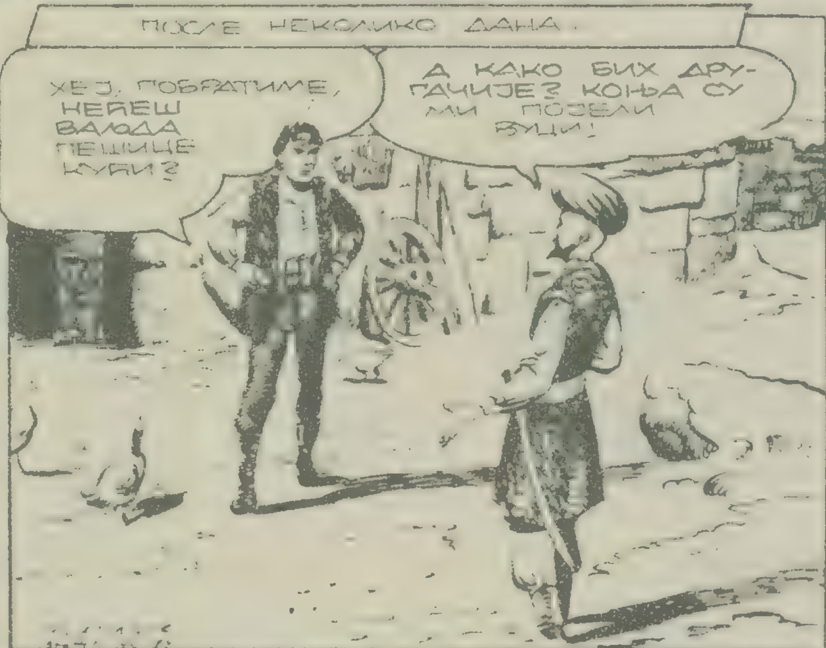

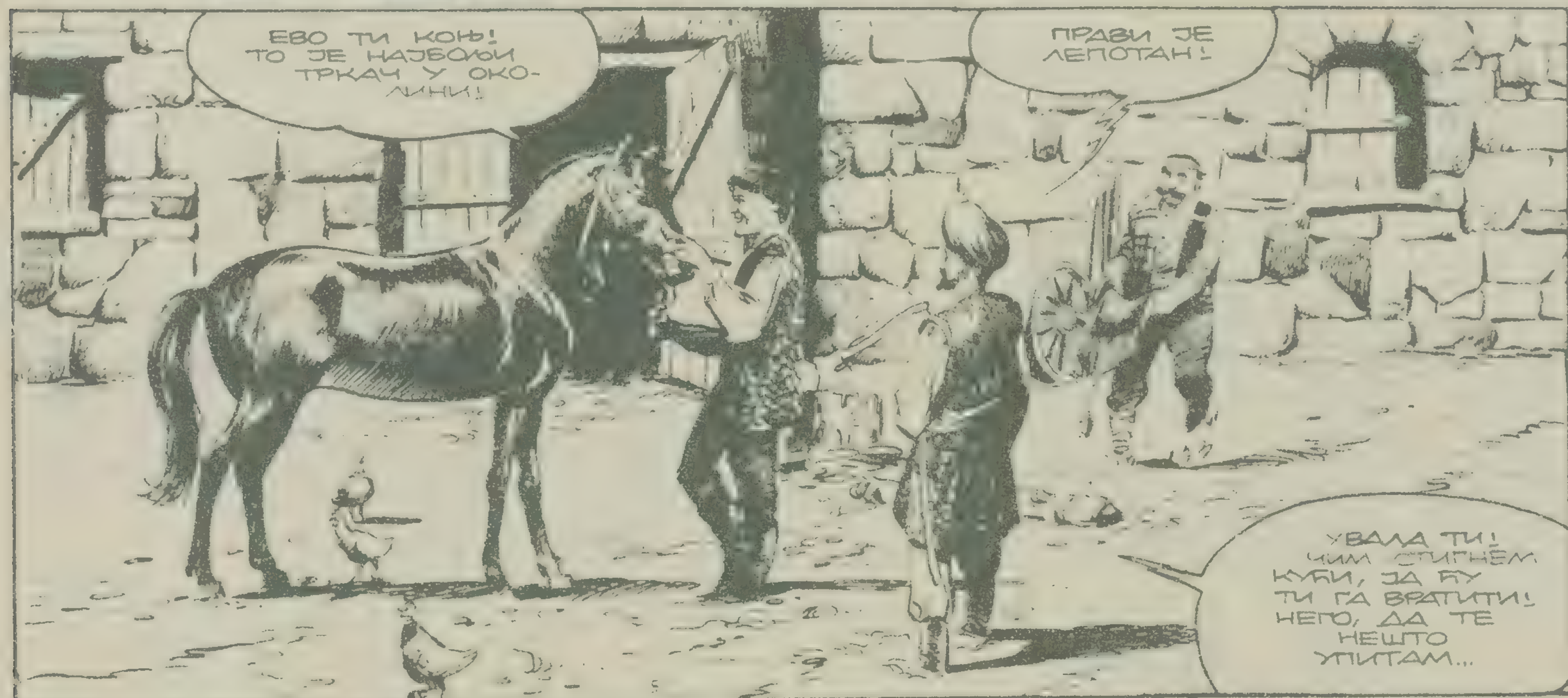
Млетачки амбасадор саслушао је оптужбе турског министра спољних послова, а сутрадан је ***ухапшен и бачен у затвор.***
Неколико дана касније Порта је објавила рат Венецији.
Народ Цетинске крајине, збијен у мали простор, једва је дочекао рат јер му је он био једини излаз из потешкоћа које су настале управо због близине границе и мало обрадиве земље.

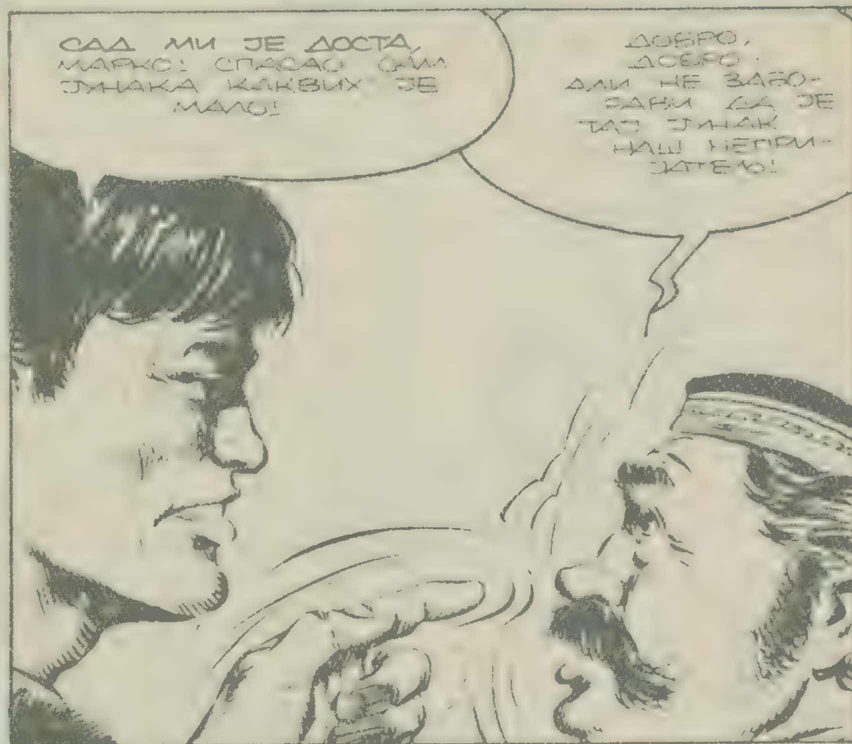
Малобројни писани подаци казују да су многе породице Цетинске крајине доселиле овамо из Босне и Херцеговине бежећи испред Турака.
Најпре су населили пределе испод старе Сињске тврђаве, а потом и околину.
У другој половини 17. и првој половини 18. века настала су села од Бораје до Пролог-планине и на простору од Мосора до Драговића.

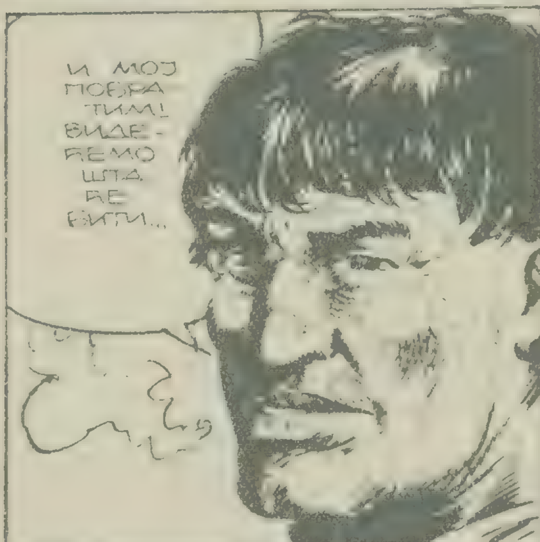

ОВАКВА НЕОБИЧНА ПРИЈАТЕЉСТВА БИЛА СУ ПРАВИ ИЗУЗЕЦИ, ЈЕР СУ ЖИТЕЉИ ДАЛМАТИНСКЕ ЗАГОРЕ И ТУРЦИ БИЛИ ЉУТИ НЕПРИЈАТЕЉИ...

У време када су се доселили његови први становници, од данашњег Сиња није било ни трага.
На подручју садашњег града биле су само оранице, пашњаци и поља.
Тако су се сиромашни дошљаци и овде сусрели са истим недаћама.
Турци су их често узнемиравали, нападали и пљачкали.
Зато су одмах почела давно прижељкивана отворена непријатељства...

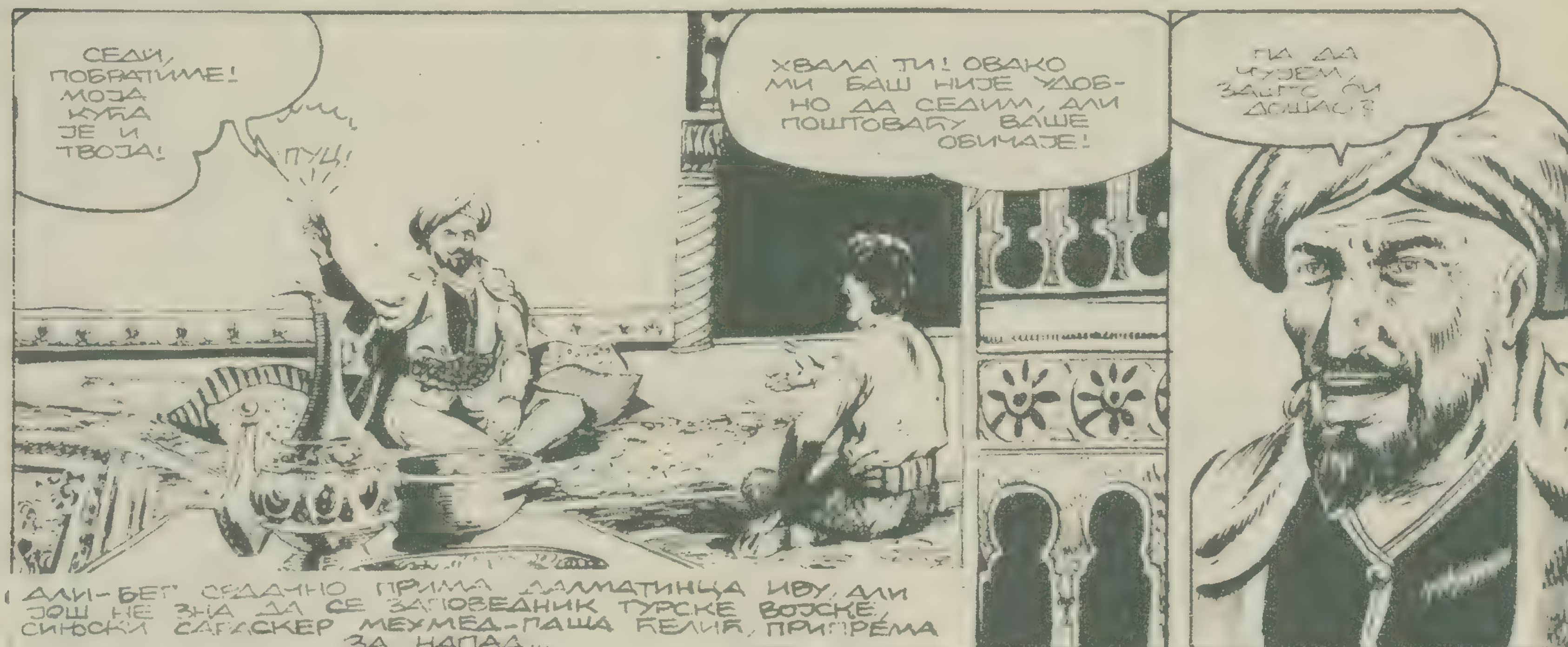

Како се на бојном пољу нису добијале само медаље и признања него и земља, многи су с одушевљењем ушли у борбу против непријатеља, истакли се својим подвизима, постали угледни људи Цетине, јунаци о којима певају народне песме.
Рат је почео у зиму, па је сасвим природно да до пролећа 1715. године није било већих акција на млетачко-турском бојишту у Далмацији.

АЛИ-БЕГ СРДАЧНО ПРИМА ДАЛМАТИНЦА ИВУ, АЛИ ЈОШ НЕ ЗНА ДА СЕ ЗАПОВЕДНИК ТУРСКЕ ВОЈСКЕ, СИЊСКИ САРАСКЕР МЕХМЕД-ПАША ЋЕЛИЋ, ПРИПРЕМА ЗА НАПАД...

Крајем јануара 1715. године генерални провидур Емо израдио је цео план одбране Далмације Изненадним турским упадима требало је да се супротстави цело загорско становништво. Народ је морао да подигне куле, чува их, даје страже на одређеним местима. Дакле, у самом почетку рата, Млечани су се ограничили на одбрану Далмације.

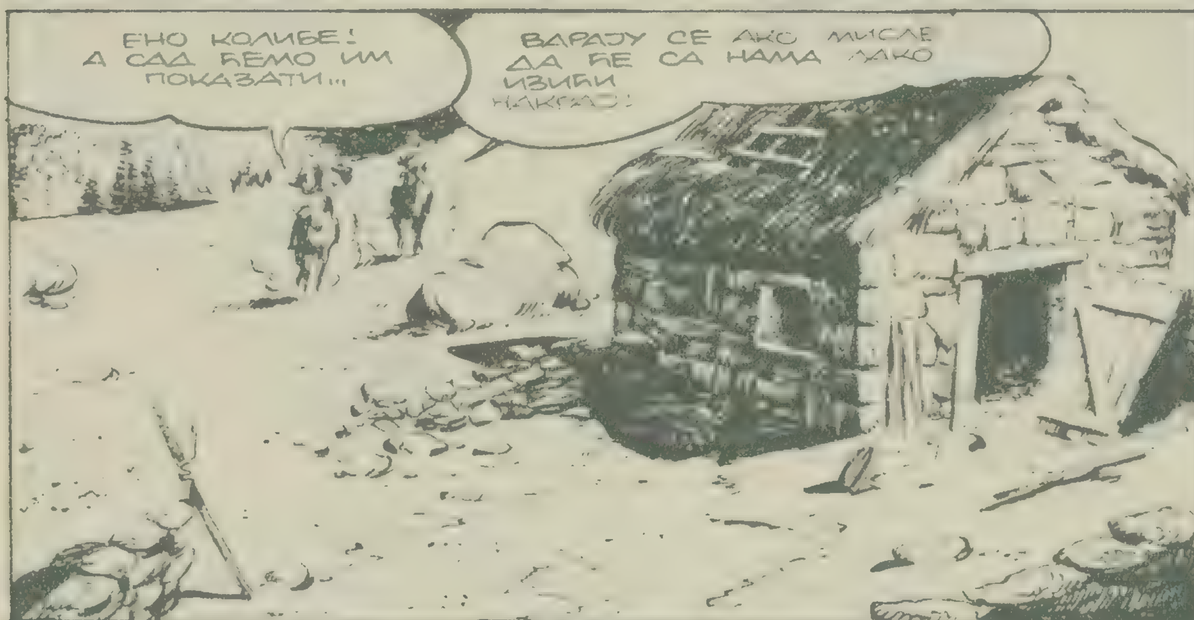

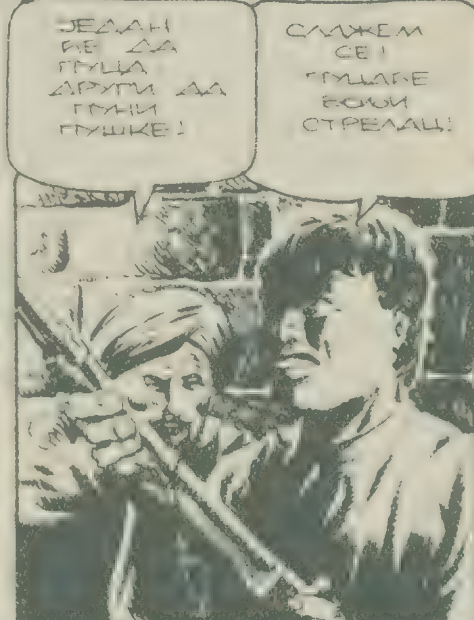

Чим се у Цетинској крајини чуло за нови рат, провидур Сиња Балби заузео је уз помоћ Крајишника куле на Мосту на Цетини (Хану) и издао наређење ексадрону коњице да га чува. Затим је поставио стражу на тврђави Пролог, а онда је 27. јануара 1715. године издао проглас којим налаже да страже на Прологу морају да пазе на кретање Турака у Ливањском пољу.

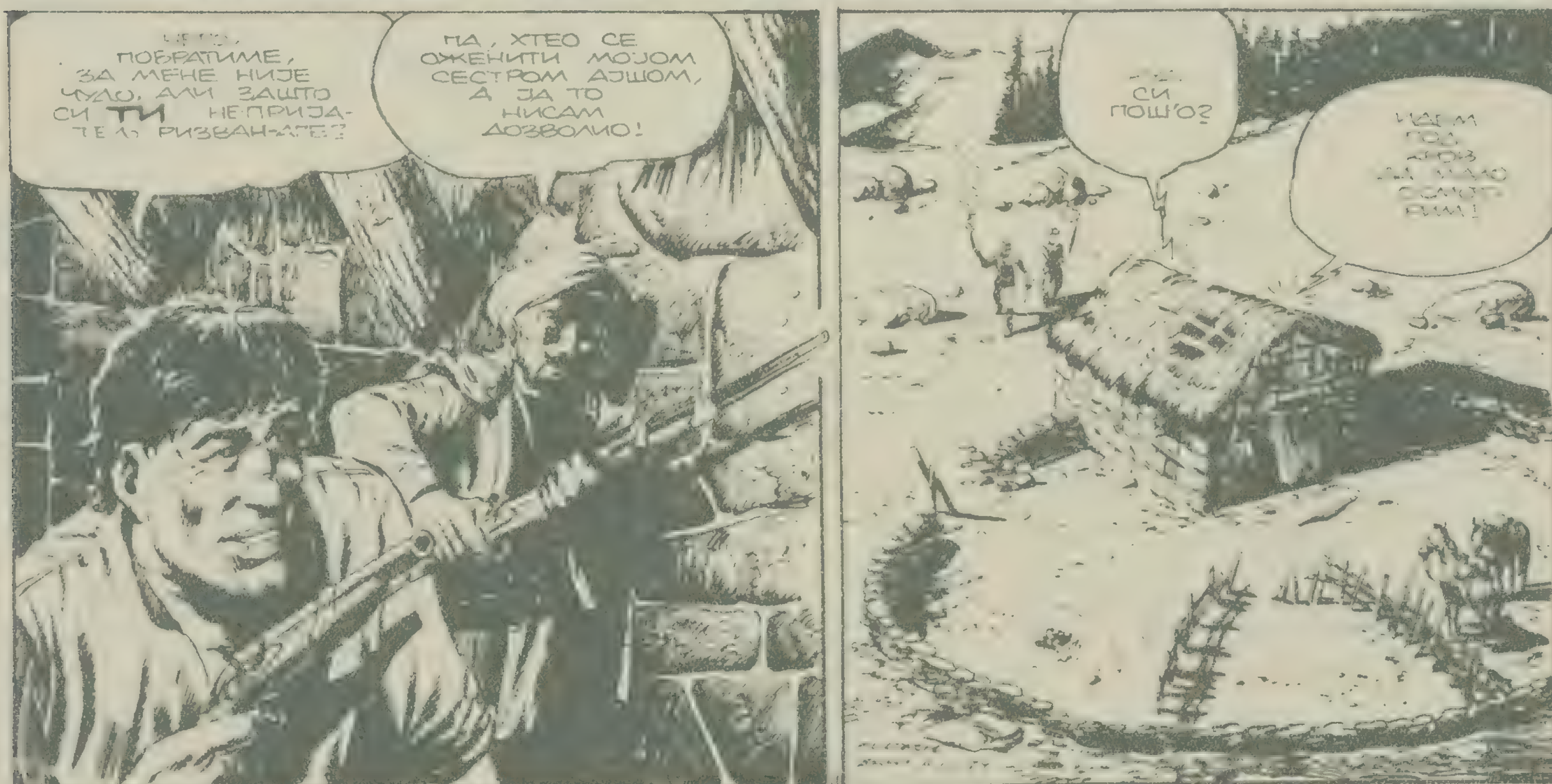

У случају покрета према Цетини. страже су морале да обавесте коњицу на Хану и то дању ***димом. а ноћу ватром.***
Уколико је опасност била већа. ватре су се појачавале На јављање опасности. коњица с Хана ***требало је да одговори пуцњима.***
Тако би сињска тврђава била благовремено обавештена о покрету трупа.

У тим првим окршајима са Турцима истакли су се сињски јунаци Филип Ловрић Дуги и његов син Гргур, као и Антун Грабовац.
Ловрић је у двобоју убио једног Турчина, и опкољен задобио бројне ране.
Уз њих су били и други јунаци Цетинске крајине.
Убрзо су пале прве куле у Гардуну и Чачвину.
Народ на падинама Динаре једва је дочекао Крајишнике, да би им се придружио.

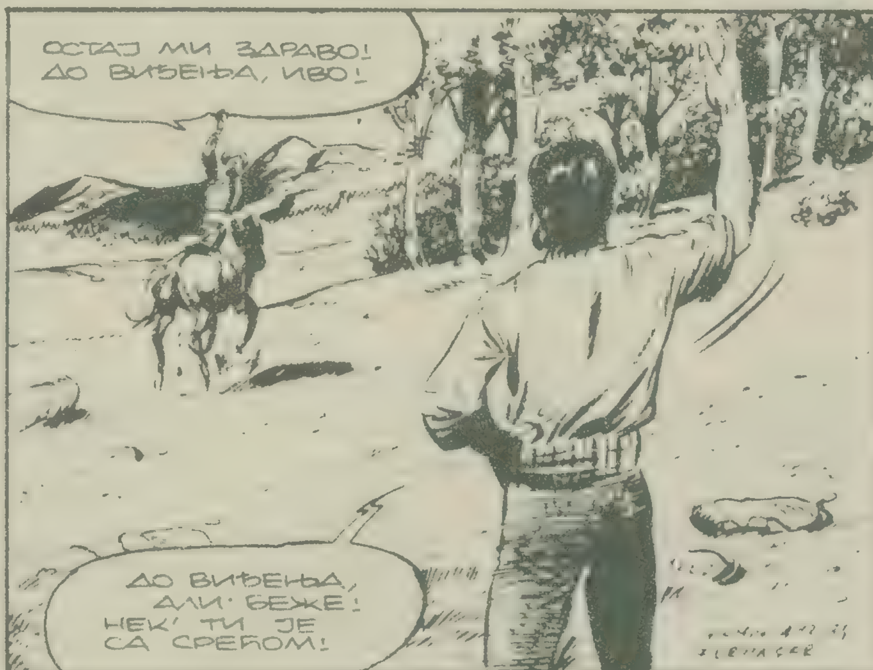

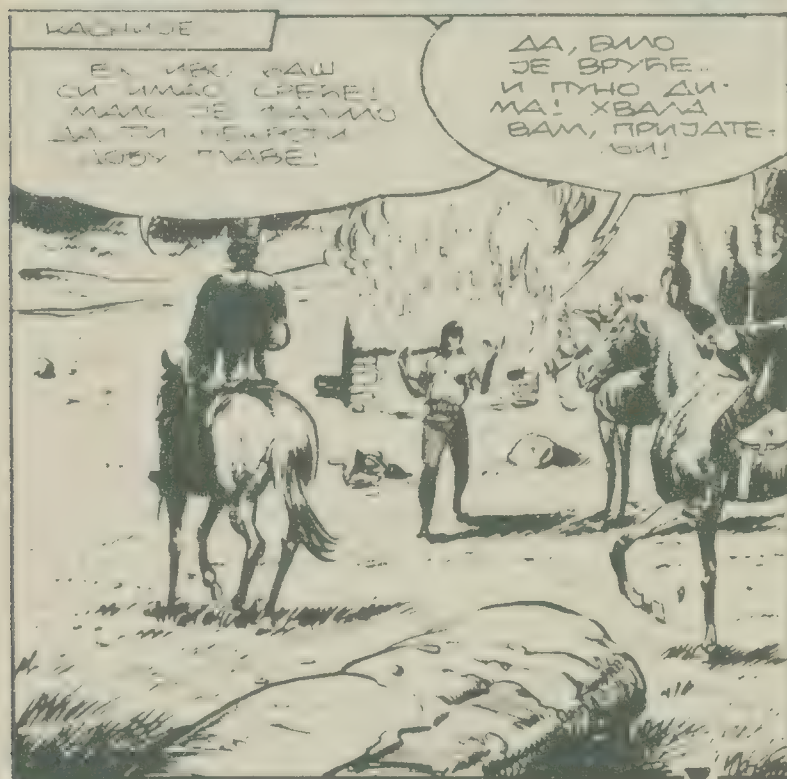

Шпијуни и страже јављају о сакупљању Турака.
Из страха, многи беже с породицама према приморју, натраг у Турску или у брда.
Други су, пак, сакривали храну и новац и остајали у својим домовима.
Провидур је слао чете које су крстариле Крајином, обилазиле села, смиривале уплашени народ, скупљале жито и сено по пољу и колима га одвозиле на сигурно место близу вароши.

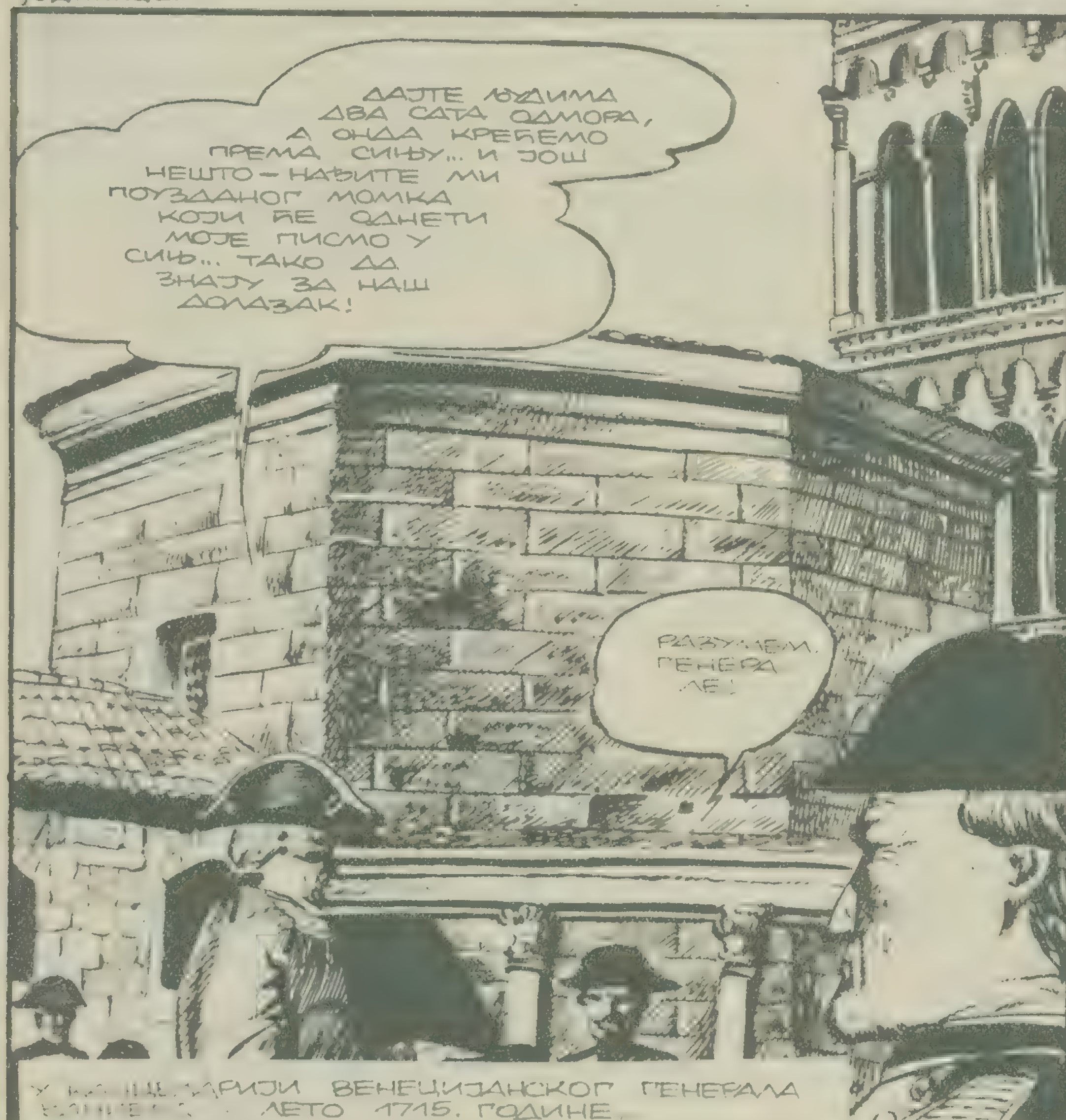

Док су Млечани утврђивали сињску тврђаву настрадалу у потресу 1709. године, с пролећа је под Купресом почела да се скупља огромна турска војска.
Према млетачким изворима који су доста непоуздани, то је била највећа трурска војска која је напала неки град у Далмацији.
Непријатељске снаге бројале су око 60 000 момака и још 40 000 људи из разних помоћних јединица.

Двадесет трећег јула огласила су се три пуцња прангија на Прологу.
То је била најава да је моћна турска војска кренула из Ливна.
Већ сутрадан прве чете јурнуле су ка Сињу.
Све на шта су наишли, опљачкали су, попалили, а становнике посекли или одвели у ропство.

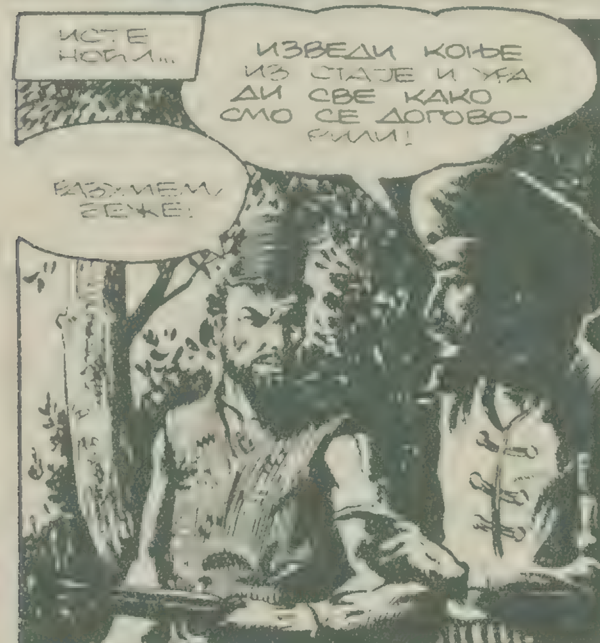

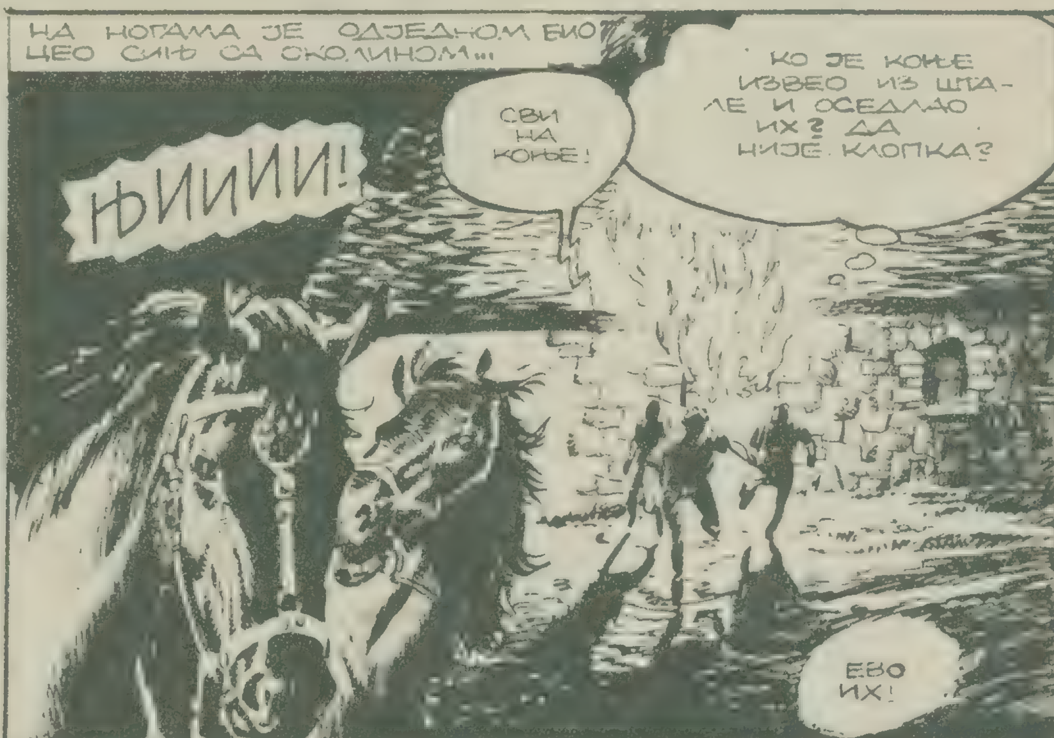

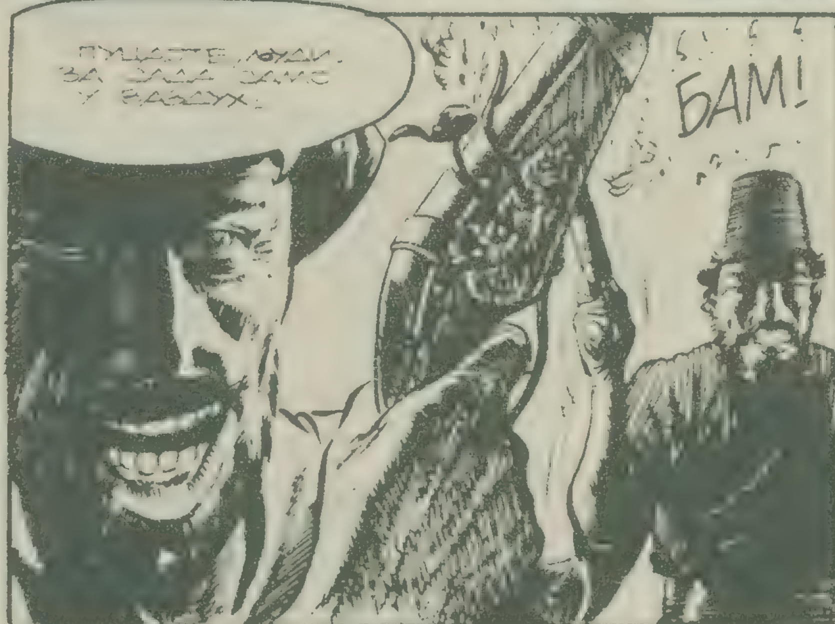

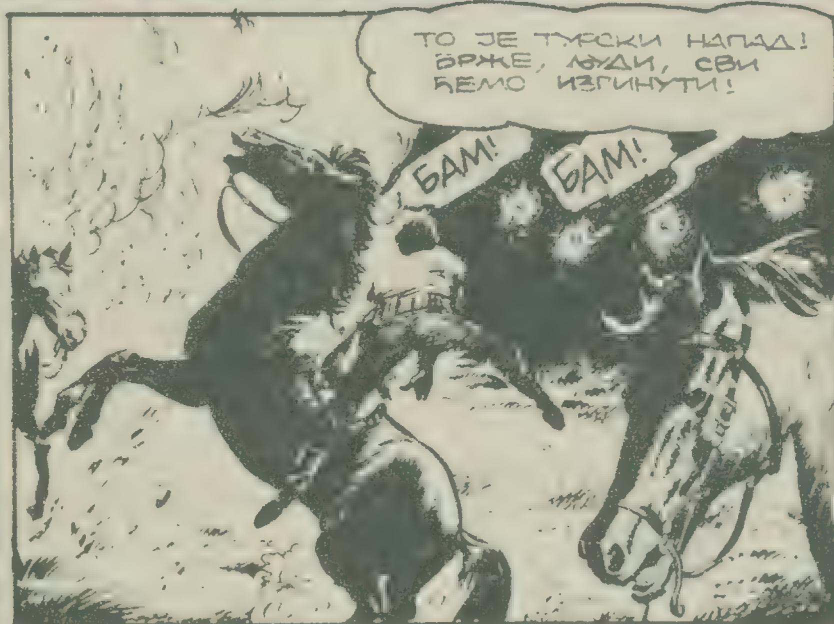

У тим тешким данима када су се црни димови са попаљених кућа и жита дизали Крајином, најжалосније је прошло мало село Оток на Цетини.
Дознавши да у селу има доста жита, Турци су га опколили и јурнули на њега.
Мештани су се јуначки одупирали, али непријатељ је ипак преко лешева својих војника успео да пређе реку, продре у село и посече готово све Оточане.

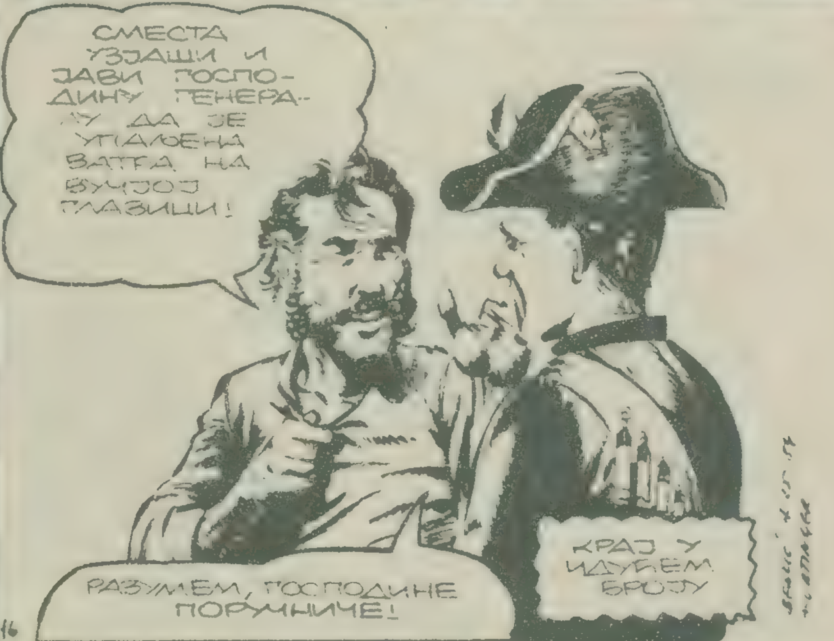

1 Писање у тами – На врата се селотејпом залепи табак пакпапира. Сваки играч мора, везаних очију, нацртати или написати задату реч (речи треба одабрати тако да имају исти број слова за сваког играча). Свако тачно написано слово или тачно нацртана задата слика доноси један поен. Побеђује појединац или екипа са највећим бројем поена. Ако учествује мањи број играча, може се играти и за столом.

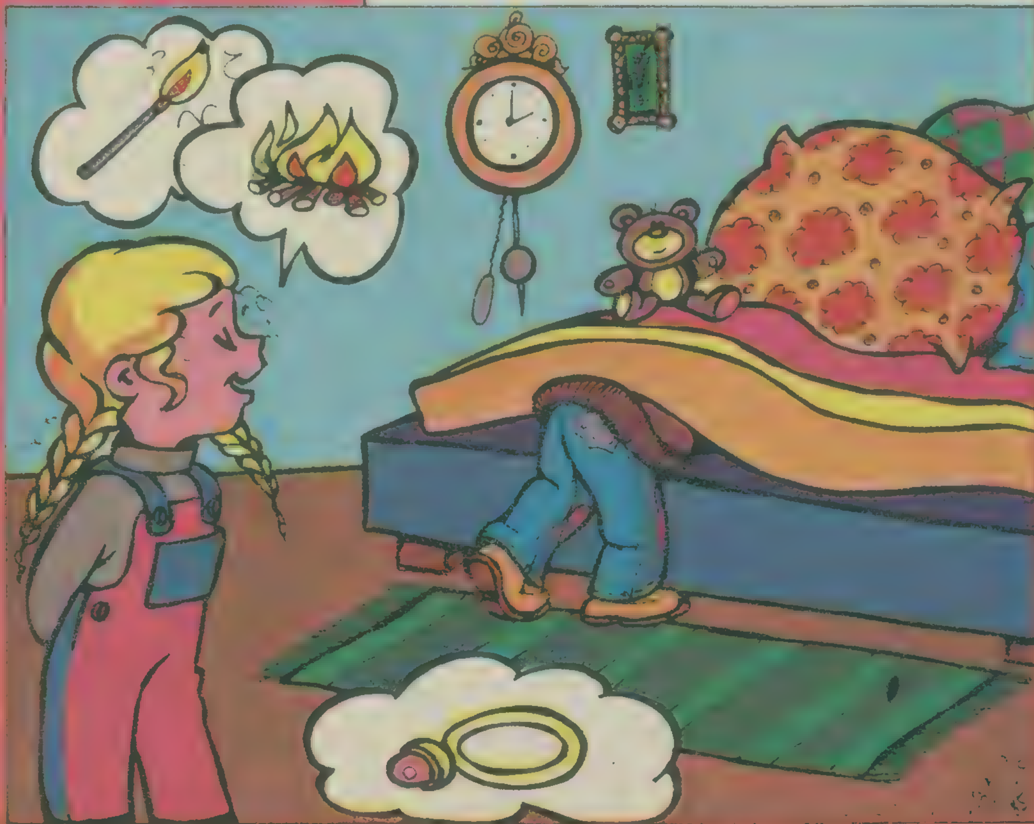
ИГРЕ У КУЋИ

2 Укрштене речи удвоје – Учествују два играча од којих један има црвену, други плаву оловку. Наизменично решавају реч по реч. Ако један играч не зна неку реч, други нема право да је решава, него иде на следећу. За сваку решену реч играч повлачи црту (црвену или плаву) и то му је поен. Када се стигне до краја укрштенице, поново се креће од почетка, при чему се сада решавају само речи које нису решене у првом кругу, и даље наизменично. Побеђује онај који је решио више речи.

3 Вешање – Ово је веома стара игра за два играча. Један замисли неку реч, али је не напише него напише онолико цртица колико та реч има слова а нацрта и „обешеног" као на нашој слици. Други играч погађа слово по слово. Слово које је погодио постављач загонетке уписује на његово место, а оно које није погодио поред једне од црта на фигури за вешање. На нашој слици решење је ЗАБАВНИК, а други играч има, према слици за вешање, још четири пута да погађа. Кад те обесе „скроз", изгубио си игру.

4 Вруће – хладно – Један играч сакрије негде у соби, где год жели, ситан предмет. Други играч га тражи. Ако је далеко од предмета, играч који је сакрио предмет каже „Хладно", ако му се приближава „Млако", а ако је близу „Вруће". Тражење траје колико се играчи договоре, али не треба да буде краће од једног ни дуже од пет минута. Ако у соби нема довољно намештаја, може се играти у целом стану.

ПРЕТПЛАТИТЕ СЕ!

1. Библиотека ПЛАВА ПТИЦА

девето коло у десет књига

Ова позната библиотека покренута је пре другог светског рата као серија најбољих дела светске литературе. То су књиге за младе и старе, најшаренији филм маште и живота и панорама егзотичних земаља, мора и поднебља. ПЛАВА ПТИЦА је заиста најбоља и најпознатија омладинска едиција у нас!

– **Едмондо де Амичис СРЦЕ**
Већ самим тим што је писано у виду дневника, Де Амичисово СРЦЕ натопљено је најприснијим мирисима детињства у кругу дома и школе у време првог ступања у живот, али и првог неопходног и болног одвајања. Дело СРЦЕ наилази на најживљи одјек у срцу небројених читалаца, будући да је преведено на готово све језике света.

– **Карл Мај СИБИРСКИ ЛОВАЦ**
Радња се одвија у далеком, непознатом Сибиру у који је царска Русија слала кажњенике, а међу њима је и један од главних јунака серије о пустоловинама породице Адлерхест. Роман је наставак претходног који је под називом У ДОЛИНИ СМРТИ објављен у осмом колу ПЛАВЕ ПТИЦЕ.

– **Вениамин Вахман МОРСКИ ЂАВО**
Роман о оружаним и шпијунским окршајима младог руског поморца, морског ђавола, Овчина–Шубникова, али и књига љубави и другарства.

– **Анри Троја МАЛА ВЈУ**
У једном градићу у Француској живи девојчица чији је надимак Вју, у наизглед спокојној атмосфери куће њеног деде и бабе. У ствари, њен живот је пун немира и преживљавања: детињство јој протиче у сенци оца који је погинуо у рату и у одсуству мајке која се у Паризу бори за опстанак.

– **Хектор Мало БЕЗ ПОРОДИЦЕ, I–II**
Ово двотомно класично дело напета је повест о лутањима нахочета у потрази за породицом – уточиштем љубави и спокоја. Главни јунак Реми доживљава најсуровије телесне патње, људску пакост и неправду, али љута невоља искалила га је у племенитог, карактерног човека.

– **Мајк Муркок КУЛА ИШЧЕЗАВА**
Четврти роман у серији коју је ПЛАВА ПТИЦА досад објавила о доживљајима поносног принца Елрика, последњег изданка изумируће лозе владара од Мелнибонеа.

– **Хенри Вилиамсон ВИДРА ТАРКА**
Млада видра окотила је три младунчета, а најстарије и највеће у леглу било је мушко младунче звано Тарка. То је прича о Таркином одрастању, животу и крају. По овом делу снимљен је и филм под истим називом 1978. године, који је и наша публика имала прилике да види.

– **Фредерик Меријет БРОДОЛОМ „ПАЦИФИКА", I–II**
Велики брод „Пацифик" доживљава насред Атлантског океана велику буру и бродолом. Посада бежи чамцима за спашавање, али не и капетан брода Реди, који спашава путнике искрцавајући их на пусто острво. Да би обезбедио опстанак на острву употребљава све своје огромно искуство и безмерно човекољубље.

IX КОЛО ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ У 1986. ГОДИНИ У КОМПЛЕТУ ОД 10 КЊИГА!

Формат: 13,5 × 19 цм, повез: тврд са златотиском и заштитним омотом, писмо: ћирилица.

ПРВА ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА 12.000.– ДИНАРА

2. Фред Хојл ХАЛЕЈЕВА КОМЕТА, I – II

Познати британски космолог и повремени писац научне фантастике пустио је овде машти на вољу и надградио СФ димензију једном стварном догађају – појави Халејеве репатице.
Формат: 11,5 x 20,7 цм; повез: броширан; страна: 512; писмо: латиница.

ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА 1.400.– ДИНАРА
ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ У ЈАНУАРУ 1986. ГОДИНЕ!

3. Др Зоран Живковић ЕНЦИКЛОПЕДИЈА НАУЧНЕ ФАНТАСТИКЕ

Највећи издавачки **СФ** подухват свих времена код нас. Све што сте одувек желели да сазнате о чудесном свету **СФ** жанра, а нисте имали одакле да се обавестите.
Формат 16 x 24 цм; повез цело платно; писмо латиница

ПРВА ПРЕТПЛАТНА ЦЕНА 2.800.– ДИНАРА.
ИЗЛАЗИ ИЗ ШТАМПЕ ПОЛОВИНОМ 1986. ГОДИНЕ!
ПРЕТПЛАТОМ НА НАША ИЗДАЊА ОБЕЗБЕЂУЈЕТЕ СВОЈ ПРИМЕРАК ПОД НАЈПОВОЉНИЈИМ УСЛОВИМА!

просвета

Непотребно прецртати
Пол Забавник 29 11 1985
Поруџбени купон 476

_______________ (Место и датум)

ИРО „ПРОСВЕТА" ООУР Издавачка делатност
11001 Београд Добрачина 30
Поштански фах 555 тел 642-772

Претплаћујем се на:

1. **Библиотека ПЛАВА ПТИЦА (IX коло)** 12.000.–
2. **Ф. Хојл ХАЛЕЈЕВА КОМЕТА, I – II** 1.400.–
3. **З. Живковић ЕНЦИКЛОПЕДИЈА НАУЧНЕ ФАНТАСТИКЕ** 2.800.–

Износ од _______________ динара обавезујем се исплатити

а) **Одмах**, у року од 8 дана по пријему „Просветине" уплатнице са 20% попуста
б) У _______________ **једнаких месечних рата** (најмањи износ рате 600 – динара, највише 10 месечних рата) почев од наредног месеца увек са уплатницама добијеним од „Просвете"

У случају спора уговорена је надлежност V општинског суда у Београду

_______________ (Презиме, име оца, име и занимање)

_______________ (Назив, адреса РО и тел. на радном месту)

_______________ (Број поште, место, адреса и тел. у стану)

_______________ (Својеручни потпис, бр. л. к., СУП)

Књиге слати на: СТАН – РАДНУ ОРГАНИЗАЦИЈУ

САЧЕКАЈТЕ „ПРОСВЕТИНЕ" УПЛАТНИЦЕ!
НЕПОТПУНЕ ПОРУЏБЕНИЦЕ НЕЋЕМО УЗИМАТИ У ОБЗИР!

РЕЗУЛТАТИ НАГРАДНЕ ИГРЕ

У овом броју настављамо с именима награђених читалаца. Да вас подсетимо:
могућност да добију једну од награда стекли су сви који су препознали рукописе и текстове: **Бранка Ћопића, Петра Петровића Његоша, Боре Станковића и Иве Андрића.**

30 КОМПЛЕТА САБРАНИХ ДЕЛА ЈУГОСЛОВЕНСКИХ ПИСАЦА ДОБИЛИ СУ:

Наташа Николић, Оловске луке, Олово; **Љупчо Цветковић**, Димитар Влахов 15, Куманово; **Ивона Јуретић**, Уз водовод 4, Каштел Гомилица; **Крешо Антоновић**, Маршала Тита 15, Вараждин; **Јасмина Бајрамовић**, 27. ударне дивизије 23, Завидовићи; **Ана Баста, 5/30 Домка бр. 20, Борово; Марија Ћупић**, 3. Кнежевића 5, Бенковац; **Зоран Степановић**, J. Гагарина 35/89, Нови Београд; **Зорица Миленковић, Цетињска 12, Задар; Слађана Симоновић**, С. Пенезића 33, Чачак; **Ученици Основне школе**, Равње; **Филип Perović**, Партизанска 4, Београд; **Наташа Гелевски**, Обала 27. јула 49, Сарајево; **Емилија Дуртка**, Трг ослобођења 16, Прњавор; **Јованка Камиџорац**, В. Маслеше 11, Краљево; **Марија Стражичић**, Говеђари, Мљет; **Љубица Булатовић**, Степе Степановића 36, Сомбор; **Александар Младеновић**, Лојзета Хорвата 5, Крањ; **Горана Лавренчич**, Љубана Поповића 5Д, Грубишно Поље; **Радомир Тешић**, Авалска 3, Врање; **Владимир Трифуновић**, С. Опачића 14, Београд; **Дражен Богдановић**, Драге Лукића 54, Љубија; **Станко Попов**, Лењинова 33, Параге; **Тамара Флат**, М. Тита 92, Кључ; **Здравка Ђурановић**, Доње село, Мартинићи, Спуж; **Нино Љуштина**, М. Тита 10, Ораховица; **Јованка Благојевић**, Злот; **Татјана Бајшански**, Дубровачка 1, Ријека; **Петар Пеђоновић**, Братица бб, Улцињ; **Владимир Пран**, В. Спинчића 6, Пореч.

3 ПОЛУГОДИШЊЕ ПРЕТПЛАТЕ НА „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК" ДОБИЛИ СУ:

Сања Гајић, Козарска бб, Босанска Дубица; **Миодраг Милентијевић**, Моше Пијаде 42/15, Трстеник; **Наташа Дражић**, Јанка Веселиновића бб, Богатић.

300 ЛП ПЛОЧА ДОМАЋЕ ЗАБАВНЕ И НАРОДНЕ МУЗИКЕ ДОБИЛИ СУ:

Дарко Рађеновић, Босански Нови; **Игор Велимировић**, Мојковац; **Војислава Петровић**, Житковац; **Никола Јовановић**, Крушевац; **Ивана Боговић**, Шид; **Јадранка Бенковић**, С. Митровица; **Саша Кичин**, Сисак; **Зоран Мацан**, Чепин; **Душица Пртењак**, Севојно; **Снежана Јовановић**, Београд; **Татјана Јевтовић**, Трбушани; **Марија Којичић**, Бар; **Милан Миздрак**, Котор; **Владимир Поповић**, Бањалука; **Здравко Мрдаљ**, Дубровник; **Милан Ђуза**, Мркоњић Град; **Драгана Перишић**, Прокупље; **Јасна Вукасовић**, Ђеновићи; **Славко Трифуновић**, Чајниче; **Ђорђе Дракулић**, Дубица; **Ана Лелићанин**, Уб; **Душко Тодоровић**, Железник; **Ксенија Ћорић**, Сисак; **Марко Николић**, Обреновац; **Саша Гаралејић**, Призрен; **Даница Вучићевић**,

Краљево; **Добрила Николетић**, Младеновац; **Пеко Минић**, Мајданпек; **Дими Јовановски**, Чепин; **Војислава Буха**, Бели Манастир; **Биљана Кецојевић**, Вршац; **Емил Димитријевић**, Владичин Хан; **Феђа Гребовић**, Мостар; **Светислав Филиповић**, Нови Београд; **Ана Поповска**, Куманово; **Ценан Превљак**, Коњиц; **Јасна Добросављевић**, Параћин; **Владимир Брабец**, Сухопоље; **Миливоје Ђорђевић**, Т. Ужице; **Зоран Јаглић**, Борово; **Босиљка С. Војновић**, Загреб; **Зоран Стојковић**, Светозарево; **Радмила Аризанкова**, Штип; **Амела Ибрахимкадић**, Бањалука; **Зорана Велисављев**, Нови Бечеј; **Милорад Савић**, Мајиловац; **Игор Микић**, Пожаревац; **Жарко Љумовић**, Београд; **Тијана Димић**, Београд; **Јасмина Текић**, Нови Сад; **Мирјана Радованов**, Титов Врбас; **Мирослав Јоксимовић**, Словац; **Јелена Вукадиновић**, Пожаревац; **Стефанија Клекер**, Раброво; **Марко Прањко**, Јајце; **Тибор Нађ**, Бачко Градиште; **Наташа Кеча**, Ораховица; **Маја Ањоли**, Сарајево; **Борислав Новаковић**, Борово; **Веселин Мутавџић**, Глушци; **Валентина Стојковић**, Врање; **Драгиша Шаренац**, Високо; **Ивана Уторник**, Буковац; **Волођа Вујановић**, Босанска Градишка; **Наташа Баљак**, Загреб; **Весна Пиваљевић**, Ваљево; **Миленко Грба**, Велика Плана; **Мирјана Станковић**, Врњачка Бања; **Златан Боснић**, Маглај; **Александра Бајкић**, Крушевац; **Игор Вучен**, Приједор; **Братислав Љубеновић**, Предејане; **Милош Манојловић**, Батајница; **Сања Лисица**, Травник; **Јагода Маринковић**, Лешница; **Милутин Милован**, Сомбор; **Милан Гачевић**, Црвенка; **Јелена Коварбашић, Јајце; Ирис Копаља**, Младеново; **Иван Блажевић**, Бор; **Сања Капетановић**, Ливно; **Ђорђе Исаиловић**, Конак; **Наташа Петровић**, Пландиште; **Валерија Фекете**, Бела Црква; **Лука Кадовић**, Стари Бар; **Александар Милчев**, Банатски Брестовац; **Александар Живадиновић**, Ниш; **Саша Васиљевић**, Титов Врбас; **Дорис Башић**, Хвар; **Катија Лисица**, Сплит; **Дара Вељко**, Бачка Паланка; **Душан Живковић**, Борча; **Светлана Јовановић**, Железник; **Јонике Зерављев**, Панчево; **Немања Смиљур**, Кула; **Славенка Јовановић**, Гунцате; **Елена Младеновска**, Крива Паланка; **Наташа Мамула**, Огулин; **Мирјана Чучковић**, Топуско; **Горан Васић, Љубовија; Идил Илкин**, Ниш; **Јелена Влашић**, Мостар; **Бранко Вукомановић**, Београд; **Гордана Јовановић**, Нови Београд; **Ивана Јовановић**, Врање; **Љубиша Брковић**, штрпци; **Тања Минић**, Ниш; **Снежана Станковић**, Нови Београд; **Ђоко Допуђа**, Сански Мост; **Тихомир Стијовић**, Плав; **Крстиња Радин**, Нови Сад; **Даниела Ритан**, Бањалука; **Светлана Марјановић**, Сомбор; **Ђурђевка Веселиновић**, Вршац; **Синиша Ковић**, Богатић; **Зоран Ковачевић**, Златари; **Јелица Шалић**, Товаришево; **Драгослав Ристановић**, Параћин; **Ђурђинка Попов**, Рано Село; **Ранко Томић**, Илиџа; **Драгана Бокан**, Бар; **Милица Ковачевић**, Херцег-Нови; **Милица Божовић**, Сврљиг; **Селма Кадић**, Оџак; **Данијела Скочибушић**, Коњиц; **Ксенија Бошњовић**, Рашка; **Јаков Влаховић**, Милна; **Владимир Пекез**, Темерин; **Виолета Давинић**, Власотинце; **Владимир Остојић**, Велика Моштаница; **Миланка И. Станковић**, Ниш; **Игор Секулић**, Београд; **Дејан Јовановић**, Светозарево; **Десанка Позманов**, Бачка Паланка; **Александра Кокић**, Крагујевац; **Милена Добрић**, Радујевац; **Марија Марковић**, Грљан; **Весна Тодоровић**, Рума; **Васо Вујошевић**, Титоград; **Надежда Кнежевић**, Сомбор; **Младен Чолић**, Илиџа; **Гордан Јурковић**, Босанска Дубица; **Мирела Гудељ**, Пераст; **Саша Стаматовић**, Марковац; **Жарко Ћосић**, Међувође; **Марија Милановић**, Београд; **Златко Вујић**, Бајина Башта; **Александар Илић**, Алексинац; **Драгана Трајковић**, Баваниште; **Бранка Манојловић**, Ковин; **Милорад Челебић**, Никшић; **Наташа Ребуша**, Кутина; **Бојан Букилић**, Тодорово; **Зоран Милојевић**, Железник; **Игор Веселиновић**, Шајкаш; **Оливера Шимун**, Суботица; **Иренка Гајинов**, Вилово; **Слободан Цветковић**, Врање; **Зоран Јовановић**, Т. Ужице; **Ирена Томасовић**, Чачак; **Бојан Томић**, Жарково; **Биљана Градашчевић**, Градачац; **Душко Ковачевић**, Крупањ; **Босиљка Пауновић**, Падинска Скела; **Јасмина Цветковић**, Смедеревска Паланка; **Радиша Стевановић**, Грошница; **Алмаса Абдулаховић**, Градачац; **Зоран Милић**, Лесковац; **Нина Јовић**, Доња Речица; **Љиљана Илић**, Гроцка; **Перо Јакшић**, Босанско Грахово; **Младен Дворнић**, Бели Манастир; **Михајла Михајловић**, Београд; **Јелена Трифковић**, Добој; **Симо Дубајић**, Кистање; **Катарина Којић**, Ловћенац; **Марија Марић**, Книн; **Михаљ Месарош**, Кикинда; **Рада Тодоровић**, Никшић; **Владимир Перовић**, Никшић; **Драган Павловић**, Браничево; **Иван Марковић**, Крушевац; **Жељка Видовић**, Сарајево; **Јелена Дутина**, Алексинац; **Миња Итебејац**, Бела Црква; **Предраг Павловић**, Светозарево; **Гордана Утјешиновић**, Нови Сад; **Владимир Накић**, Банатски Карловац; **Славица Гавриловић**, Т. Ужице; **Мирјана Пушић**, Шабац;

Имена осталих добитника плоча објавићемо у следећем броју

У РЕДУ, САМО ЗА СРЕЋУ НЕ ГАРАНТУЈЕМ

Један од првих романа енглеског писца Вилијема Текерија (1811–1836) штампан је у наставцима у једном часопису. Пошто је првих неколико поглавља објављено, уредник часописа позвао је Текерија на разговор.

– Наши читаоци с нестрпљењем очекују да се главни јунак ожени главном јунакињом. Можемо ли се надати том срећном догађају у блиској будућности? – упитао је уредник.

– Ја уопште не намеравам да их венчам – одговорио је писац – то би само ослабило радњу.

– Ипак мислим да би требало да се венчају – остао је уредник при своме.

Како је изречено мишљење звучало као наређење, а Текеријево новчано стање било такво да себи није могао да приушти луксуз да се уреднику супротстави, одговорио је:

– Кад баш инсистирате, венчаћу их у следећој епизоди. Само, не бих могао да вам гарантујем да ће тај брак бити срећан. ■

БАКСУЗ ОД ПОНИЈА

Енглез Тревор Сајмондс проклиње дан када је Фредија Димпла спасао кланице. Фреди Тревора излуђује. Иначе, Фреди је пони.

Фаталну грешку тридесетосмогодишњи Тревор направио је пре пет година када је исповртео 150 фунти да Фредија извуче из дворишта кланице, спаковао га на задње седиште свог „ролс-ројса" и одвезао кући у Бернли.

Испоставило се да Фредију захвалност није јача страна. За пет година колико је с Тревором, успео је, између осталог:

– Толико да престрави поштара да овај сада одбија да Тревору доноси пошту.

– Поквари једну вечеру тако што је сто на коме је требало да буде послужена „скратио" за једну ногу, пошто је већ био постављен.

– Изазове гужву на једном погребу тако што је пре него што су успели да га зауставе обрстио венце.

– Три пута упадне у Треворов базен одакле су сваки пут морали да га извлаче ватрогасци.

– Два пута отерао Тревора на суд где је овај одговарао због његовог брштења цветних леја у центру града и заустављања саобраћаја.

Кад ствари већ тако стоје, зашто га Тревор уопште трпи? Прво зато што нико други неће да га узме (покушавао је), а затим и зато што је, како каже Тревор, Фреди и поред свега сладак и он га воли. ■

ЋАО, ТИКВАНЕ!

Упозорење на једном путу у аустралијском граду Сиднеју:

„ПУТ ЗАТВОРЕН, НЕ УЛАЗИ".

То пише на предњој страни табле. Са задње се чита:

„ДОБРО ДОШАО ТИКВАНЕ! ЛЕПО СМО ТЕ УПОЗОРИЛИ!" ■

НЕГО, ОДАКЛЕ СЕ ВИ ТО ЈАВЉАТЕ?

Уредник стране с читуљама у једним бостонским новинама спада у ред оних људи који тешко признају сопствене грешке. Недавно га је позвао један тешко изнервиран претплатник чије се име појавило у читуљама, захтевајући објашњење за неопростиву грешку. Уредник се није дао збунити:

– Стварно – мирно је одговорио – а одакле се ви то јављате? ■

КРУНСКИ СВЕДОК: ПАПАГАЈ

Никад човек не зна ко ће да га отцинкари. У случају лопова који су опљачкали једну кућу у Бејтауну, у Тексасу, пред властима је „пропевао" папагај.

Биће да су се провалници мало чешће дозивали док су вршљали по туђој кући, јер је папагај, чим му се газда вратио, кренуо упорно да понавља два имена: Роберт и Рони.

Роберт и Рони су полицији одраније били познати, па јој није било тешко да ову двојицу пронађе и смести иза решетака. ■

ЕМ МАЧКА, ЕМ НЕ ЗНА ЕНГЛЕСКИ

Једна мачка из Бостона добила је позив да присуствује суђењу као поротник. Очигледну грешку направили су пописивачи који су мацино име преписали са плочице на вратима њеног власника. Мачка је, разуме се, разрешена поротничке дужности и то могло би се рећи, по два основа: зато што је маца и зато што не зна енглески. ■

БАР МОГУ ДА БИРАМ – ЗАТВОР

Извесни Џон Смит признао је на суду да је украо кола. Судија није одолео да га не упита зашто је ауто „позајмио" у америчкој држави Охајо а оставио га у другој, Илиноису.

– С обзиром да сам претпостављао да ће ме полиција ухватити знао сам да ми је знатно боље да одлежим у илиноиском затвору – мирно је објаснио Џон Смит. – Ту је храна много боља него у Охају. ■

ДАЈЕМ СЛОБОДУ ЗА ВЕШТАЧКУ ВИЛИЦУ

Рикардо Бени се сам предао торинској полицији. Побегао је из затвора, био четири дана на слободи и више није издржао. Разлог је врло једноставан. Рикардо је сањао да се наједе праве хране, она затворска му је већ досадила. Али, кад се једном докопао ресторана, ништа што није била супа није могао да прогута. А и како би кад је у тамничкој ћелији заборавио своју вештачку вилицу. ■

Илустровао Зоран Јовановић

ВАЖНО ОБАВЕШТЕЊЕ

У једном париском забавном парку за децу на видном месту стоји табла с натписом: „Деца испод шест година треба да су у пратњи родитеља и – новца!" ■

Скотланд јард: ИЗ ИСТОРИЈЕ ВЕЛИКИХ ПОЛИЦИЈА

ЦРНИ ЧАРЛИ, ЛОНДОНСКИ ФАНТОМ

Проклета кишурина! – мислио је џелат.

Задиже крагну. Нервозно намести капуљачу. Најежи се од хладноће и влаге.

Тешка тамничка врата шкрипнуше. Чарлс Пис изађе лаким кораком. Заинтересовано погледа напоље. Као осмехну се. Време је баш за умирање! Узе своју цигарету. С уживањем кресну.

– Проклета битанга! – мислио је џелат. – Шта растеже по оваквом времену?

Поново намести капуљачу. Поче нервозно да струже врхом чизме по прљавом поду. Онда се усхода тамо-амо.

– Господине...

Џелат застаде.

– Господине, зашто сте толико нервозни? Па, нећете висити ви него ја.

Хладнокрвни Чарлс Пис, чувен као „Фантом провалник", свом вицу се суво насмеја. Чак!

А кад се овај бесмртни виц, један од најупечатљивијих примера црног хумора у историји, проширио Лондоном, мистер Вилијемсон, шеф криминалног одељења Скотланд јарда могао је само задовољно да глади браду.

Надмудривање мудрих

У недавно завршеном „процесу детективима" Скотланд јарда десило се најгоре што једна озбиљна полиција може да доживи. У велику пљачку, која је потресала читаву земљу, било је умешано неколико угледних детектива.

Вилијемсон је сад морао да чини чуда. „Фантом провалник" био је његова велика шанса.

Обијао је тихо. Односио много. У причама је израстао у правог духа. Лондон је живео у страху. Кад се нечега боје, људи верују да то мора бити нешто врло моћно. Полиција је организовала потере широких размера. Питала на стотине доушника. Појачавала контролу до очаја. Непознати је био неухватљив. Прозвали су га Фантом

Вилијемсон је позвао инспектора Бонија.

– За нас је ово бити или не бити. Цела земља гледа у нас.

Фантом је и даље био безобзиран.

Почели су пажљиво да изучавају његов рад. Где обија, како то чини, шта односи, помаже ли му ко...

Видело се да је у питању тврд момак. Радио је сам. Бесмислених грешака се клонио. Нестајао је у лондонским шумовитим ноћима сасвим без трага. Фантом! Баш то. Али, ни Вилијемсон није био обичан полицајац.

Надмудривање мудрих дошло је у фазу кад је полиција Фантому стално била за петама. А њему као да је то баш годило, пошто им је сад и буквално сваки пут нестајао испред носа.

ОБИЈАО ЈЕ ТИХО. ОДНОСИО МНОГО. БИО ДОСТОЈАНСТВЕН. ОБЕШЕН ЈЕ ЗБОГ УБИСТВА, А У ИСТОРИЈУ УШАО ЗБОГ ЈЕДНОГ ВИЦА.

Три пуцња

Тихе октобарске ноћи 1878. године млади полицајац Робинсон приметио је светлост иза одшкринутог прозора у приземљу једне куће.

Едвард Робинсон био је један од оних момака „нове школе Скотланд јарда" који у детективски посао није ушао случајно. Мислио је брже и разложније од осталих. Храбрости му није недостајало. Кад је угледао лелујаву светлост свеће, осетио је – „оно". „Фантома провалника" 10. октобра 1878. године, у рану зору, напустила је изгледа срећа.

Наишла су два старија детектива

– Робинсоне! Шта то радиш, човече?

– Тамо је.

– Где?

– Тамо – показа он руком на кућу и схвати да је онај трачак светлости нестао.

Браун и Гирлинг се насмејаше.

– То је био неко од укућана – рече Браун да не би увредио младића. А онда му паде на ум да из истог разлога могу сад то и да провере. Дувао је прохладан ветар. И уопште, било је боље ма шта урадити него овако стајати на улици.

– Ја ћу да куцам на врата, а вас двојица идите на споредна.

Браун је куцао. Робинсон се накострешио чекајући. И вечност је прошла. Ништа се није дешавало.

Браун је куцао... Онда се прозор према врту полако отворио. Црна прилика је бешумно искочила и потрчала према жбуњу.

– Не приближавај се, пуцаћу! – рекао је ледено мирни глас, међутим, није био од оних који блефирају. Пиштољ се видео у десној руци.

Браун је и даље куцао. А Робинсону нешто није дало да стоји. Устремио се на црну прилику.

Фантом се изненадио. Али – пуцао је. Како је обећао. Ништа. Други пут – ништа. Трећи пут...

Била је ово стварно његова лоша ноћ. Пуцао је и пуцао... Дошла су она двојица. Ухватили га. Везали. Као и најобичнијег избезумљеног разбојника.

На трагу

Тако смирен могао је да види да је само један метак погодио Робинсона – у руку. Тако је лоше гађао. Било је то сасвим испод његовог реномеа. Срамота.

– Џон Ворд – рекао је да се зове.

– Мелез сам.

Говорио је оштрим акцентом. И стварно изгледао је као мелез. Црна коса, тамна пут.

Надмени Енглези били су погођени. Њих, најмоћнији народ на свету, империју над империјама, вукао је за нос неки тамо мелез. Џон Ворд!?

Вилијемсону је било чудно да непознати Ворд ради тако мајсторски. А човек је био у годинама када је већ морао за собом да остави трага.

Полицијске картотеке нису опслуживали компјутери.

Инспектор Бони је изненада наишао на некакав траг. Госпођа Томпсон, из југоисточног дела града, није могла да објасни где јој је 9. октобра нестао син – Џон. Преко ње су Вилијемсонови момци сазнали за извесну младу госпођу Пис која се представљала и као – Ворд. Живела је на северу Енглеске, са мужем.

Бони је одмах отишао у околину Шефилда.

И – Џон Томпсон или Џон Ворд – био је у ствари Чарлс Пис. Тражили су га већ због убиства неког човека. А још у раној младости истицао се изванредним обијачким талентом.

Осуђен је на смрт.

Попу је на исповеди признао да је он убио и полицајца Кука. Неки човек био је већ осуђен као наводни убица. Пис је тако учинио племенито дело. Невин човек је одмах пуштен. И добио одштету – тада великих 800 фунти.

Највише је добио Скотланд јард. Пољуљано поверење је враћено. Онај Писов виц с почетка ове приче одиграо је ту значајну улогу. Ето, и таквом је Скотланд јард дорастао!

С. Рељић

Илустровао Брана Јовановић

Група „Дед ор алајв" („Dead Or Alive"), чија је песма „Окрећеш ме у круг (као плочу)" била један од највећих хитова ове године, за своју популарност много дугује екстраваганцији и брбљивости певача Пита Барнса. Једно време је у интервјуима искључиво критиковао своје колеге. Сада се примирио и почео да прича о себи. Ево шта каже...

НЕ ВОЛИМ ХИСТЕРИЈУ

О свом првом хиту

То није био наш први сингл, већ девети, тако да чак ни у тренутку када је стигао на друго место нисам веровао да бисмо могли бити и први. То нам је била велика награда. Иако многи мисле да је неуспех било које место осим првог, за нас је и пласман међу сто био велика ствар – мислим да нико и нема тапију на прво место. Штавише, чак ни не верујем да ћемо ми то поново успети. Следећа ствар која нас интересује је пласман међу првих пет у САД. Наравно, волели бисмо да и даље будемо успешни код куће. Обишли смо цео свет, али Велику Британију и даље сматрамо најбитнијом.

О Јапану

То је невероватна земља. Дивно је бити музичар у том свету, диван је начин на који те људи прихватају. После сваког интервјуа за радио или телевизију добијеш телевизор на поклон, или кимоно или неку другу ситницу. Пред наступ у једној дискотеци очекивали смо око 800 посетилаца а дошло их је преко две хиљаде, тако да је полиција морала да одржава ред. Била је то хистерија, али учтива хистерија. Када смо их замолили да се смире, они су то и учинили.

О куповинама

Ја веома волим да купујем. На гардеробу сам у Јапану потрошио око петнаест хиљада фунти, тако да сам на царини морао да обучем четири капута одједном а имао сам још три огромна кофера и неколико торби с поклонима за супругу. Куповање је мој једини порок. Не пијем, не пушим, не дрогирам се, не волим да машем тим новцем пред очима других људи... Не желим да будем нападан, знам да многи људи живе у беди и да би требало да се стидим, али сматрам да имам право на ово јер ништа друго не радим. Немам чак ни аутомобил и не једем у скупим ресторанима.

О телохранитељима

У једном тренутку сам заиста имао петнаест телохранитеља, али то је било само да бих могао мирно да идем улицама. Питер је био најбољи од њих, заиста је имао стила у томе. Никада нисам мислио да би ми телохранитељ могао затребати у некој страној земљи, али у Европи клинци понекад заиста чудно реагују. Једном је један малиша, покушавајући да допре до мене убо једног телохранитеља маказама. А ја, с друге стране, никада нисам желео да живим попут пустињака.

О свом носу

После три операције сам коначно задовољан изгледом свог носа. Никада не бих то радио под нормалним околностима, али мислим да човек кога непрекидно фотографишу и чије спотове свакодневно емитују мора и лепо да изгледа. Уосталом, то је потпуно безболно, безболније од чачкања ушију. Ја се осећам, отприлике, као да сам купио нови сако. Засад не намеравам да мењам било шта друго на свом лицу – можда кад будем имао тридесет осам година, али сада ми је тек 26. Ипак, за сваки случај, редовно разговарам са својим пластичним хирургом, то је један изузетно фини човек.

О скандалима

Тренутно сам тотално неинтересантан за новинаре, али ће и тога, сигурно, поново бити. Јер новинари су неуморни у измишљању. Једно време су дневне новине слале своје новинаре овамо у Ливерпул, па су они досађивали мојим родитељима и нудили новац људима који ме познају да испричају нешто о мени.

То ми прилично смета, али нико од тих људи, ма колико да се трудио није успео било шта да сазна. Нико ме не може затећи у кревету са Самантом Фокс или ишчепркати било какав детаљ из мог приватног живота који би могао бити узбудљив за јавност јер се ја таквим стварима не бавим а и трудим се да сачувам свој приватни живот. Ја јесам, у извесној мери, јавно власништво али не желим да будем средство на коме ће новинари правити своју каријеру.

О хистерији

Уопште ми се не допада таква врста расположења међу обожаваоцима. Рекао бих да се чак плашим тога. Као човек се нисам нимало променио у односу на време када сам био потпуно непознат. Просто ми је жао свих тих људи који се тако понашају, волео бих да ме другачије доживљавају. У Италији је, на пример, врло непријатно. Тамо се људи не задржавају на аутограмима, понашају се као да желе да те растргну. Да ми их није жао, рекао бих да ме излуђују. Волео бих да могу да одем до апотеке и купим аспирин, а да при том не морам да дам седамдесет и три аутограма. Јер, како пролазници виде да дајем аутограме и они се прикаче иако их то уопште не интересује, тако да се то увек завршава на врло бесмислен начин, потписивањем пензионерских здравствених књижица и слично. А ја не желим да сваког дана изгубим двадесет минута свог живота на потписивање нечега што ће ти људи, када дођу кући и схвате о чему се заправо ради, бацити у смеће.

Ипак, изгледа да су овде у Ливерпулу, граду у ком живим, људи најгори. Не могу да се помире са чињеницом да је неко успео у животу а да то нису они. Недавно су ме нека деца и буквално злостављала на улици. Ево и сада многи људи стоје испод моје терасе и чекају да ме виде у било којој ситуацији. Гледају ме чак и када се попнем на собни бицикл. Овде се, понекад, осећам као у џунгли. Тужно је шта све морам да подносим.

Њујоршка радио-станица „WNEW" објавила је недавно листу 1027 најбољих песама свих времена по избору својих слушалаца. Највише песама на листи, укупно 33 имају, наравно, „Битлси", а следе „Ролингстоунси" и „Лед цепелин" са по тридесет једном песмом, Брус Спрингстин са двадесет и пет и тако даље.

Посебно је занимљиво да „Лед цепелин" заузимају прво и последње место на овој листи. Прва је песма „Степенице ка небу" („Stairway To Heaven"), а на хиљаду двадесет седмом месту је песма „У ноћи" („In The Evening").

Мадона је ове године била неприкосновено најуспешнија међу женским извођачима у свету рок музике, али захваљујући и чињеници да није имала велику конкуренцију.

Како ствари сада стоје, '86. године Мадони ће бити много теже. Синди Лопер се, према последњим информацијама, опоравила од операције (имала је рак), а за повратак на сцену се интензивно спрема и готово сасвим заборављена звезда, Деби Хари (Debbie Harry), бивша певачица бивше групе „Блонди" („Blondie"). Биће врло занимљиво видети ко ће на крају следеће године славити, поготову зато што је Најл Роџерс (Nile Rodgers), продуцент коме Мадона може да захвали за последње успехе, био и продуцент на соло албумима Деби Хари. Јер, очекује се да ће стари сарадници поново удружити снаге.

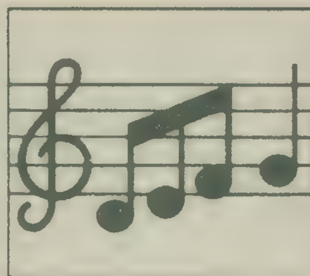
ПРОМЕНЕ

„БАСТИОН" У ДОПУЊЕНОМ ИЗДАЊУ

Скопска група „Бастион" чији је први албум наишао на добар пријем код критике, али није продат у великом тиражу јер група није одржала ниједан прави концерт, сада ради на исправљању те грешке.

Нови члан групе постао је бубњар Ђорђе Хаџи-Ангелковски, који ће свирати на другој плочи (уместо ритам машине). Тиме је група комплетирана и оспособљена и за живе наступе, тако да ће „Бастион" убудуће бити и концертно активнији. Надамо се, на опште задовољство.

ТРАЖИЛИ СТЕ ПЕСМУ

LOVE DON'T LIVE HERE ANYMORE

You abandoned me, love don't live here anymore.
Just a vacancy, love don't live here anymore.
When you lived inside of me, there was nothing I could conceive that you wouldn't do for me.
Trouble seemed so far away
You changed it right away baby.
You abandoned me, love don't live here anymore.
Just a vacancy, love don't live here anymore.

Love don't live here anymore,
Just emptiness and memories of what we had before.
You went away, found another place to stay, another home.
You abandoned me, love don't live here anymore.
Just a vacancy baby, love don't live here anymore.
Through the windows of my eyes,
Everyone can see the loneliness inside.
Why'd You have to go away, don't you know I miss you so and need your love?

You've abandoned me, love don't live here anymore.
Just a vacancy, love don't live here anymore.
You've abandoned me, love don't live here anymore.
Just a vacancy baby, love don't live here anymore.
No, no, no. You've abandoned me (Repeat to fade)

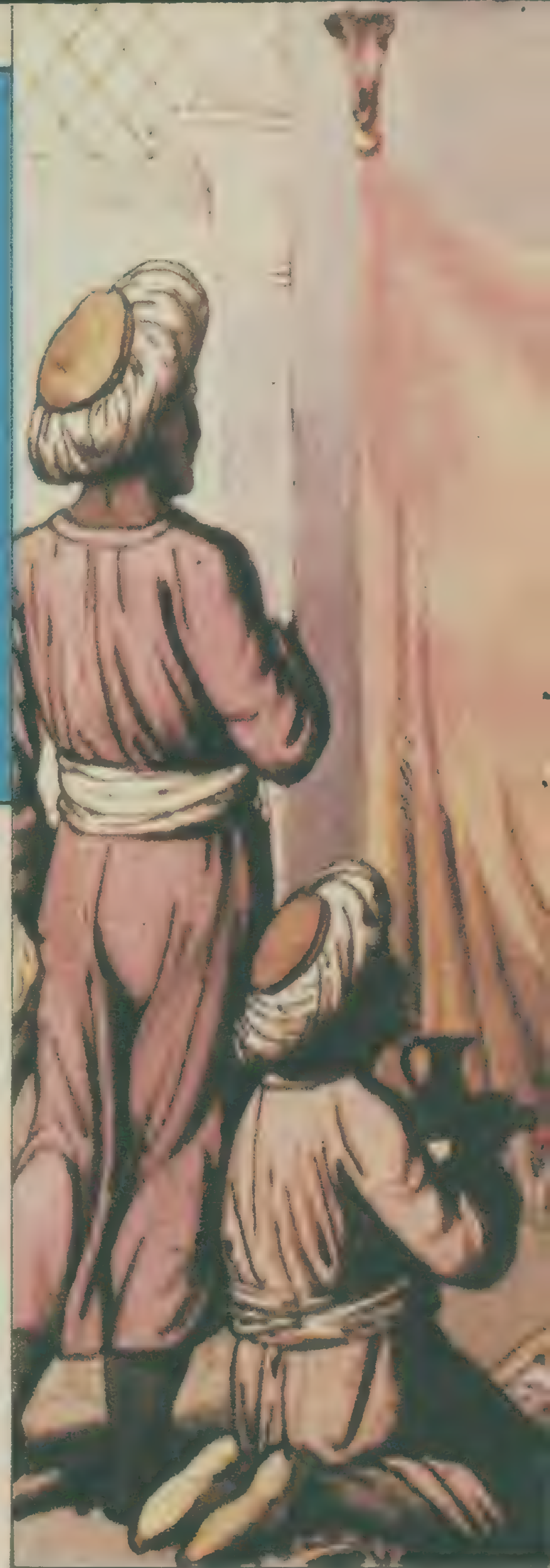
ЉУБАВ ВИШЕ НЕ ЖИВИ ОВДЕ

Напустила си ме, љубав више не живи овде.
Само празнина, љубав више не живи овде.
Веровао сам да би све учинила за мене, док си била ту
Невоље су изгледале тако далеке
А ти си све променила, мала.
Напустила си ме, љубав више не живи овде.
Љубав више не живи овде.
Само празнина и успомене на оно што је било.
Отишла си, нашла друго место, нови дом.
Напустила си ме, љубав више не живи овде.
Једино самоћа, мала, љубав више не живи овде.
Кроз прозоре мојих очију
види се туга, унутра.
Зашто си морала да одеш, кад ми недостајеш ти и твоја љубав?

Напустила си ме, љубав више не живи овде.
Једино самоћа, мала, љубав више не живи овде.
Не, не, не. Напустила си ме (Понавља се све тише)
ТЕКСТ: Мајлс Грегори; ИЗВОДИ „Роуз Ројс" („Rose Royce")

ПОДАВИТЕ ИХ, 'OЋУ ДРУГЕ!

О ХАРЕМУ ЈЕ БРИНУЛА МАМА

ИАКО СУ ПАШЕ И СУЛТАНИ НА ЗАСТРАШУЈУЋИ НАЧИН РЕШАВАЛИ ВЕОМА ЗАМРШЕНЕ ПРОБЛЕМЕ СВОГ СРЦА, ЖЕНЕ ИМ НИСУ ОСТАЈАЛЕ ДУЖНЕ. АЛИ, НИ ТО НИЈЕ ЦЕЛА ПРИЧА...

Ништа што долази с Истока једном Европљанину није, именом, толико блиско а у стварности толико мало познато и разумљиво као реч харем. Обично се под овим именом подразумева место где је затворено на десетине и стотине лепих и путених жена, и то ради чистог задовољства њиховог господара. А он је у нашим представама најчешће неки стар и порочан готован који проводи дане у друштву својих полунагих робиња – уз дрогу и средства која подстичу нагоне – у скривеним или тајним одајама, окружен раскошним вртовима и маштовитим фонтанама.

Два су разлога једној оваквој представи о харемима. Први је апсолутна тајност која је одувек окруживала та места и због чега је било тешко обезбедити вести из прве руке, а други – сама чињеница да је управо зато било немогуће одредити праву границу између стварности и маште. Све у свему, необичне приче о харемима умногоме је распламсала Галанова књига „Хиљаду и једна ноћ" објављена још у 18. веку.

Голотиња као обавеза

Историја нам каже да су хареми били мали светови за себе, у једном делу куће или палате резервисаном само за жене. Свет који је брижљиво обликовала, помно пратила и надзирала једна жена, не мушкарац.

У харему је сваки члан имао своје место и морао је да се придржава строгих правила која су нарочито важила у време славних дана Отоманске империје. Поредак у харемском царству бис је институција за себе, чудна и веома сложена. Свака жена имала је одређени положај који је директно зависио од њене старости, лепоте, љупкости и памети. А главни харемлија није био сам газда, султан или паша, нити нека његова миљеница, већ искључиво његова мајка. (Сматрало се да човек може да има више жена, да их се одриче или узима нове, али да је мајка само једна...)

Живот у харемима био је умногоме сличан животу у манастирима. Захтевао је служење и дисциплину јер су хареми истовремено били и школа музике, играња, певања, сликања, шивења и слично. Ипак, најважнија од свега била је церемонија купања у такозваном хамаму, како се и данас назива турско купатило иако је наслеђено од Грка и Римљана.

Свакодневни ритуал купања укључивао је седење у пари – да би се ишчистила кожа – затим наизменично брчкање у топлој и хладној води – да би прорадила крв – и најзад једну добру масажу мирисним уљима. И док ви замишљате слику раскоши и уживања, морамо да вам кажемо како је, у погледу одржавања хигијене, западни свет у то време био веома штедљив, чак до те мере да права купатила нису ни постојала (18. век).

У турском купатилу жене су биле сасвим наге, ни лепота ни ружноћа нису могле да се скрију. Ходало се грациозно, сваки осмех и сваки покрет били су савршено одмерени и морали су да одражавају финоћу и смерност. Жене нису смеле да буду маљаве, и све што је ту било сувишно скидало се уз помоћ креме зване „русма", бријача и пинцете. Овај чин је био обавеза неких робиња чија се вештина строго проверавала, или су пријатељице саме помагале једна другој.

Завера Венецијанке

Највећи број жена, законитих и незаконитих, синови су једноставно наслеђивали од очева. Али, увек се желело више, па су из Африке, а посебно из Судана, непрекидно стизале обојене робиње, мада су беле лепотице биле на највећој цени. Ове друге су најчешће саме пристајале на продају, с надом да ће се тако најлакше ослободити сиромаштва и постати супруге неког паше или миљенице неког султана. Неке су отимали а неке заробљавали на путевима или откупљивали од путујућих позоришних трупа.

Већина тих жена нестајала је иза огромних зидова својих љубоморних господара и о њима се више ништа није знало. С понеким изузетком, наравно. Тако су у архиву венецијанске државе и у библиотеци Британског музеја у Лондону пронађени неки занимљиви подаци о томе.

Једну младу Венецијанку отели су гусари и продали у харем султана Мурата III. Лепа и предузимљива, брзо је постала султанова симпатија и више од 20 година руководила је, кажу, сама војском и флотом мухамеданаца, док је, у међувремену, Мурат уживао у чарима свог харема. Софије, како су Венецијанки дали име, потајно се надала да ће успети да свог сина доведе на престо и да она постане главна – „султан валиде" – уместо мајке.

Није губила време. У правом тренутку организовала је убиство свих 19 сестара и браће (по оцу) њеног малог и већ исквареног сина Мухамеда, обезбедила долазак на престо и сама владала као прави император, држећи све у својим рукама... И по обичају, једног дана нашли су је задављену.

Смрт у џаку

Султани нису увек били расположени да попуштају женама и подносе њихове интриге. Зато су, у Цариграду, оне често завршавале на дну мора. Бостанџија, војник из султанове гарде, имао је задатак да то изведе брзо и успешно:

излазио је на море у барци на весла вукући за собом и другу, нешто мању, а у њој осуђенице свезане у џаковима. Даље знате... Поред бостанџије увек је морао да буде неки евнух – да би касније могао да посведочи како је наредба извршена до краја.

Најстрашније је било у време владавине султана Ибрахима који је, после једне бурне и пијане ноћи, одлучио да подави цео харем, уз изговор да жели потпуно нов: више стотина жена зашивено је у вреће с додатним теретом и бачено у Босфор. Само једна жена чудом је остала жива и стигла чак до Париза где је и скончала своје дане.

Али, ни најтеже казне нису ништа измениле у харемском закулисном животу. Свака жена је упорно настојала да привуче пажњу господара и обезбеди своју децу. Радило се свашта и при том користио највише отров, отровни пауци, опијени стршљенови који су се будили у устима несмотрених, свеће с убојитим мирисом, грејалице (на жар) које испуштају отровне паре, мачеви с маскираним отровним врховима и друго. Жене су у томе ретко биле саме. Извршилац ђаволског плана најчешће је био њихов чувар, евнух (мушкарац коме су у детињству одстрањени семеници).

Судбина робова

Чување жена поверавали су евнусима још стари Асирци и Персијанци. Ови други су их буквално фабриковали користећи ратне заробљенике. Кад је Кир освојио Вавилон, 538. пре нове ере, био је запањен њиховом бројношћу, али се одмах сетио како да их искористи: пошто нису били способни за породичне односе, знао је да могу да воле само онога ко им је дао посао, па их је запослио у државној администрацији.

Овај обичај прерастао је у традицију тако да је у златно време султанства у Цариграду „кишар ага" или поглавар евнуха био једна од најцењенијих личности. То је и остао све до пред први светски рат – имао је највиши ранг паше, био надзорник државног блага и поверљиви гласоноша Великог везира.

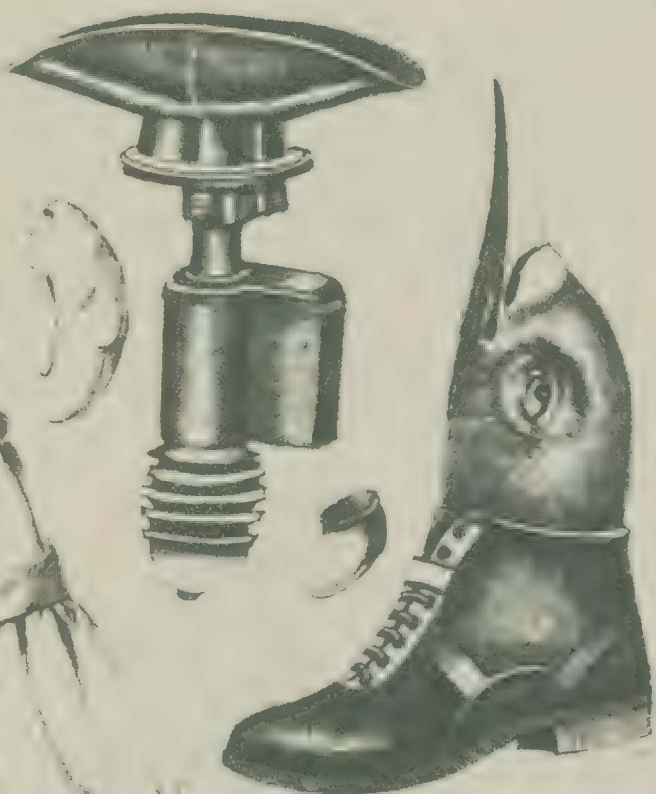
Евнуси су били беле и црне пути. До белих се долазило најтеже и углавном су били у личној служби султана. Хареме су надзирали углавном црни евнуси. А они су стизали из Египта, Судана и Абисиније, данашње Етиопије.

Жена је у тим временима била као ствар. Користила је само за стварање порода и сексуална уживања. Ако је била сиромашна, трошила се и изгарала на послу, док су оне у богатим харемима умирале од досаде и усамљености.

Почетак 20. века полако разбија илузију и испод помало истрошеног оквира егзотике појављује се један други свет – пун туге и духовног сиромаштва. Али, Европљани ће још дуго чувати стару слику места магичне раскоши, лепоте и тајновитости.

Д. Варагић

Илустровао Михаило Ђоковић Тикало

ОЛИВЕР ЋИРИЋ

...НЕШТО У МЕНИ ЗВОНИЛО ЈЕ НА УЗБУНУ...

ПЕНЕЛОПИНА ТАЈНА

Та успијуша Пенелопа! Све нас је преварила. Од нас, жена из њене пратње, направила је будале. Сутра ће Пенелопа, коначно међу многобројним просцима, бирати себи мужа. Знам, натегнуће им стари Одисејев лук и нико то неће успети до сам Одисеј који ће вечерас допловити до Итаке и, верујући да за његов долазак нико не зна, појавити се прерушен у двору. Тако ће ова лопужа од краљице стећи бесмртну славу и постати симбол верности.

Пенелопина смицалица почела је још пре осам година. Била је то дванаеста година од почетка тројанског рата а друга од његовог завршетка. Грчки ратници из Спарте, Микене, већ су се вратили кућама. Сви осим ратника са наше Итаке. У њихов повратак нико више није веровао – било је очигледно да су их дебело море или разјарени богови заувек однели у царство сени. Ваљало је мислити на живе.

Светлост у шуми

Сазнавши да је краљевски престо на Итаки упражњен, наш двор почеше опседати многи просци, ратници и племићи. Краљица Пенелопа немештедимице их је искушавала не могавши никако да одлучи: да ли да се приволи страсном љубавнику Елемаху, мудром и племенитом али већ старом Никомаху или... Док је она размишљала, ми њене пратиље и дружбенице, ловиле смо једног по једног просца који није ушао у ужи избор. Ја сам одабрала атлету Уриса, исплакавши последње сузе за, тада сам веровала покојним, мужем Италом.

Онда се догодило нешто необично. Једне ноћи, у глуво доба, док смо се увелико забављали на вечери код Пенелопе, улете стражар видно узбуђен:

– Господарице, у шуми испод зидина, у правцу извора, види се некаква чудна светлост.

Више радознали него уплашени, наливени вином, изишли смо на бедеме. Заиста, у шуми се видела необична наранџаста светлост. Потрајала је кратко време и, пре него што се ико сетио да пошаље извидницу, нестала.

– Можда је неко предсказање?

– Или су се виле изворнице забављале? – почело је тихо сашаптавање и нагађање.

– Ма какве виле! – загрме мој муж, атлета Урис, који није много марио за натприродно. – Биће да су неке скитнице палиле ватру па се уплашиле нас и побегле. Ви жене сте их размазиле док смо ми ратовали. Треба их опет довести у ред.

Уз жамор и препирку око питања управљања земљом вратили смо се, у дворану и наставили са забавом. Ускоро су сви заборавили необични догађај. Сви осим Пенелопе.

Од те ноћи она се променила. Постала је ћутљива, у постељу је опет одлазила сама. Готово ни са ким није разговарала. Сматрајући да ми је то дужност покушала сам да је наведем да ми се повери. Уграбила сам прилику кад је била сама и упитала је шта је мучи. За тренутак се колебала, а онда само одмахнула главом:

– Није то ништа, само ме бол за вољеним Одисејем раздире – рекла је.

Какав бол! Ако је неко уживао у поплави мушкараца на нашем двору, онда је то била она. Нисам јој поверовала, наравно, али како је она остала нема, необични догађај је заборављен, живот је текао као и пре. Пе-

нелопа се осамила, а ми смо почеле да се навикавамо на нове мужеве.

Људи из другог времена

Године су пролазиле, све је било у најбољем реду. Ни узбудљиво ни досадно. Двор је још увек био пун стрпљивих просаца. А онда сам, пре неколико дана, приметила да је Пенелопа страшно узнемирена. Убледела, непрестано је шетала одајама горе-доле. Праскала је и за најмању ситницу. И, што ме је највише заголицало, осетила сам у њеним шалама са дружбеницама зрно злобе. Као да је због нечег ликовала. Нешто у мени звонило је на узбуну.

Покушала сам да од Пенелопе сазнам шта се догађа. Узалуд. Само се тајанствено смешила. Схватила сам да до истине могу само заобилазним путем, на мала врата. А једина мала врата до Пенелопиних тајни била је њена тамнопута робиња Сеа. Њој је Пенелопа веровала, и на запрепашћење нас пратиља, једино се њој поверавала.

Под изговором да имам нека посебна мирисна уља за њену господарицу, позвала сам Сеу својој кући. Чим је ушла, шчепали су је моји стражари, везали за стуб у подруму и полили катраном. Онда сам их отпустила. Остале смо саме. Пришла сам робињи носећи запаљену бакљу у руци. Почела је да вришти и преклиње за милост. Знала сам да се не боји смрти већ могућности да изгори: њен народ је веровао да онај ко умре у ватри остаје вечито на земљи, да лута као проклета душа.

– Шта то скрива твоја господарица?

– Милост, ја заиста ништа не знам – вриштала је робиња.

Принела сам бакљу тик уз њено лице.

– Говори, или ћу те послати у вечну шетњу! – запретила сам јој.

– Све је то због оне књиге коју је Леа нашла на извору оне ноћи кад се појавила необична светлост – рече Сеа у даху.

– Каква је то књига? – одмакла сам мало бакљу пуштајући је да се прибере.

– Оне ноћи кад се појавила наранџаста светлост Леа је отишла на извор јер је краљица, пошто је попила много вина, пожелела хладне изворске воде. Тамо је срела људе необично одевене. Кад су је угледали, ушли су у неку чудну шкрињу и, уз блесак светлости, нестали. У трави им је остала само књига коју је Леа, мада престрашена, покупила и донела Пенелопи. Краљица нам је забранила, уз претњу да ће нас спалити, да било коме кажемо ма и једну реч о томе. Од тада увек изнова, ноћима чита ту књигу.

– Која је то књига? Како се зове?

– Пресветла, ти знаш да ја не умем да читам, а Пенелопа нам ништа није рекла.

Одвезала сам несрећницу.

– Иди сада и добро се опери. И не шали се да Пенелопи испричаш о овом нашем малом дружењу, иначе ће те спалити сама твоја господарица – запретила сам јој.

Сама сам похитала до старог пророка Јама. Испричала сам му о сусрету робиње и чудних људи.

– Знам, било је то пре осам година. Осетио сам их када су дошли – спокојно ме прекиде Јам.

– Ко су они, Јаме?

– Људи као и ми, само су из другог времена. Из будућности. Не знам како, али они су открили тајну времена и путују кроз време као ми кроз Итаку.

– А каква је то књига коју су заборавили?

– Очигледно нека њихова, из будућности, али о чему, то не могу да знам – слеже старац раменима.

Дар незнанца

Није било друге, морала сам натерати Пенелопу да проговори.

– Пенелопа, драга, зашто ми не вериш тајну коју тако дуго скриваш? Осећам да је претешка за једну душу – обратила сам јој се без околишења кад сам је јутрос затекла како сама шета вртом.

–Зар се тако дрско говори са својом господарицом? Зар хоћеш да наредим да те ишибају? – покушала је да ме заплаши.

– Драга моја, немој брзати – мирно сам одвратила. – Знам да кријеш књигу због које би те Итачани, да сазнају, растргли на комаде.

Неколико тренутака ме је немо посматрала. Најзад се подругљиво насмејала: – Ако баш желиш – узела ме је под руку и повела у своје одаје.

Зауставила се у својој спаваћој соби, извукла иза појаса кључ и отворила велику оковану шкрињу. Из ње је извадила књигу неупоредиво лакшу и тању од наших, направљену од нечег што није било ни кожа ни пергамент. Знала сам да је то „дар" оних незнанаца који, ако је веровати Јаму, путују кроз време.

Посадила ме на постељу и без речи ми пружила књигу. Десне странице биле су исписане чудним, мени потпуно непознатим писмима, али су зато на свакој левој страни, нашим алфабетом и на нашем језику, били некакви стрипови.

Пре него што сам успела да прочитам иједан ред, у собу је ушла Леа:

– Краљице, гласник јужне извиднице чека те у суседној одаји.

Пенелопа је без речи отрчала у собу до наше а за њом и Леа. Пришуњала сам се вратима и ослушнула.

– Кунем ти се, краљице, он је. Познајем тај брод – говорио је гласник. – Пристаће код јужног рта, пре него што падне ноћ.

– Књига је ипак говорила истину! – кликнула је Пенелопа. – Објавите просцима да ће се сутра надметати за моју руку.

Још сам чула њен ситни корак како ужурбано граби каменим ходником. . Каква је, Зевса му, та књига!? Отворила сам прву страницу и прочитала наслов – ХОМЕР: „ОДИСЕЈА" – стихована приповест о пустоловинама краља древне Итаке.

УКРШТЕНЕ РЕЧИ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
13										14		
15						16						
17									18			
19						20		21				
22					23		24					
25												26
27									28			
29					30						31	
32				33					34			
35			36				37					
38		39						40				
41							42					
43										44		

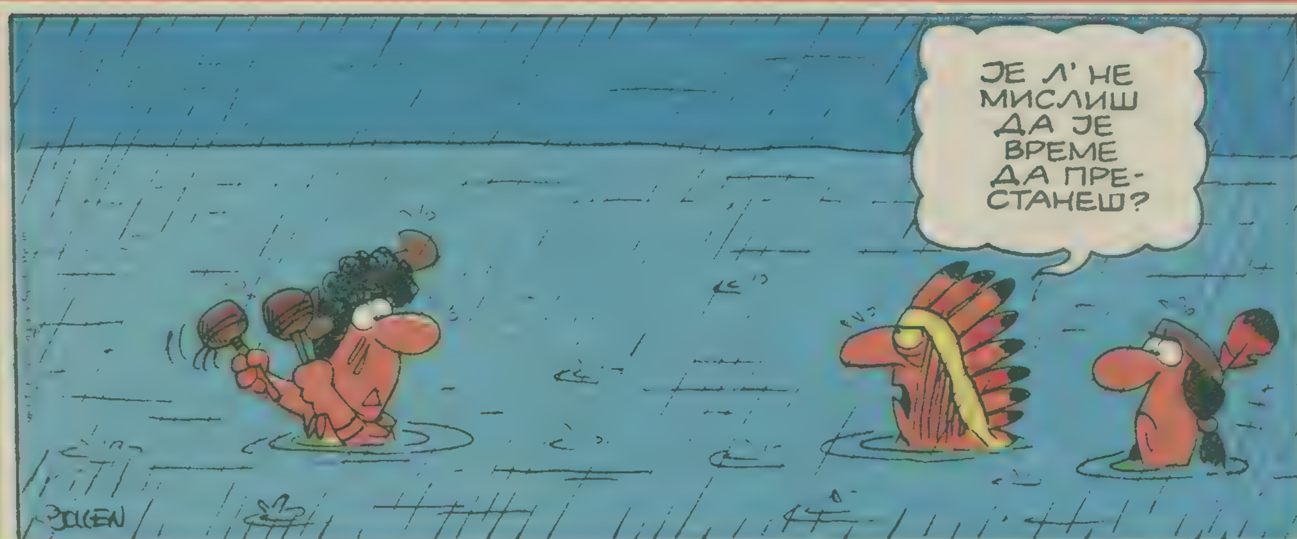
ВОДОРАВНО: 13) врста ловачког пса малог раста, дугачког тела, кратких кривих ногу и дугуљасте главе са шиљатом њушком и клемпавим ушима (слика 1), 14) аутомобилска ознака за Мостар, 15) име енглеске списатељице Кристи, 16) совјетски сликар, Иван Анимович, 17) који је као од дрвета, 18) енглеска мера за дужину (цол, палац), 19) смотуљак папира, 21) река у СССР у лењинградској области, 22) полудраги камен, 24) бележник, 25) име и презиме наше популарне певачице („Зора је сванула"), 27) имати своје мишљење, 28) наша филмска глумица, Ева, 29) америчка филмска глумица, Свон, 30) фабрика, предузеће, 32) град у Јапану, северно од Токија, 33) врста бостана, 34) зоља, 35) аутомобилска ознака за Макарску, 36) шанац, 37) врста зачина, 39) једноцифрен број, 40) уручити, пружити, 41) врста вулканске стене, липарит, 42) разнобојан, 43) наука која признаје искуство, емпирију, 44) хемијски знак за радијум.

УСПРАВНО: 1) наше море, 2) наука која испитује могућности оплемењивања земљишта за исхрану биљних култура, као и њихов развој, 3) ставити под своју власт, овладати, 4) покушај убиства (мн.), 5) дрвена осовина воденичког точка, 7) углед, достојанство, 8) спис, 9) аутомобилска ознака за Ријеку, 11) савезна држава у САД, 12) врста пса који се гаји за чување стада. Има широку главу, јаке чељусти, кратке уши и повијен реп. Одважан је и напада вукове а најпознатији су немачки пси који се лако дресирају (слика 2), 14) комедија Бранислава Нушића, 18) скраћеница за модус, 20) наводити као пример, 21) сликар самоук, 23) аутомобилска ознака за Урошевац, 24) планина у Србији, 26) оморина, запара, 30) спој, контакт, 31) врста пса, дугодлаки птичар, висина 60 цм. Постоји енглески (бели са шарама), ирски (црвени) и шкотски (црни) (слика 3), 33) аутомобилско такмичење, 34) холандски град познат по сиру, 36) место у Хрватској, код Дугог Села, 39) иницијали књижевника Мажуранића, 40) аутомобилска ознака за Шабац.

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) стуб, 5) Било-гора, 12) аркада, 14) етером, 15) огушавити, 17) Ева, 18) Нострадамус, и, 20) Ив, 21) адресанти, 23) кап, 25) Ака, 26) то, 27) гд, 29) Чоп, 31) Ал, 32) искре, 34) акшам, 36) Ис, 38) Ирац, 39) „Татра", 40) Злата, и, а, 42) акт, 43) оптимум, 45) Лине, 47) КВ, л, 48) пра, 49) инсталација, л, 52) јака, 53) Ита, 54) Атон, 56) етар, 57) сиротиња.

ОЛД КРЕСОЈЕ
by Roger Bollen & Gary Peterman

ЈЕ Л' НЕ МИСЛИШ ДА ЈЕ ВРЕМЕ ДА ПРЕ-СТАНЕШ?
BOLLEN

КРЕМЕНКО
BY W. HANNA & J. BARBERA

ОХ!
ТИ ЗНАШ ДА ЈА НИКАД НЕ ПРИМАМ АУТО -СТОПЕРЕ...

...АЛИ ОВОГА ПУТА ЋУДА УЧИНИМ ИЗУЗЕТАК!
10-26

PEZ

10X10 ИЛИ ПРОНАЂИТЕ ГРЕШКЕ

КУЋНИ ПАНТЕР И АТОМСКИ ПОЛТРОН

Слагач је био непажљив: у свакој реченици је по једну реч заменио другом, сличном. Можете ли исправити његове грешке?

1. Многи шахисти не воле да се пантер шета по соби док они размишљају.

2. Службеници банке су обавезни да носе кревете током целог радног времена.

3. Дозвољен је увоз касета уколико служе за нестране сврхе.

4. Изложени програмима и другим страхотама, очајни становници тражили су спас у исељењу.

5. „Страни држављани немају разлога за страховање", каже вођа пучиста, „јер је њихов живот потпуно безвредан".

6. Атомско језгро се састоји од неутрона и полтрона.

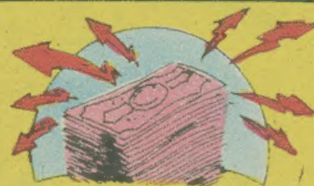

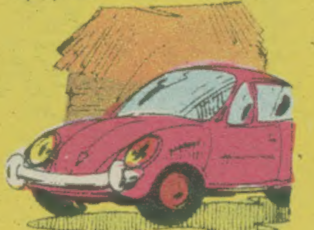
7. Ако није задовољан резултатима испита, студент може тражити да га оцени комшија.

8. Било би неучтиво не појести стакло које је домаћица изнела само ради вас.

9. Из овог пореза се финансирају разне врсте неприродних делатности.

10. То је удовица, мајка двоје деце, без икаквих прихода, и ваљда ће се за њу и њена два ситроена наћи неки смештај!

РЕШЕЊА:

1. партнер, 2. кравате, 3. наставе, 4. погромима, 5. безбедан, 6. протона, 7. комисија, 8. слатко, 9. непривредних, 10. сиротана.

Илустровао Димитрије Костић

ПЕТЉАРИЋИ

By Mr. and Mrs. George Smith

МАМА! ЂОКИЦА ВАРА НА КАРТАМА! ИМА ТРИ КЕЦА!

ТО НИЈЕ ВАРАЊЕ, ЈУЛКИЦЕ! У КАРТАМА ПОСТОЈЕ ЧЕТИРИ КЕЦА!

АЛИ НЕ И КОД НАС! МИ ИМАМО САМО ПОЛА ШПИЛА!

РИЛЕ И ГИЛЕ

AL SMITH

ЗАР НЕ ВИДИШ ДА СЕ БЕЧИШ? ОПЕРИ ТАЈ ШМУЦАВИ ВЕТРОБРАН!

КОЈА ФАЈДА ОД ЧИСТОГ КАД САМ ЗАБОРАВИО НАОЧАРИ?

БАТАЛИ, ШЕФЕ, ТАЈ ВЕТРОБРАН!

АЛИ, КРОЗ ТОЛ'КО БЛАТО НИШТА НЕ МОЖЕТЕ ДА ВИДИТЕ!

ЈОШ БОЉЕ! ИОНАКО НЕ МОГУ ДА ГЛЕДАМ КО СВЕ ДАНАС ВОЗИ КОЛА!

НА ШТА СИ МИСЛИО?

Имам збирку старог новца из доба Црнојевића у којој се налази и златник са ликом неког краља. Ког, немогуће је разазнати јер је површина златника излизана. Осим ове, имам и збирку предратног и послератног новца. У њој се налази и папирна новчаница од 100 динара која је штампана 1941. Колико вреди?

ЈОВАН НОВАКОВИЋ
Цара Душана 18
14000 Ваљево

Не знамо тачно шта си мислио кад си рекао да имаш збирку старог новца из доба Црнојевића јер, они колико се зна, нису имали ни своје ковнице ни свој новац. У њихово време новац се ковао али у Србији и имали су га кнез Лазар, Стеван Лазаревић, Ђурађ Бранковић и други владари. Да ли си мислио на тај?

Што се тиче златника о њему ти не можемо рећи баш ништа јер је, као што и сам кажеш, потпуно излизан па је немогуће идентификовати га. То што имаш збирку предратног и послератног новца је врло лепо па бисмо ти једино препручили да је комплетираш комадима који ти недостају. Навчаница од 100 динара коју си нам послао није нимало добро очувана и нема никакву вредност. Да је сасвим нова и непресавијена вредела би оно 50 динара.

ТАКМАЦ

Шта значи моје име Емилија и да ли је тачно да је словенског порекла?

ЕМИЛИЈА ЈУРИШИЋ
Сплитска 7
56000 Сплит

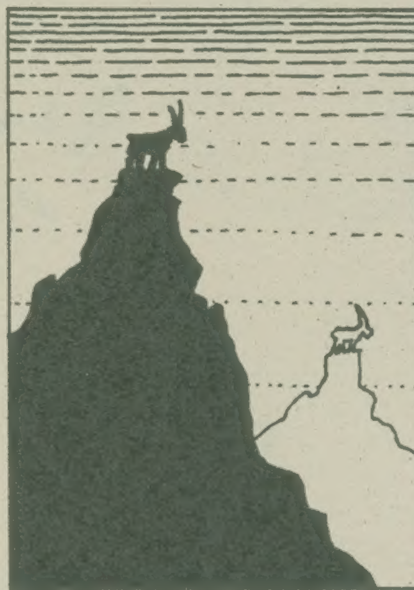
Емилија није словенско име. Изведено је од старог римског имена Емилије чије је првобитно значење вероватно било „такмац, супарник".

ЗБРКА ЗБОГ ИМЕНА

Желео бих да знам да ли су дивојарац и дивокоза праисторијске животиње?

НИКОЛА МИЛОЈЕВИЋ
Улица 1. маја 5/23
34000 Крагујевац

Ако бисмо ствари поједноставили, могло би да се каже да је дивокоза праисторијска животиња. Твоје питање нам је добродошло да исправимо заблуду која је прилично раширена међу нашим читаоцима а то је да су дивојарац и дивокоза две различите врсте. Реч је о једној истој животињи: разлика је само у томе што је дивојарац мужјак, а дивокоза женка.

ДА ЛИ РИБА ЧУЈЕ?

Са стрицем сам неколико пута био у риболову на Дрини, а он ми увек каже да ћутим и не галамим. Као, отераћу рибе. Каже ми да оне чују, а ја никако нисам успео да код њих видим уши. Реци ми у чему је ствар и да ли рибе заиста чују.

ЕНЕС МЕХМЕДБАШИЋ
71480 Фоча

Стриц ти је у праву па убудуће немој да галамиш и тераш му рибе. Оне чују. Уши им не видиш јер нису, као код других животиња, на спољњем делу главе. Смештене су унутар и, на први поглед, не виде се.

Још један савет, за оне несташније дечаке. Иако припадају животињама хладне крви, рибе имају развијен нервни систем па, тако, ако их мучимо, оне засигурно пате и осећају бол. Кад смо већ код риба, рецимо и да имају развијено чуло додира, укус и додир осећају преко коже. Занимљиво је да поседују и два мања органа за мирис која су, веровали или не, смештена у ноздрвама.

ПОРОДИЦА ЗА РИПЛИЈА

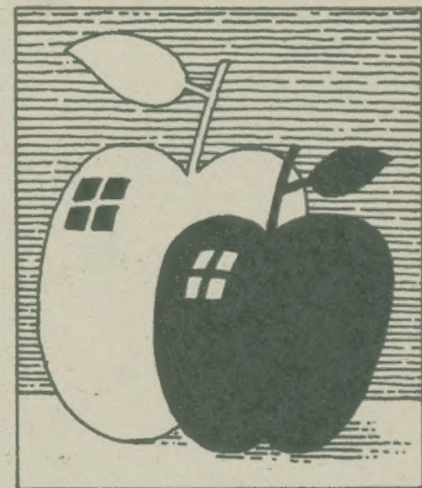
У селу Нови Микановци, општина Винковци, живи петочлана породица Миле Цветковића. Занимљиво је да Миле, његова супруга и њихово троје деце имају рођендан истог датума, а различитих месеци и година. Наиме, Миле је рођен 14. фебруара 1925, његова супруга Бара 14. марта 1928, кћерка Јања 14. јула 1953, син Иван 14. децембра 1959. и син Антун 14. јула 1961. године

МИРКО ШИМИЋ, матичар
56284 Стари Микановци

ЗЕЛЕНО, ВОЛИМ ТЕ РУМЕНО

Кад воће сазри – промени боју: јабука порумени, крушка пожути, шљива постане модра... Због тога ме занима каква се промена дешава у плоду, односно зашто зелену боју замењује нека друга.

ДЕЈАН МИЛОШЕВИЋ
Миладина Поповића 5а
18000 Ниш

Сваки назрео плод воћа, свуда у свету, има зелену боју која долази од хлорофила. Кад плод сазрева, хлорофил се повлачи и замењују га каротин, ксантофил и неке друге сродне материје које његовом омотачу дају разне нијансе – од светложуте, као лимун до сасвим црне, као неке врсте трешања, смокава или грожђа. Али, боју не мења само спољашњост, него и унутрашњост плода, а нарочито семенке у њему: кад су црне, односно тамне, као на пример код јабуке или крушке, плод је сасвим зрео, односно из таквих семенки може да никне ново стабло. Према неким теоријама, природа је тако удесила да плод мења боју и због тог да би га, у зеленилу лишћа, животиње лакше приметиле. Јер, и за њих и за људе, у већини случајева, за јело је подесан само зрео плод.

ТРАЖИМО ПРИЈАТЕЉЕ

Срђан Голубовић, Франа Супила 30, 50000 Дубровник – има 13 година, воли све што воле његови вршњаци.

Љиљана Шобит, Болеславичка 23, 78430 Прњавор – има 15 година, воли музику и море, сакупља украсна писма.

Татјана Варга, Црнојезерска 20, 41090 Загреб – има 14 година, сакупља постере.

Даница Видић, 27. марта 41, 11000 Београд – има 15 година и желела би да се дописује с вршњацима из земље и иностранства, језик дописивања српскохрватски и енглески.

Лејла Касумачић, Моше Пијаде 62, 88000 Мостар – има 13 година, воли музику и спорт, сакупља марките и разгледнице.

Катарина Преложњак, Д. Кодрмана 11, 41211 Запрешић – има 14 година, воли музику и све што воле млади.

Менче Наумовска, Беласица 3, 91430 Кавадарци – има 13 година, сакупља значке и постере.

Тања Хархај, Стјепана Супанца 49, 56230 Вуковар – има 11 година, воли спорт и музику, сакупља постере, марките, папирнате лутките и писма.

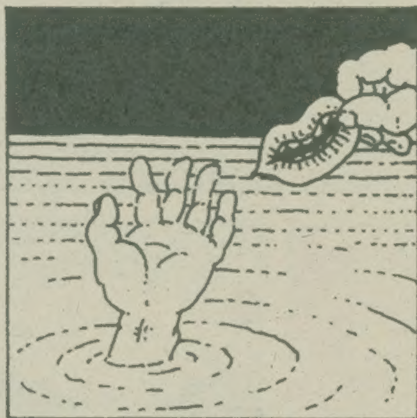
Штефица Краљевић, Горњи Добрић, 15308 Јадранска Лешница – има 14 година, сакупља хемијске оловке и значке.

УСТА НА УСТА

Како је могуће да онесвешћени почне поново да дише кад му други човек, лекар или сестра, убаци свој ваздух, а ми смо учили да људи удишу кисеоник а издишу угљен-диоксид? Није ваљда да га овај отровни гас поврати у живот?

ФЕЂА РАДОЈЧИЋ
Југ Богданова 18
11000 Београд

Од пре десетак година уместо уобичајеног вештачког дисања које се давало савијањем руку на грудима, уведен је потпуно нов метод при коме спасилац удахњује ваздух у уста онесвешћеног. То се изводи овако – објашњава др Цветановић из београдске Хитне помоћи: човек који је без свести лежи на равној и тврдој подлози са главом мало забаченом уназад. (Давати вештачко дисање уста на уста оном ко седи или лежи у кревету, бесмислено је јер у том случају дисајни путеви нису отворени.) Онај ко пружа помоћ дубоко удахне (16–18 пута у минуту), мало задржи ваздух и удахне га (инсуфлира) у уста онесвешћеног.

Тај ваздух није чист кисеоник већ мешавина с угљен-диоксидом и то је добро, јер управо CO_2 има важну улогу – он надражи центар за дисање у мозгу и пацијент ускоро сам почиње нормално да дише.

ЦРНО И БЕЛО – НИСУ БОЈЕ

Наставница нам је поставила питање: шта су црно и бело, напоменувши да то нису боје. После тог ја сам у недоумици: раније сам мислила да постоје црна и бела боја, а сада сумњам.

МЕРСИХА ЛОНИЋ
Ул. I крајишке бригаде 1
77000 Бихаћ

Научно је утврђено да људско око може као различите утиске да прими неколико стотина разних такозваних чистих боја и тонова, док укупан број боја износи око 4500. Физика је доказала да ни сунчана светлост није једнобојна: кад се она разложи кроз призму кишне капи као у случају дуге, до-

бијамо дванаест основних боја. Међу њима нема црне и беле које се у сликарству не сматрају бојама. Наиме, бела је пуна светлости или збир свих боја, док је црна потпуно одсуство светлости. Сива боја је мешавина беле и црне. Другим речима, ако тело одбија све зраке, видећемо га бело, а ако их упија, биће црно. Дакле, иако вам није објаснила због чега бело и црно нису боје, наставница је у праву.

СУКЊА СКАРЛЕТ О'ХАРЕ

Гледала сам прошле недеље „Прохујало са вихором" и одушевљена сам, посебно глумицом Вивијан Ли, њеном лепотом, гардеробом. Молим те, Забавниче, да ми одговориш, ако знаш, како су им сукње стајале онако нашушурене. Моја сестра тврди да су их одоздо придржавали дрвени или гвоздени обручи, а ја никакве обруче нисам приметила иако у филму постоји сцена кад се Скарлет облачи. И зову ли се те сукње кринолине или некако другачије? И носе ли их још негде данас?

ЈАСНА ДИМОВИЋ
Гине Пајевића 2
35000 Светозарево

Женска мода имала је одувек улогу да истакне оно што је лепо, а недостатке сакрије. Мора да се из таквог разлога родила и мода

широке сукње у 16. и 17. веку: нека војвоткиња или краљица (равна као даска) затражила је од кројачице да јој уметне јастучиће на боковима, друге даме прихватиле су то као нову моду... Следећа од широких сукања имала је подсукњу коју су придржавали обручи од дрвета, китове кости или гвожђа (18. век). Уз ове огромне сукње које су потпуно скривале власничин изглед, као противтеза делова је стиснут струк који је изгледао још ужи. Деколте је откривао рамена.

Око 1840. године у Француској је ушла у моду широка и дугачка звонаста сукња која се носила преко неколико подсукњи. Из овог центра светске моде стигла је и на амерички Југ, до Скарлет О'Харе... Десетак година касније појавила се најшира могућа сукња (6 до 8 метара у обиму) испод које су ношени прави правцати гвоздени кавези. Ове суперсукње, зване кринолине, нестале су негде око 1870. године. Зашто их нема данас? Па, замисли себе како у кринолини улазиш у аутобус, лифт, кафић?

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА"
Александар Баночевић

В. Д. руководиоца ООУР-а Издања за младе „Политикин забавник"
Влада Булатовић Виб

Главни и одговорни уредник
Влада Булатовић Виб

Заменик главног и одговорног уредника
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ
Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђуровић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Сињанић. Чланови Савета из Редакције: Влада Булатовић Виб, Зефирино Граси, Соња Јешовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јешовић (графичко-технички уредник), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патриогић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА" – ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК", Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 100 динара

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 1.104,00 динара, полугодишња 2.208,00 динара, годишња 4.416,00 динара

ПРЕТПЛАТА
ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 2.208,00 динара, полугодишња 4.416,00 динара, годишња 8.832,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика" ООУР „Продаја" – претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО
У СТРАНОЈ ВАЛУТИ
ГОДИШЊА:

САД	$ 32.–
СР НЕМАЧКА	ДМ 91.–
ШВЕДСКА	Шкр. 270.–
ФРАНЦУСКА	Ффр. 278.–
ШВАЈЦАРСКА	Шфр. 75.–

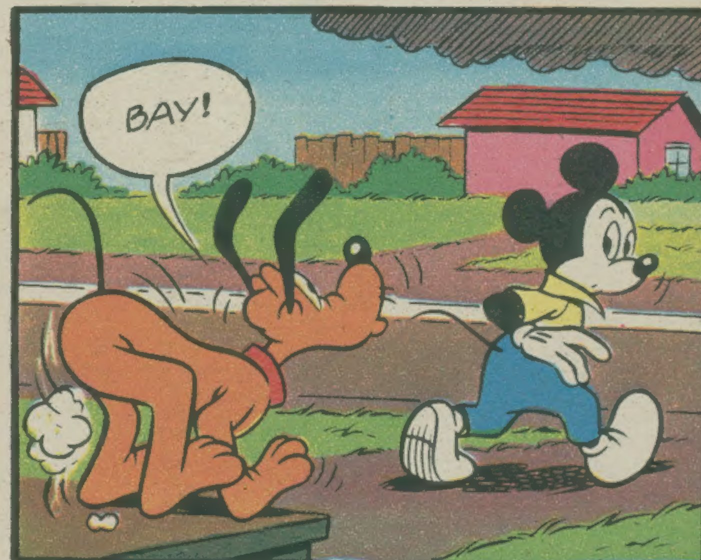
Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика" код „ИНВЕСТБАНКЕ" – Београд, на рачун број 60811-620-63-257300-00054 уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК"

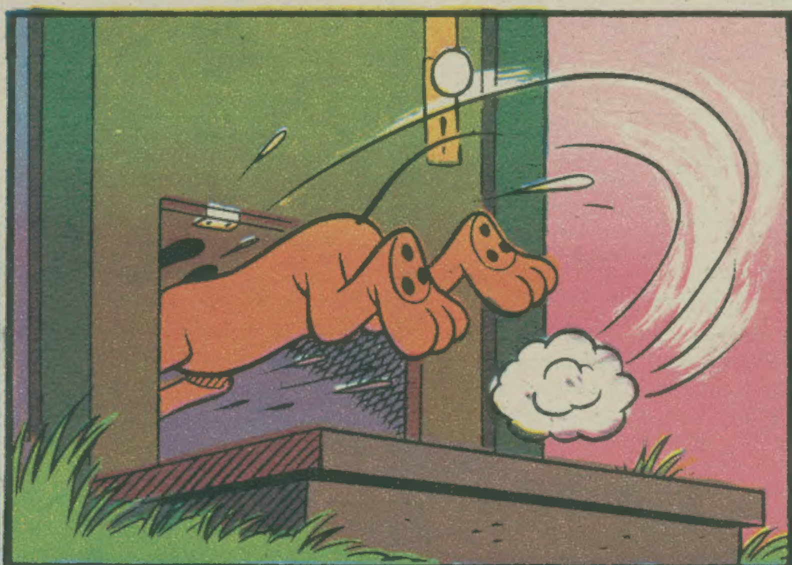

WALT DISNEY
МИКИ

ОХ... НИ ТРУНЧИЦЕ ХРА-НЕ!

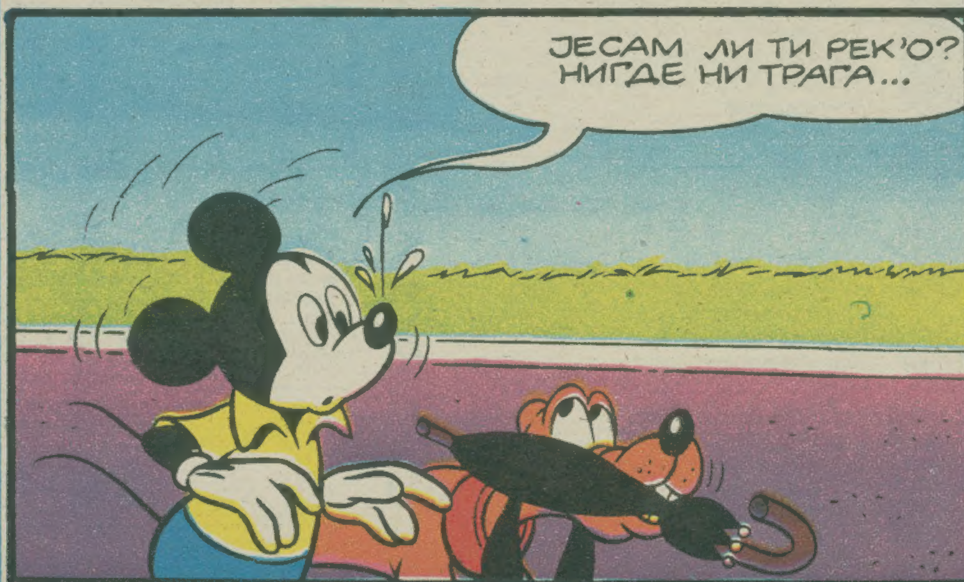

ОДОХ У КУПОВИНУ!
333

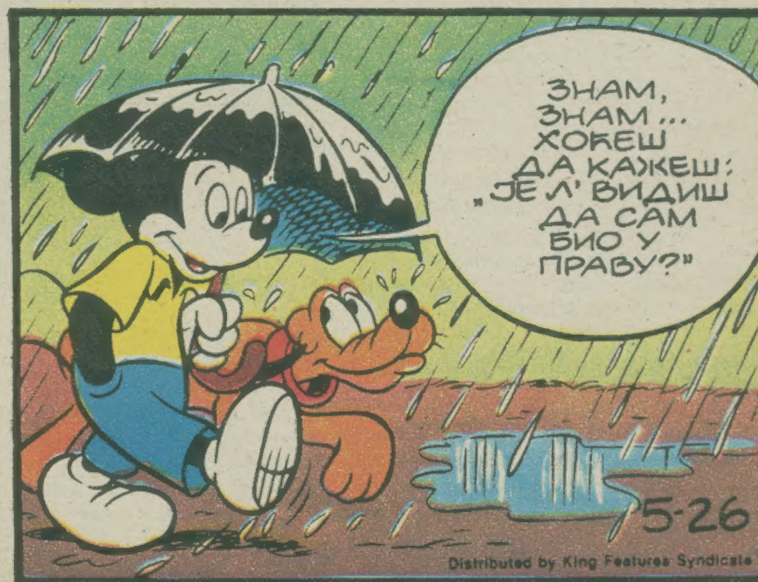

НЕ ЧМАВАЈ, ПЛУТОНЕ! ХАЈДЕ ДА ПРОТЕГЛИШ НОГЕ!

ВАУ!

МА НЕ... НЕ ТРЕБА МИ! НАПО-ЉУ ЈЕ ЛЕПО И ВЕДРО!
© 1985 Walt Disney Productions
All Rights Reserved

ЈЕСАМ ЛИ ТИ РЕК'О? НИГДЕ НИ ТРАГА...

ЗНАМ, ЗНАМ... ХОЋЕШ ДА КАЖЕШ: „ЈЕ Л' ВИДИШ ДА САМ БИО У ПРАВУ?"
5-26